

บทที่ 5

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานวิทยุชุมชน

สื่อจะเป็นดินแดนของประโยชน์สาธารณะ ได้จริงนั้นต้องขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหรือสังคม เพื่อให้เกิดกระบวนการปฏิรูปสื่อโดยภาคประชาชน “วิทยุชุมชน” จึงเป็นแนวคิดที่ถูกนำมาพัฒนาสื่อวิทยุกระจายเสียงให้เป็นสื่อสาธารณะมากยิ่งขึ้น ด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้น ๆ ดังนั้นการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา ในระบบเอฟ.เอ็ม.ความถี่ 105.25 เมกะเฮิรตซ์ ได้เกิดกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Communication) ในระดับใดนั้น ผู้วิจัยได้ใช้หลักการสำคัญ 3 ประการ ขององค์การยูเนสโก มาตรวจสอบความพร้อมของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมกับรายการวิทยุชุมชน คือ การเข้าถึง การมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการด้วยตนเอง

1. การเข้าถึงสื่อ (Accessibility) วิทยุชุมชนของประชาชน

การดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ที่จัดรายการในลักษณะของการสนทนาพูดคุย แจ้งข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การสัมภาษณ์โดยให้ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐ เอกชน มาร่วมจัดรายการ หรือแจ้งข่าวสารด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้นได้ ถือเป็นมิติใหม่ของการจัดทำรายการในลักษณะนี้ เดิมทีการจัดรายการวิทยุในท้องถิ่นมักเป็นการจัดทำโดย ผู้จัดรายการ หรือ ดี.เจ เพียงคนเดียว หรืออย่างมากก็เป็นการจัดรายการคู่ คือมีผู้ดำเนินรายการ 2 คน ช่วยกันดำเนินรายการ ลักษณะพูดคุยหรือการวิจารณ์ข่าว แต่ไม่มีการเปิดสาย (Phone in) ให้ผู้ฟังได้ร่วมวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นด้วย

ดังนั้นเมื่อเกิดรายการวิทยุที่ให้ผู้ฟังซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เขตบริการ (ทั้งที่อาศัยประจำ และผ่านมารับฟัง) ได้มีโอกาสบอกข่าว หรือแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ตลอดจนเข้าร่วมดำเนินรายการและให้ข้อมูลในสิ่งที่ทำอยู่ เช่น ด้านเกษตร พาณิชยกรรม พัฒนาชุมชน สังคม ในรายการได้โดยไม่ต้องเสียค่าโฆษณา ค่าใช้จ่ายค่าเช่าเวลาในการออกอากาศ ทำให้ทุกคนในชุมชนเข้าถึงรายการวิทยุได้มากกว่าเดิม ซึ่งนับเป็นแนวทางที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในระดับแรก ในฐานะของผู้รับสาร (Active Audience) เป็นการเปิดรับฟังเสียงสะท้อน (Feedback) เรื่องราวที่นำเสนอในรายการมีความเกี่ยวข้อง ใกล้ชิดกับผู้ฟังมากและหากผู้ฟังต้องการแจ้งข่าวเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนทั้งด้านดี ไม่ดี ก็สามารถออกอากาศได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว อีกทั้งการเดินทางไปที่สถานีวิทยุ หรือการเขียนจดหมาย โทรศัพท์เข้าร่วมรายการ ก็ทำให้ผู้ฟังมีความผูกพันกับรายการ จึงติดตามรับฟังรายการอยู่เสมอ

การจัดผังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมาแต่

เดิมนั้น รายการที่บุคคลภายนอกมาจัดโดยไม่ได้เช่าเวลา หรือจ่ายเงินตอบแทนให้กับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา เป็นการอนุเคราะห์เวลาให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ มาดำเนินรายการ ซึ่งถือเป็นนโยบายกรมประชาสัมพันธ์ ให้บริการกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวสารราชการไปถึงประชาชน ดำเนินรายการโดยเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่หน่วยงานนั้นมอบหมาย ซึ่งเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลหน่วยงานนั้น ๆ เป็นอย่างดี แต่รายการที่อนุเคราะห์ให้ภาคประชาชน องค์กรชุมชน เข้ามาดำเนินรายการนั้นยังไม่เคยปรากฏมาก่อน ในการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา หรือสถานีอื่น ๆ

ดังนั้นรูปแบบรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ที่เปิดให้ผู้แทนชุมชน หน่วยงานราชการ เอกชน และประชาชนเข้ามาร่วมคิดร่วมผลิตรายการ เกี่ยวกับข่าวสารของชุมชน เป็นรายการที่สร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของรายการของผู้จัดรายการ หรือคณะทำงานผู้ผลิตรายการ ซึ่งอาจมีความหมายถึง ประชาชนโดยรวม เพราะผู้มาร่วมผลิตรายการเป็นผู้แทนมาจากชุมชน โดยจะเห็นได้จากความรู้สึกของอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน (อปม.) ซึ่งมีตัวแทนที่ผ่านการคัดเลือกโดยชุมชนตั้งแต่ครั้งแรกที่กรมประชาสัมพันธ์จัดให้มี อปม. ในพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งจังหวัดนครราชสีมา มี อปม. กระจายอยู่ในทุกอำเภอประมาณ 70 คน อปม. ที่มาร่วมผลิตรายการวิทยุชุมชนระบุว่าเดิมนั้นการสื่อสารในท้องถิ่น หรือชุมชนที่อยู่ในชนบท กว่าจะได้ออกข่าวนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย แต่พอมีวิทยุชุมชนทำให้ข่าวสารที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนได้รับการนำเสนอตามที่ต้องการ

“สำหรับผลงานที่เป็นกิจลักษณะนี้ส่วนใหญ่ไม่มีเลย เพราะว่าอบรมแล้วก็ไม่ได้ประสานงาน การติดต่อไม่มี ที่นี้ อปม. ก็อยู่แต่ในพื้นที่ตำบล ไม่มีโอกาสที่จะได้นำข่าวเข้าสู่รายการข่าวยามเช้า (รายการข่าวยามเช้า สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ซึ่งถ่ายทอดทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยทั่วประเทศ-ผู้วิจัย) ส่วนใหญ่จะเป็นการติดต่อทางจดหมาย เมื่อส่งมาแล้ว 2 ชั่วโมงก็แล้ว 3 ชั่วโมงก็แล้ว (ไม่ได้ออกอากาศ-ผู้วิจัย) คงจะมีการคิดข่าว บางข่าวก็ไม่ได้ออก ทำให้ อปม. ทุกพื้นที่เกิดความท้อแท้ ก็เลยเสียบๆ หายๆ กันไป แต่พอมาฟื้นฟูช่วงหลังที่ได้มีโอกาสเป็นลูกข่ายวิทยุชุมชนของคนโคราช รู้สึกฮือฮาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ประชาชน หรือตัว อปม.เองมีความหวังว่ามีข่าวก็จะแจ้งเข้าสู่สถานีวิทยุบ้าง ก็ดีมากๆ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่า อปม.แต่ละพื้นที่ แต่ละตำบลได้ทำงานอะไรบ้าง หลังจากอบรมไปแล้ว” (สัมภาษณ์ทองสุกนอก, อปม., สัมภาษณ์)

“ ตอนยังไม่วิทยุชุมชน ก็ติดตามข่าวสารเป็นระยะ และส่งข่าวมาเรื่อยๆ แต่ไม่มีโอกาสได้ฟังว่าข่าวได้ออกหรือไม่ ในช่วงนี้มีวิทยุชุมชนเราก็สะดวกขึ้น เพราะว่าเราส่งข่าวสารมาได้ออกรายการวิทยุชุมชน เราก็ออกให้ชาวบ้านได้รับทราบ ไม่มีการปิดกั้น อันนี้รู้สึกว่าจะสะดวกรวดเร็วทันเหตุการณ์ในยุคนี้ ” (เฉลิม ดิ่งใหม่, อปม., สัมภาษณ์)

อุทัย ลอสูงเนิน ประธานกลุ่มแม่บ้าน หมู่ 2 ต.ขามทะเลสอ เล่าว่า รายการวิทยุ

ชุมชนเป็นรายการที่ดีมากๆ ชาวบ้านจะได้ฟังสิ่งใหม่ๆ เพราะมีชาวบ้านฟังเป็นประจำ เวลาออกไปทำนาชาวบ้านก็นำวิทยุไปด้วย จากการทำหมู่ 2 ได้มาออกรายการ เขาคุยกันว่าดีแค่ไหนอย่างไร ถึงได้มาออกรายการ เขาก็พูดต่อๆ กันไป เขตอำเภอขามทะเลสอ จะติดต่อกับสูงเนิน มีอะไรก็จะพูดถึงกัน (อุทัย ลอสูงเนิน, สัมภาษณ์)

“เคยฟังรายการนี้ และพอไปในหมู่บ้านชุมชนต่างๆ ก็พูดคุยกันอีกเพราะฟังรายการเดียวกัน เห็นว่ามีความหลากหลายดี ไม่ได้จัดในด้านใดด้านหนึ่ง เคยส่งข่าวและแสดงความคิดเห็นกับทีมงานโดยเฉพาะเรื่องสภาวะสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับبردเสียงดัง มีการปล่อยควันดำมาก อยากฝากให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองช่วยแก้ไข ” (วัชรชัย สืบพันธุ์นงค์, สัมภาษณ์)

“เคยฟังบางครั้ง กลางวันแต่ช่วงเย็นฟังทุกวัน เป็นรายการที่ดี เหมือนส่งเสริมประชาธิปไตยให้ประชาชนเข้าใจ แต่ยังไม่เคยส่งข่าว ” (โชค แก้วประจักษ์, สัมภาษณ์)

ก. ประชาชนติดตามรับฟังรายการ

ในส่วนของผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายในเขตชุมชนเมืองหรือเขตเทศบาลนครราชสีมา ก็เป็นอีกกลุ่มที่รับฟังรายการและนำรายการนี้เผยแพร่ต่อ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นแกนนำในชุมชนหรือผู้นำชุมชน

“เคยฟังรายการมีประโยชน์มาก แต่ยังไม่ได้แจ้งข่าว ฟังอย่างเดียว เพราะบางครั้งก็เปิดเสียงตามสายอะไรพวกนี้ ” (สัมพันธ์ ลิทธิศักดิ์, อสม.ชุมชนธานีกรุง, สัมภาษณ์)

“รายการเป็นประโยชน์มาก สร้างสรรค์ แล้วก็มีความคิดต่างๆ ถ้ามีโอกาสจะเข้าร่วมรายการ และอยากให้แนะนำอาชีพให้กับลูกหลานที่จบการศึกษาแล้ว ให้มีงานทำทุกคนจะได้ไม่มีการว่างงานในชุมชน ” (สัมพันธ์ กระแสกุล, เลขานุการชุมชนพานิชเจริญ, สัมภาษณ์)

“รายการมีประโยชน์มาก แต่การติดต่อกับรายการบางคนก็ไม่มีโทรศัพท์ เขาก็มาเสนอกับผมให้ผมนำไปเสนอกับทางรายการแล้วก็หรือกำหนดแน่นอนตายตัว เพราะรายการวิทยุชุมชนต้องสามารถปรับวิธีและรูปแบบการดำเนินติดต่อไปยังคณะกรรมการไปออกอากาศสดเลยครับ ” (สนธยา ขอพลกลาง, คณะกรรมการฝ่ายยาบ้าของชุมชนทุ่งมหาชัย, สัมภาษณ์)

“ฟังประจำเลย ลูกสาวฟังประจำเหมือนกันมีประโยชน์มากเลย คือ ว่าที่จะเข้ารายการจะไม่มีเวลา โดยมากจะรีดผ้าแต่จะสะดวกฟัง ฟังประจำเลย ” (วรรณ ทรัพย์รัตน์, อสม.ชุมชนเสาสูง, สัมภาษณ์)

“ฟังทุกวัน รายการนี้ดีที่สุด รูปแบบคล้ายกับรายการที่กรุงเทพฯ ดีใจด้วยกับรายการนี้ที่แจ้งปัญหาได้ทันที ไม่ต้องแจ้งไปกรุงเทพฯ ยังตั้งใจฝายข้อมูล ผู้ประสานงาน ที่อาจยังเข้าไม่ถึงกับหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ อยากให้มีการประสานงานตอบปัญหาได้ทันที โดยการติดต่อสายให้พูดคุยโดยตรง ” (นิพนธ์ ชนะเพียร, นักวิทยุสมัครเล่น, สัมภาษณ์)

ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชนั้น ผู้ฟังส่วนหนึ่งยังคงไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอข่าวหรือประเด็นปัญหาของชุมชน ยังคงเป็นนักฟังวิทยุตามปกติ

เหมือนที่เคยปฏิบัติมา

อุทัย วิทยาภาณูจน์ อนุกรรมการ ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนท้าวสุระ บอกว่าในชุมชนนั้นอยากจะทำแต่ตัวเองก็ไปโรท (ประชาสัมพันธ์ - ผู้วิจัย) ตัวเองไม่เป็นแล้วก็ไม่รู้จะทำแบบไหนอยากบอกให้คนอื่นรับรู้ถึงกิจกรรมที่เขาทำ แต่ที่ผมดูแล้วนะครับอย่างที่ทราบเขาไม่ถนัดมากกว่าคล้ายๆ ว่ากล้าๆ กลัวๆ ซึ่งถ้าหากเขามีความเข้าใจอย่างเราแล้วว่าเป็นโอกาสทองของเราที่จะไปร่วมกิจกรรมในเรื่องวิทยุชุมชน เพราะหาไม่มีอีกแล้ว ซึ่งอันนี้คือปัญหา (อุทัย วิทยาภาณูจน์, สัมภาษณ์)

การที่คนในชุมชนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หรือแจ้งข่าวกับรายการวิทยุชุมชนนั้นอาจเป็นเพราะว่าคอยให้เกนนำ หรือผู้นำเป็นชุมชนเป็นผู้ดำเนินการพูดคุย หรือประสานงานในการออกอากาศวิทยุชุมชนแทนตัวเอง

“พูดอย่างง่าย ๆ คือเขามองลักษณะผมเป็นตัวกลาง เป็นตัวเชื่อม เป็นตัวป้อนงาน โดยบางคนบอกว่าไม่จำเป็นต้องโทร (โทรศัพท์) ไปหรอก ตรงนี้ล่ะครับคือปัญหา” (อุทัย วิทยาภาณูจน์, สัมภาษณ์)

ด้านเนื้อหาที่ชาวบ้านมาออกอากาศในรายการ คณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการผลิตรายการ ไม่จำกัดว่าห้ามพูดในเรื่องใดๆ หรือปิดกั้นโอกาสของผู้ร่วมรายการ เพียงแต่ขอให้ผู้ที่มาร่วมพูดคุย หรือแจ้งข่าวใช้ภาษาที่สุภาพ เคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

“ในส่วนของผมถือว่าฟรีสไตล์มาก ไม่เคยมีใครบอกว่า คุณอย่าพูดเรื่องนั้นเรื่องนี้นะ คุณไปพูดเรื่องนี้หน่อยได้มั๊ย เซียร์คนนั้นหน่อยได้มั๊ย ไม่มีนะครับ ถือว่าเป็นสิ่งที่ตรงกับสิ่งที่เราต้องการแล้วนะครับ เป็นเรื่องที่ดีมาก” (คมกฤษ เสริฐนวลแสง, อนุกรรมการ, สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ของรายการเป็นกันเองมากเปิดโอกาสให้พูดได้เต็มที่ ทำให้อยากจะมาบ่อย ๆ คือจริงๆ แล้วก็ทำงานด้านนี้ได้ช่วยเหลือสังคมบ้างบางโอกาส” (สมชิต ทองสุกนอก, สัมภาษณ์)

ข. การรายงานข่าว เหตุการณ์ เรื่องราว

ประชาชนสามารถเป็นผู้รายงานข่าว เหตุการณ์ในท้องถิ่นหรือข่าวที่เกิดผลกระทบต่อส่วนรวมผ่านรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ซึ่งมีทั้งข่าวที่มีความเด่น, น่าสนใจ ข่าวชาวบ้าน ความเคลื่อนไหวในชุมชน การเข้าไปมีส่วนร่วมส่งข่าวสารเป็นแนวทางที่ทำได้ง่ายเพียงแค่เป็นผู้ที่สนใจเรื่องราวที่อยู่แวดล้อม ก็สามารถนำประเด็นข่าวที่น่าสนใจไปนำเสนอผ่านช่องทางรายการวิทยุชุมชนได้

ข่าวเหตุการณ์ที่ผู้ฟัง และอาสาสมัครวิทยุชุมชนนำมารายงานนี้ เป็นข่าวที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น หรือข่าวสถานการณ์ ที่มีผลกระทบต่อคนในชุมชน รวมทั้งข่าวที่มีความใกล้ชิดกับตัวผู้ฟังเอง ที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมกับการรายงานมากขึ้น การรายงานข่าวหรือสถานการณ์ที่น่า

สนใจมีทั้งการนำเสนอโดย การรายงานจากผู้สื่อข่าวของสถานี การคัดเลือกข่าวโดยผู้จัดรายการ ผู้ประสานงาน ผู้มาร่วมรายการ บรรณาธิการที่รับผิดชอบผลิตรายการประจำวัน หรือเป็น เหตุการณ์ที่อาสาสมัครวิทยุชุมชน สมาชิกลูกข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัด นครราชสีมาและ อปม. รายงานเข้ามา โดยเฉพาะข่าวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นต่างๆ มาจากอาสาสมัครวิทยุชุมชน

การเดินทางมารายงานข่าวที่สถานี

การรายงานข่าวโดยอาสาสมัครวิทยุชุมชน นำมาออกรายการที่สถานีนี้ เป็นการมา ร่วมแจ้งข่าวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน,ชุมชน ซึ่งบางครั้งมีผู้นำชุมชนมาร่วมรายการด้วย เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2541 อปม. ประทวน กลางนอก ,อปม. สมชิต ทองสุกนอก อปม. บุญนาค กองสุข ได้ เดินทางมาจัดรายการที่ห้องส่ง โดยนำผู้ใหญ่บ้านหนองหัวฟาน อ.ขามสะแกแสง มาร่วมออก อากาศด้วย พุดคุยถึงข่าวการที่ชาวบ้านหนองหัวฟาน ได้ร่วมกันพัฒนาขุดลอกสระน้ำของหมู่บ้าน เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำสาธารณะของชุมชน การขุดลอกสระครั้งนี้ เป็นการร่วมแรงของชาวบ้าน หนองหัวฟาน และหมู่บ้านใกล้เคียง โดยไม่ได้ใช้งบประมาณค่าแรงงานแต่อย่างใด ดังนั้นผู้ใหญ่ บ้านหนองหัวฟานจึงได้กล่าวขอบคุณชาวบ้านที่มาร่วมกัน ขุดลอกสระจนเสร็จ (บันทึกการออก อากาศ ,2 ตุลาคม 2541)

เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2541 จีระศักดิ์ สีหะรัตน์ บรรณาธิการประจำวันเสาร์ร่วมสร้าง ทูทางสังคม ได้นำหลวงพ่อมหาจันทร์ พ่อประคอง มนต์กระโทก จาก ต.พลับพลา อ.โชคชัย มา ร่วมออกอากาศ เกี่ยวกับการทำงานของชุมชน ในการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนทางสังคม หรือซีป (บันทึกการออกอากาศ, 24 ต.ค 2541)

การรายงานข่าวทางโทรศัพท์

การรายงานข่าวโดยอาสาสมัครที่เป็นคณะทำงานวิทยุชุมชนรายงานสถานการณ์ หรือพบเหตุการณ์น่าสนใจแล้วโทรศัพท์เข้ามารายงานใช้เวลา ประมาณสายละ 2-3 นาที ต่อ 1 เรื่อง แต่ถ้าหากเป็นเรื่องที่น่าสนใจหรือเป็น กระแสสังคมในขณะนั้น อาจใช้เวลาเพิ่มขึ้นเป็น 3-5 นาที โดยอาจมีแหล่งข่าว คือผู้ที่เกี่ยวข้องกับข่าวเข้าสายให้สัมภาษณ์กับผู้ดำเนินรายการของสถานีก็ได้ โดยรูปแบบการรายงานข่าว หรือเหตุการณ์นี้ ถ้ามีแหล่งข่าวร่วมพุดคุย ผู้รายงานอาจเป็นผู้สรุป ความเป็นมาของเหตุการณ์หรือเนื้อหา ก่อน แล้วโยนเรื่องให้ผู้ร่วมพุดคุย (แหล่งข่าว) ชี้แจงรายละเอียดต่อ โดยมีผู้ดำเนินรายการ สัมภาษณ์หรือซักถาม เนื่องจากการรายงานข่าวจากที่เกิดเหตุ หรือจากภายนอกห้องส่งนี้จะใช้โทรศัพท์ในการติดต่อและรายงานสด

- ลูกข่าย รหัส 173 วรุดมิ นนพละ รายงานข่าวการประชุม อบต. ศรีละกอ อ.จักราช โดยมีกำนันนริศ ประธานอบต. ศรีละกอ เข้าสายร่วมชี้แจงปัญหาการจัดสรรงบประมาณ ปี 42 และพุดคุยเรื่องภัยแล้ง การสร้างศูนย์พัฒนาเด็กอ่อน ของตำบลศรีละกอ (บันทึกการออกอากาศ วันที่ 9 ธันวาคม 2541)

- อปม. สมชาย หุดะนันท์ รายงานจาก ต.เทพาลัย อ.คง เรื่องการแข่งขันกีฬาเยาวชนต่อต้านยาเสพติดของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาของตำบลเทพาลัย (บันทึกออกอากาศ 9 ต.ค 2541)

ผดุง จตุรภักดิ์ ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช บอกว่า การจัดรายการวิทยุชุมชนให้ประสบความสำเร็จ มีผู้ฟังติดตามสนเฝ้าฟัง ต้องมีการเปิดให้มีรายงานข่าวที่เด่นๆในช่วงต้นรายการ โดยผู้จัดรายการต้องเข้าใจว่าผู้ที่รายงานข่าวนั้นอาจยังไม่เคยรายงานข่าว หรือเขียนข่าวมาก่อนคือ เป็นชาวบ้านธรรมดา บางครั้งข้อมูลจึงเป็นสิ่งที่ผู้จัดรายการต้องถามให้ได้รายละเอียดเพื่อนำจุดเด่นหรือประเด็นข่าวออกมาพูดให้ได้ เพราะถ้าหากจับประเด็นไม่เป็น ผู้รายงานข่าวก็ไม่ทราบแนวทางที่แจ้งข่าวได้ดี คนจัดรายการจึงต้องพยายามป้อนคำถามให้เขา เจาะลึก ยิ่งให้ข่าวนั้นมีความสำคัญ (ผดุง จตุรภักดิ์, สัมภาษณ์)

“การรายงานข่าวจากลูกชาย ทำให้ประชาชน รับทราบข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะทางวิทยุชุมชนนั้น ลูกชาย หรือผู้ฟัง สามารถรายงานได้ทันที สนองตอบการบริโภคข่าวสารของประชาชน” (สุทัศน์ เทาขุนทด , สัมภาษณ์)

“การรายงานข่าวเข้ารายการทางโทรศัพท์เป็นการสร้างสีสันได้มากโดยเฉพาะเป็นข่าวที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชน โทรศัพท์เข้ามาให้ความรู้ แจ้งข่าว หรือเกิดเหตุการณ์อะไรเข้ามา น้ำไม่ไหลจุดไหน เพราะมีข้อแตกต่างอย่างนี้ ประชาชนได้เตรียมตัวทัน ผมว่าได้ประโยชน์มาก” (ประสิทธิ์ เทศสูงเนิน, สัมภาษณ์)

“โทรศัพท์มาออกรายการสด ทำให้ได้ฟังเสียงตัวเอง ผู้มาร่วมออกรายการเขาก็ปลื้มมากทำให้ผมมีกำลังใจมาก” (พลหัสธิบัติ โอภีษา, อปม., สัมภาษณ์)

นอกจากนั้นอาสาสมัครที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ เมื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่ต่างอำเภอ หรือไปร่วมกิจกรรมใดๆ อาสาสมัครก็มักจะรายงานเหตุการณ์ หรือข่าวกิจกรรมนั้นๆ เข้าสู่รายการ โดยเฉพาะอาสาสมัครทางด้านการเกษตร ที่ต้องไปตรวจดูความคืบหน้าของการทำเกษตรของเกษตรกรในหมู่บ้านของอำเภอต่างๆ ถ้าหากสามารถติดต่อเข้ามารายงานสดได้ก็จะทำทันที โดยการเชิญเกษตรกรหรือชาวบ้านที่อยู่อาศัยในพื้นที่มาร่วมพูดคุย โดยใช้โทรศัพท์ที่อยู่ในหมู่บ้าน สถานที่นั้น หรือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ แล้วแต่โอกาส

“ถ้าหากออกไปในพื้นที่มีโทรศัพท์ก็จะใช้โทรศัพท์ของเกษตรกรโดยเชิญเกษตรกรออกรายการด้วยว่าชาวบ้านกำลังทำกิจกรรมอะไร แต่ถ้ามองสะดวกก็จะใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ตนเองมีอยู่แล้ว นอกจากนั้นถ้าหากมีเครื่องรับวิทยุรับคลื่นของสถานีที่ออกรายการได้ก็ยิ่งดีใหญ่ เพราะชาวบ้านจะได้ยินเสียงของตนเองด้วย หากอยู่ในพื้นที่เขตเมือง หรือที่สำนักงานเกษตรจังหวัดก็ไม่มีปัญหาในการติดต่อออกรายการ แต่ถ้าออกไปในพื้นที่ที่ไม่มีโทรศัพท์แล้วอยากจะออกรายการก็ต้องแก้ปัญหาโดยการเชิญชวนให้เกษตรกรมาร่วมพูดคุยที่สถานีในวันต่อไป แต่ถ้าให้เขาเขียนจดหมายก็เป็นเรื่องลำบาก เพราะในพื้นที่ต่างๆ จะไม่นิยม” (วีรนาถ เป็รื่องคำ, สัมภาษณ์)

การเสนอข่าวโดยทั่วไปของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชนั้นจะเกี่ยวกับข่าวรับสมัครงาน ข่าวการออกไปบริการชาวบ้านของส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน นอกจากนั้นยังมีข่าวที่อาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านได้เขียนส่งมาทางไปรษณีย์ให้รายการประกาศข่าว ซึ่งลักษณะข่าวที่มาจากอาสาสมัคร มักเป็นข่าวเชิงประชาสัมพันธ์หรือเพื่อการพัฒนาชุมชน

อปม. สมชิต ทองสุกนอก บอกว่า การเตรียมข่าวมาออกรายการจะดูว่าข่าวนั้นสำคัญพอที่จะนำออกรายการหรือไม่ ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวการพัฒนาบ้าง สร้างสรรค์สังคมบ้าง สำหรับข่าวอุบัติเหตุก็จะเป็นบางครั้ง ถ้ามีโอกาสพบเจอก็ได้นำมาเล่าออกอากาศ ซึ่งข่าวที่จะนำเสนอออกรายการก็น่าจะเป็นข่าวด้านความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นจะสนใจมาก เมื่อเขาได้รับทราบว่าเขามีส่วนร่วมออกในรายการวิทยุชุมชน ส่วนใหญ่ก็อยากฟัง อยากรู้ อยากเห็น อยากทราบทั้งนั้น (สมชิต ทองสุกนอก,อปม.,สัมภาษณ์)

การแจ้งข่าวชาวบ้านที่บรรจุในผังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชในช่วงเวลาครึ่งชั่วโมงหลัง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังหรืออาสาสมัครได้เข้าถึงรายการทั้งการโทรศัพท์ เข้ามาออกอากาศสดหรือเดินทางมาร่วมจัดรายการที่สถานี ซึ่งข่าวที่นำมาออกอากาศในช่วงข่าวชาวบ้านนี้ไม่ได้มีการ เตรียมการไว้ล่วงหน้าว่าวันไหน ใครจะมีข่าวเข้ามารายงานบ้าง เพียงแต่ก่อนออกอากาศผู้รายงานจะต้องแจ้งกับผู้ประสานงานหรือบรรณาธิการที่รับโทรศัพท์ว่าจะแจ้งข่าวเรื่อง อะไร เพื่อให้ผู้ดำเนินรายการสามารถพูดเชื่อมโยงไปยังผู้รายงานได้

สำหรับเนื้อหาข่าวที่นำมาพูดคุยเป็นการเปิดกว้าง เรื่องใดก็ได้ เพียงแต่ว่าเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ไม่ใช่การกล่าวหา หรือแอบอ้างผู้อื่นมาเป็นข่าว โดยมีวัตถุประสงค์อื่นแอบแฝง

“ต้องดูก่อนว่ามีการแอบอ้างรายการนี้เพื่อใครหรือไม่ หรือเป็นการพูดก้าวก่ายหรือพาดพิงให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเสียหายหรือไม่ เพราะสื่อวิทยุที่ออกไปแต่ละครั้งคนฟังจำนวนมาก โดยใช้โทรศัพท์เข้ามาพูดคุยในรายการ หวังที่จะทำร้ายผู้หนึ่งผู้ใด ก็เป็นเรื่องที่เราเองก็กำลังหาวิธีการป้องกันระมัดระวัง วิธีการที่ทำได้ในขณะนี้คือ ในห้องส่งต้องมีทีมงานผลิตรายการแต่ละครั้ง 2 คน ขึ้นไป คนหนึ่งเป็นผู้รับโทรศัพท์ เพื่อเป็นผู้สอบถามชื่อ ที่อยู่ของผู้รายงานข่าวไว้เป็นหลักฐานเมื่อมีปัญหา แต่เนื้อหาที่พูดในรายการช่วงนี้ควรเปิดกว้างทุกเรื่องที่เรามีปัญหาหรือต้องการประชาสัมพันธ์ข่าวเพื่อส่วนรวม” (ผดุง จตุรภักดิ์ , สัมภาษณ์)

ข่าวชาวบ้านที่เสนอในรายการบางครั้งได้กลายเป็นเรื่องและผู้ฟังยังไม่เคยได้ฟังจากรายการอื่นมาก่อน เพราะเป็นข่าวที่ชาวบ้านนำมาพูด นำมาคุยในรายการ หรือบางเรื่องเป็นเรื่องธรรมดามาก จนผู้จัดรายการวิทยุรายการอื่นๆ ไม่ได้สนใจคัดเลือกมานำเสนอให้ผู้ฟังทราบ ดังนั้นข่าวสารที่มาจากในรายการนี้จึงมีความหลากหลาย เรื่องเฉพาะของกลุ่มบุคคลที่ถูกนำมา

บอกกล่าวผ่านรายการ จนทำให้เกิดศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารย่อยๆ ไปโดยอัตโนมัติ จนถึงกับมีการพูดคุยในหมู่อาสาสมัครวิทยุชุมชนด้วยกัน อยากรู้เรื่องอะไร ให้ไปถามวิทยุชุมชนโน้น เพราะแม้แต่สุนัขหายก็ยังมีผู้เก็บได้ ไปประกาศหาเจ้าของ และยังสามารถคืนสุนัขให้กับเจ้าของได้อีก (ออกอากาศวันที่ 16-17 พ.ย.2541)

การที่ประชาชนสามารถแจ้งเรื่องราว ข่าวสารผ่านรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ทำให้รายการวิทยุชุมชนเป็นช่องทางที่ประชาชนเข้าถึงสื่อได้ง่าย(Accessibility) ประชาชนสามารถเสนอปัญหา แสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะต่อการจัดรายการได้ และผู้ดำเนินรายการต้องรับฟังข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้ฟัง เพราะหลักการวิทยุชุมชนเป็นการจัดรายการตอบสนองประชาชนในชุมชน

ค. การเสนอประเด็นปัญหา และแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์

การจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช มีการตั้งประเด็นปัญหา หรือ มีเนื้อหาสาระหลักในแต่ละวัน ที่มีบรรณาธิการ และคณะทำงาน วิทยุชุมชน ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการ หรืออาสาสมัครเข้ามาร่วมเป็นคณะทำงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน เพื่อผลิตรายการ โดยประเด็นของเนื้อหานั้นได้มาจากการประชุมกองบรรณาธิการ หรือการประชุมงานกันภายในคณะทำงานประจำวัน ซึ่งมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันล่วงหน้า นอกจากนั้นประเด็นปัญหาที่มีการพูดคุยในรายการก็มาจากการเสนอแนะหรือแจ้งเข้าไปในรายการของประชาชน,ชุมชนเพราะเป็นปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน อาทิ

- ปัญหาน้ำประปาไม่ไหล ประชาชนที่เสนอให้มีการชี้แจงเรื่องน้ำประปานี้ เพื่อต้องการให้คณะผู้บริหารเทศบาลฯ ได้ชี้แจงการทำงานตลอดจนนโยบายในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากปัญหานี้เกิดขึ้นในชุมชนเมือง เขตเทศบาลนครนครราชสีมาเป็นประจำโดยเฉพาะเมื่อถึงฤดูแล้ง เมื่อมีการพูดคุยในประเด็นนี้ ประชาชนที่รับฟังอยู่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นประจำในการดำรงชีวิต ขณะที่ผู้บริหารเทศบาลนครนครราชสีมา ก็ให้ความร่วมมือในการชี้แจงปัญหานี้เช่นเดียวกัน

- ปัญหาถนนชำรุด ปัญหานี้เป็นความเดือดร้อนของประชาชนทั้งในส่วนที่อยู่อาศัยในเขตเมือง และประชาชนในชนบท

ประชาชนในเขตเมืองแสดงความคิดเห็นเรื่องนี้บ่อยมาก โดยเฉพาะในถนนสายหลัก ซึ่งมีการขุดท่อระบายน้ำของเทศบาล และมีการฝังกลบไม่เรียบร้อย ทำให้ผิวถนนขรุขระ นอกจากนั้น เมื่อฝนตกเกิดน้ำท่วมขัง ท่อระบายน้ำที่ใหม่ ไม่สามารถระบายน้ำจากฝนตกหนักได้ทัน เนื่องจากตะกอนที่ท่อระบายน้ำอยู่สูงกว่าผิวถนนทำให้น้ำระบายได้ไม่หมด ปัญหาถนนในเขตเมืองนับเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจแสดงความคิดเห็นอยู่ในลำดับต้น ๆ ของประเด็นปัญหาเขตเมือง ซึ่งทางรายการได้ประสานงานให้ผู้รับผิดชอบไปดำเนินการแก้ไขตามที่ประชาชนร้องเรียนและแสดงความคิดเห็น

ส่วนในพื้นที่ชนบทเป็นการร้องทุกข์ จากผู้นำชุมชน หรือการฝากผ่านคณะทำงานของ

รายการโดยขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบลงไปดูแล ทั้งนี้เพราะประชาชนในเขตชนบท ไม่สะดวกในการโทรศัพท์มาร่วมดำเนินรายการได้บ่อย ๆ นอกจากนั้นถ้าหากไม่เดือดร้อนจริง ชาวบ้านก็จะไม่บอกผ่านมายังรายการวิทยุ การกล้าแสดงออกในการร่วมเสนอปัญหาของท้องถิ่น เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าไปแก้ไขปัญหานั้น จึงนับว่าเป็นมิติใหม่ที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม

หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งเทศบาลและ ร.พ.ช. ก็ได้ให้ความร่วมมือในการเข้าไปแก้ไขปัญหาอย่างดี เช่น บันทึกรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการผลิตรายการ ครั้งที่ 2/2541 วันที่ 10 พ.ย. 2541 ประธานแจ้งว่า คณะทำงานได้ทำหนังสือขอคุณหน่วยงานต่าง ๆ ที่ปรับปรุง แก้ไขเรื่องที่ประชาชนร้องเรียนแล้ว อาทิ ขอขอบคุณเทศบาลนครนครราชสีมา ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเส้นทางจราจรบริเวณถนนเลียบได้สะพานสูงไปยังถนนสีปศิริชอย 6 และหนังสือขอคุณ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้ปรับปรุงซ่อมแซมถนนรพช.หมายเลข นม 4045 กม. 3-5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ(รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการผลิตรายการ ครั้งที่ 2/2541)

- ปัญหาโทรศัพท์ ปัญหานี้เป็นความเดือดร้อนของประชาชนในเขตชนบท คือประชาชนที่อาศัยในอำเภอต่าง ๆ ที่โทรศัพท์สาธารณะซึ่งองค์การโทรศัพท์ได้ไปติดตั้งแล้ว แต่บางแห่งใช้การไม่ได้ บางตู้ไม่มีเครื่อง บางตู้มีการขัดแงะตู้จนพังเสียหาย หรือบางแห่งติดตั้งไว้ในที่ห่างไกลชุมชน ทำให้ผู้ใช้บริการต้องเสียเวลาในการเดินทางมาที่ตู้โทรศัพท์สาธารณะ นอกจากนั้นบางตำบลโทรศัพท์ยังไม่ไปติดตั้งตู้สาธารณะให้เลย ทั้งที่มีการยืนยันกับทางชุมชนมาก่อนแล้วว่า จะมีการขยายเขตให้บริการ เช่น

การออกอากาศเมื่อวันที่ 24 พ.ย. 2541 อปม.สมชาย หุดะนันท์ ได้รายงาน ว่า ตำบลเทพาลัย อำเภอคง มีโทรศัพท์สาธารณะ 2 ตู้ ใช้ 3 หมู่บ้าน แต่ใช้ได้เดียว

ประชาชนจาก ต.เสมา อ.โนนสูง ร้องเรียนเรื่องโทรศัพท์บ้านยังไม่มีใช้ มีแต่ตู้สาธารณะอยากให้องค์การโทรศัพท์ได้พิจารณาการขยายบริการ โทรศัพท์ส่วนบุคคล

ประชาชนจาก ต.โคกกรวด ร้องเรียนว่าตู้โทรศัพท์สาธารณะของต.โคกกรวดมีน้อยเสียบ่อย อยากให้มีการเพิ่มจำนวนตู้ เพราะมีผู้ใช้บริการมาก

- ปัญหาการจราจรติดขัดในตัวเมือง

แม้ว่าสภาพการจราจรในจังหวัดนครราชสีมา จะไม่เป็นปัญหามากเท่ากับเมืองใหญ่หลายเมือง เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น กรุงเทพมหานครแต่ในช่วงเวลาเร่งด่วนของคนทำงาน คือ ช่วงเช้าและตอนเย็น ถนนสายมิตรภาพ-บุรีรัมย์ ซึ่งผ่านหน้าตลาดประปา ห้างสรรพสินค้าอริสทิซิติ จนถึงโรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา มักมีปัญหาการติดเป็นประจำทั้งที่ถนนมี 4 ช่องจราจรแต่การสัญจรไปมาในช่วงเช้าและเย็นของวันราชการ ผู้ใช้รถใช้ถนนไม่ได้รับความสะดวก หรือช่องจราจรเหลือเพียงช่องเดียว เพราะจะมีรถยนต์ไปรอส่งและรับนักเรียนบริเวณหน้าโรงเรียนเมืองนครราชสีมา โรงเรียนอนุบาลนครราชสีมาเป็นประจำซึ่งปัญหานี้ไม่มีการแก้ไขปัญหาจากผู้เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาด มีเพียงการดูแลอยู่ห่าง ๆ เท่านั้น ทำให้ประชาชนได้ตั้งประเด็นปัญหาการจราจรหน้าโรงเรียนอนุบาลนครราชสีมาไปพูดคุยในรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช เพื่อให้สังคมได้ช่วยกันหาทางแก้ไข

ซึ่งเมื่อมีประชาชนคนแรกแสดงความคิดเห็นเรื่องนี้แล้ว ก็มีผู้สนับสนุนโทรศัพท์เข้าไปพูดคุยเรื่องนี้อีกหลายคน กลายเป็นประเด็นปัญหาที่รายการต้องหาทางออกหรือแนวทางแก้ไขปัญหา ด้วยการเชิญผู้รับผิดชอบไปร่วมพูดคุยในรายการ เพื่อเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

นอกจากปัญหาชุมชนแล้วประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองก็ได้รับความสนใจจากประชาชนในการแสดงความคิดเห็นตามกระแสขณะนั้นมากกว่า เช่น นักศึกษาหญิงเรียกร้องที่จะอยู่กินกับเพื่อนชายขณะเรียนหนังสือ ช่วงที่มีข่าว นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งในกรุงเทพฯ ได้เปิดเผยถึงการอยู่กินกับเพื่อนชายในขณะเรียนหนังสือ จนเป็นกระแสข่าวที่วิพากษ์วิจารณ์กันทางสื่อมวลชนโดยทั่วไป ในวันที่ 23 ก.พ. 2543 ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาก็ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวผ่านรายการวิทยุชุมชน โดยเฉพาะกรณีที่นักศึกษาสถาบันราชภัฏแห่งหนึ่งเรียกร้องที่จะอยู่ด้วยกันกับเพื่อนชายขณะเรียนหนังสือ ว่าเป็นการเหมาะสมหรือไม่ขอให้สังคมช่วยกันพิจารณา หลังจากที่ประเด็นนี้ออกอากาศไปแล้วมีสายจากผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวในทางไม่เห็นด้วยถึง 15 สาย ภายในช่วงเวลา 20 นาที (บันทึกการออกอากาศ, 23 ก.พ. 2543)

อีกตัวอย่างหนึ่ง คือกระแสข่าวที่ผู้ชายต้องการท้องได้เหมือนผู้หญิงซึ่งเป็นเรื่องที่สังคมแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ในวันที่ 25 ก.พ. 2542 ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชนของนครราชสีมาเปิดสายเรื่องผู้ชายท้อง ปรากฏว่ามีผู้ฟังสนใจแสดงความคิดเห็นเรื่องนี้จำนวนมาก โดยผู้ฟังผู้หญิงบอกว่า ไม่เห็นด้วยเพราะเวลาทำงานนอกบ้านไม่สะดวก ไม่น่าจะฝืนธรรมชาติผู้ชายเที่ยวดิ๊กแต่ถ้าตั้งท้องได้ก็ดี จะได้ความรู้สึกเป็นแม่

ส่วนผู้ชายที่ฟังรายการได้โทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นว่าชาวดังกล่าวยังไม่ทราบว่าจะเป็นไปได้ไหม แต่ก็เป็นที่ถกเถียงบุคคล หากสมัครใจไม่มีปัญหา กรณีที่ภรรยาท้องไม่ได้ ก็จะเป็นประโยชน์ซึ่งมี หลากหลายความคิดเห็นจากประชาชนที่แสดงความคิดเห็นเรื่องนี้จำนวน 6 สาย

การมีส่วนร่วมเสนอปัญหา และการแสดงความคิดเห็นในหัวเรื่องต่างๆ เป็นการแจ้งหรือเสนอโดยประชาชนที่รับฟังรายการ โดยไม่มีการเตรียมการล่วงหน้า ซึ่งไม่เหมือนกับการให้สาระความรู้ที่เป็นการวางแผนหรือเตรียมการล่วงหน้าของกองบรรณาธิการ หรือ คณะทำงานประจำวัน ดังนั้น ประเด็นหลากหลายซึ่งเกิดขึ้นในเวทีของวิทยุชุมชน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนโคราชได้เข้าถึงรายการได้อย่างเต็มที่โดยที่ประชาชนหรือชุมชนเองก็มีความพร้อมในการเสนอประเด็นปัญหาสาธารณะเพื่อให้เกิดการแก้ไขในดับหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องใกล้ตัวประชาชนเกี่ยวกับปัญหาระบบสาธารณสุขภาค

อย่างไรก็ตาม กลุ่มประชาชนที่เข้าร่วมเสนอแนะและเสนอปัญหาของชุมชน ในรายการวิทยุชุมชนขณะนี้ยังไม่หลากหลายซึ่งยังต้องอาศัยระยะเวลาและกระบวนการจัดรายการวิทยุชุมชนที่ประชาชนมีส่วนร่วมตามแนวคิดอย่างแท้จริง

ประชาชนยังได้ให้ข้อเสนอแนะเรื่องการใช้ภาษาไทยในการจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช โดยได้เสนอแนะว่าผู้ดำเนินรายการควรใช้ภาษาโคราชหรือภาษาท้องถิ่นในการจัด

รายการเพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งการพิจารณาข้อเสนอแนะของประชาชนในเรื่องให้ใช้ภาษาโคราชจัดรายการนี้ เป็นการพิจารณาตัดสินใจโดยคณะกรรมการวิทยุชุมชนและคณะทำงานที่เป็นอาสาสมัครในการประชุมคณะอนุกรรมการ โดยเห็นว่าประเด็นนี้ไม่สามารถดำเนินการตามที่ประชาชนเสนอแนะได้ด้วยเหตุผลหลายประการ จึงถือว่ารายการวิทยุชุมชนไม่ได้สนองตอบความต้องการของประชาชนในเรื่องนี้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดวิทยุชุมชนและความต้องการของประชาชนในชุมชนโดยยึดหลักกระบวนการประชาธิปไตย ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหานี้มีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างยิ่งในการทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสื่อ ภูมิคุ้มกันและเป็นเจ้าของรายการ ทั้งนี้ทางรายการเองมีข้อจำกัดในตัวผู้ดำเนินรายการที่ไม่สามารถพูดภาษาโคราชได้ทุกคน ดังนั้นมิติของการประชุมพิจารณาเรื่องการใช้ภาษาถิ่น จึงออกมาในลักษณะกึ่งกลางที่ยอมรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชน แต่ยังคงดำเนินการปรับเปลี่ยนไม่ได้ ดังนั้นภาษาที่ใช้ในการจัดรายการจึงยังคงเป็นภาษาไทยภาคกลาง

การที่รูปแบบของรายการวิทยุชุมชน มีความหลากหลายเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ประชาชนสนใจติดตามรับฟัง อีกทั้งยังเป็นรายการวิทยุที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายมีเพียงบางประเด็นที่ยังต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวเพื่อให้ตอบสนองชุมชนได้อย่างแท้จริง เช่นกรณีที่ประชาชนเสนอให้ใช้ภาษาถิ่นในการจัดรายการ อย่างไรก็ตามรายการพยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงสื่อได้ง่าย และไม่ปิดกั้นข่าวสารที่จะเสนอในรายการหากเป็นเรื่องที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และจรรยาบรรณสื่อมวลชน

นอกจากนั้นประชาชนในชุมชนยังสามารถร่วมถ่ายทอดวัฒนธรรม ชนบ ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนผ่านรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชได้ในลักษณะการจัดรายการนอกสถานที่

การเข้าถึงรายการวิทยุชุมชนของประชาชนนี้เป็นถ่ายทอดวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนผ่านรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชเห็นได้จากการจัดรายการที่มีการรายงานข่าวนอกสถานที่ หรือการออกไปสัมภาษณ์นอกห้องส่ง เพื่อถ่ายทอดเหตุการณ์ กิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบของวิทยุชุมชนสัญจร

ง. การจัดรายการวิทยุชุมชนสัญจร

การจัดวิทยุชุมชนสัญจรเป็นการออกไปจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชนอกห้องส่งในสถานที่ต่าง ๆ โดยการประสานงานระหว่างประชาชนในพื้นที่หรือหน่วยงานในท้องถิ่นและคณะอนุกรรมการผลิตรายการ คณะทำงานวิทยุชุมชน โดยมีประเด็นเนื้อหาที่จะออกอากาศอย่างชัดเจน เพื่อให้รายการดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ประชาชนในชุมชน และคณะทำงานวางไว้ ซึ่งการจัดรายการวิทยุชุมชนสัญจร คณะอนุกรรมการผลิตรายการ จะมีการ

วางแผนร่วมกันเพื่อรับทราบแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงาน

การจัดวิทยุชุมชนสัญจรครั้งแรก (อย่างสมบูรณ์) (วันที่ 13 มกราคม 2543) คณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้รับการประสานงานจากผู้นำชุมชน ตำบลบ้านใหม่อุดม อำเภอหนองบุญนาก ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ประชาชนทำอาชีพ ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ โดยเฉพาะการตัดเฟื่องฟ้า จนสามารถเป็นแหล่งผลิตเฟื่องฟ้าตัด ที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดส่งไปจำหน่ายทั่วประเทศและส่งออกต่างประเทศ (ประเทศสิงคโปร์) อีกด้วย โดยมีหน่วยงานราชการไม่ท้องถิ่นให้การสนับสนุนเกษตรกร บ้านใหม่อุดม ที่พัฒนาขยายพันธุ์เฟื่องฟ้าตัด จนทำให้หมู่บ้านนี้ทุกครอบครัวมีรายได้ที่แน่นอนจากการจำหน่ายเฟื่องฟ้า

การประสานงานจัดวิทยุชุมชนสัญจรครั้งแรกนี้ มีอนุกรรมการผลิตรายการที่เป็นบรรณาธิการด้านเกษตรและทำมาหากิน คุณสมบัติ ราชวงศ์ เป็นผู้ประสานงานกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกเฟื่องฟ้า จุดประสงค์ของการไปสัญจรที่บ้านใหม่อุดม อำเภอหนองบุญนาก เพื่อต้องการให้เกษตรกรผู้ปลูกเฟื่องฟ้า ได้ถ่ายทอดวิธีการปลูกเฟื่องฟ้าประดับ โดยการตัดเฟื่องฟ้าจนประสบความสำเร็จ ในด้านผลผลิตและการตลาด ซึ่งการปลูกเฟื่องฟ้าประดับนี้ ยังคงมีสู่ทางการตลาดที่สดใสอยู่ ดังนั้นเกษตรกรหรือพี่น้องประชาชนที่ว่างงานอยู่ ก็อาจหันมาทดลองปลูกเฟื่องฟ้าประดับเป็นอาชีพได้ เพราะเป็นงานที่สามารถทำได้ที่บ้านหรือชุมชน การลงทุนต่ำ เนื่องจากผู้ปลูกจะเป็นผู้ดำเนินการเองในทุกขั้นตอน ไม่จำเป็นต้องมีลูกจ้าง เป็นอาชีพที่ทำได้ในครัวเรือน

สำหรับทีมงานของคณะวิทยุชุมชนสัญจรนั้น นอกจากการเตรียมในเรื่องของอุปกรณ์การส่งกระจายเสียงนอกสถานที่แล้ว คณะทำงานของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้นำกิจกรรมของหน่วยงานตัวเองร่วมออกไปให้บริการชุมชนด้วย ในการจัดรายการวิทยุชุมชนสัญจรครั้งแรก ได้มีหน่วยงานต่างๆ ได้ออกไปให้บริการและให้ความรู้ด้านต่างๆ ดังนี้

1. การบริการตัดผมฟรี โดยแผนกช่างตัดผมชาย-หญิง วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา มีคุณประยงค์ เอี้ยการนา นำทีมพร้อมด้วยนักศึกษานักเรียน 30 คน
2. การบริการซ่อมอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าฟรี เช่น วิทยุ โทรทัศน์ พัดลม หม้อหุงข้าว กระจกนํ้าร้อน เตารีดเป็นต้น มีคุณประสิทธิ์ แสนอุส่าห์ เป็นผู้นำทีมจากแผนกช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา
3. สมาคมพุทธธรรมการกุศล (ศก 31) หน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ การขับซ็รรถตามกฎจราจร การป้องกันอุบัติเหตุอุบัติภัย
4. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครราชสีมา ออกหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ การดูแลสายไฟ และการตรวจสภาพสายไฟภายในบ้านให้ประชาชนอีกด้วย
5. กลุ่มสมาชิกอาสาสมัครรัฐธรรมนุญ ก็กับการเลือกตั้งอำเภอหนองบุญนาก คณะ

กรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดนครราชสีมา ออกเผยแพร่รัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

6. ชมรมเพลงโคราชโดยคุณกำปั่น บ้านแท่น คุณกาเหว่า โชคชัย ศิลปินเพลงโคราช ได้ออกไปให้ความบันเทิงร้องเพลงโคราชให้ชาวบ้านรับฟัง และเป็นฝ่ายจัดทำอาหารเลี้ยงคณะวิทยุชุมชนของคนโคราช และประธานที่มาร่วมจัดรายการวิทยุชุมชนสัญญาจร

7. หน่วยงานอื่นๆที่ส่งเจ้าหน้าที่ที่เป็นอาสาสมัครวิทยุชุมชนให้ไปร่วมสังเกตการณ์ และทำกิจกรรมวิทยุชุมชนสัญญาจร เช่นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา สวสนสัตว์นครราชสีมา เทศบาลนครนครราชสีมา เป็นต้น

สำหรับสถานที่การจัดรายการใช้บริเวณใต้ถุนบ้านผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มผู้ปลูกเฟื่องฟ้า ส่วนหน่วยงานในพื้นที่ที่มาร่วมกิจกรรมวิทยุชุมชนสัญญาจร ประกอบด้วยสำนักงานเกษตรอำเภอหนองบุญนาค สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองบุญนาค สถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองบุญนาค ฝ่ายปกครองอำเภอหนองบุญนาค กลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านใหม่อุดมและตำบลบ้านใหม่ กลุ่มผู้ปลูกเฟื่องฟ้าบ้านใหม่อุดม เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้ผู้บริหารได้มาร่วมออกรายการตั้งแต่เวลา 12.00-12.30 น และ 13.00-14.00 น. ประกอบด้วยนายอำเภอหนองบุญนาค ผู้กำกับการ สภอ.หนองบุญนาค ผู้ใหญ่บ้านบ้านใหม่อุดม ตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกเฟื่องฟ้าและกลุ่มสตรีแม่บ้านที่มีผลิตภัณฑ์ การแปรรูปอาหาร รวมทั้งชมรมบอนไซนครราชสีมาด้วย โดยระหว่างการจัดรายการมีการถ่ายทอดสดออกหออกระจายข่าวในหมู่บ้านและอีกหลายหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันด้วย

การจัดโครงการวิทยุชุมชนสัญญาจร ครั้งที่ 1 ณ บ้านใหม่อุดม ตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญนาค มีผู้มาร่วมกิจกรรมและร่วมจัดรายการประมาณ 200 คน โดยการให้บริการตัดผมและซ่อมอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ได้ให้บริการตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. จากการประเมินผลของคณะทำงานด้วยการแจกแบบสอบถาม ผู้มาร่วมกิจกรรม จำนวน 50 ชุดได้รับคืน 34 คิดเป็นร้อยละได้ดังนี้

- ผู้มารับบริการแยกเป็นชาย ร้อยละ 41.1 หญิง ร้อยละ 55.9 กลุ่มอายุ 15-20 ปี และ 21-35 ปี ร้อยละ 41.1 กลุ่มอายุ 36-45 ปี ร้อยละ 8.8 กลุ่มอายุ 55-65 ปี ร้อยละ 5.9 อาชีพพนักงานศึกษาร้อยละ 44.1 เกษตรกร ร้อยละ 20.6 รับราชการ ร้อยละ 17.6 และอื่นๆ (รับจ้าง,เอกชน/ค้าขาย/อสร.) ร้อยละ 20.6

- ผู้มาร่วมกิจกรรมได้รับทราบข่าวการจัดวิทยุชุมชนสัญญาจร จากหออกระจายข่าว ร้อยละ 32.3 สถานีวิทยุและหออกระจายข่าว ร้อยละ 23.5 สถานีวิทยุ ร้อยละ 11.7

- ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดวิทยุชุมชนสัญญาจรในด้านการให้บริการ ระดับดีมาก ร้อยละ 38.2 ดีมากที่สุด ร้อยละ 26.5 ดี ร้อยละ 23.5

- เนื้อหาของการออกอากาศรายการดีมาก ร้อยละ 29.4 ดีมากที่สุด ร้อยละ 20.6 ต้อง

ปรับปรุงร้อยละ 2.9

- ระยะเวลาการให้บริการ ดี ร้อยละ 47 ดีมากร้อยละ 29.4 ดีมากที่สุดร้อยละ 20.6

ปรับปรุงร้อยละ 2.9

- สถานที่การออกบริการวิทยุชุมชน ดี ร้อยละ 41.1 ดีมาก ร้อยละ 38.2 ดีมากที่สุด ร้อยละ 8.8 ปรับปรุงร้อยละ 5.8

- การได้รับประโยชน์จากการออกบริการวิทยุชุมชน ปานกลางร้อยละ 41.1 ได้รับมาก ร้อยละ 35.2 ได้รับมากที่สุด ร้อยละ 23.5

- ต้องการให้มีการจัดรายการลักษณะนี้อีก มากที่สุดร้อยละ 41.1 มากร้อยละ 35.2 ปานกลางร้อยละ 23.5

- ผู้ดำเนินรายการสามารถดำเนินรายการเป็นอย่างดีมาก ร้อยละ 50 ดีมากที่สุดร้อยละ 29.4 ดีร้อยละ 14.7

นอกจากนี้ประชาชนยังได้เสนอแนะว่า ในครั้งต่อไปควรจัดในที่ชุมชนขนาดใหญ่กว่านี้ โดยให้จัดรายการที่ศูนย์กลางของหมู่บ้าน เช่น ที่โรงเรียน หรือวัด และขอให้เน้นเกี่ยวกับการบริการประชาชนถึงบ้าน และควรเพิ่มเนื้อหาให้มากเกี่ยวกับ เฝ้าระวังไฟป่า บอนไซด้วย ส่วนการใช้บริการตัดผม มีผู้มารับบริการตัดผมจำนวน 70 คนและนำเครื่องไฟฟ้าไปซ่อมจำนวน 27 ชิ้น ถ้าหากคิดเป็นเงินค่าซ่อม จำนวน 6,800 บาท แต่กิจกรรมนี้บริการฟรี ส่วนผู้ฟังทางบ้านมีการสอบถามเพิ่มเติมระหว่างที่มีการดำเนินรายการจำนวน 3 สาย (ทั้งนี้เพราะการติดต่อสื่อสารกับสถานที่จัดรายการสัญญาณไม่สะดวก)

การจัดรายการวิทยุชุมชนสัญญาณ นอกจากเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำอาชีพด้านการเกษตรแล้วยังเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมถึงขั้นการวางแผนและผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริหาร คณะทำงานจัดรายการกับประชาชนในท้องถิ่น โดยการจัดรายการวิทยุชุมชนสัญญาณ ของโครงการวิทยุชุมชนของคนโคราช จะจัดขึ้นเป็นระยะ 2-3 เดือน ต่อ 1 ครั้ง เพื่อให้คณะอนุกรรมการผลิตรายการ ได้เตรียมการประสานงานได้ทัน ในส่วนของสถานีเองนั้น ต้องมีการประสานงานกับผู้รับผิดชอบด้านเทคนิค คืองานช่างเทคนิค ซึ่งเป็นทีมงานด้านเทคนิคในการไปจัดรายการนอกห้องส่ง

โครงการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้จัดวิทยุชุมชนสัญญาณ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2543 ที่บ้านโป่งแดง ต.โป่งแดง อ.ขามทะเลสอ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ การจัดรายการวิทยุชุมชนสัญญาณครั้งนี้เป็นความต้องการของชาวบ้าน มีตัวแทนของหน่วยราชการ เอกชน ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการผลิต การตลาด มาตอบปัญหา และให้ข้อมูลกับชาวบ้าน โดยให้รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช เป็นช่องทางสารสนเทศอันเป็นที่ของชาวบ้าน ออกไปสู่เวทีของสาธารณะ การจัดเสวนาเวทีชาวบ้านตอนผักปลอดสารพิษ ครั้งนี้ อาศรมความรู้จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับเครือข่ายเกษตรกร กลุ่มกสิกรรมไร้สาร เป็นผู้ดำเนินการจัดขึ้นเพื่อพูดคุยปัญหาการดำเนินงาน

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเชิญนักวิชาการมาร่วมสนทนา ตอบข้อซักถามของเกษตรกร มีนายณัฐวุฒิ จินากุล คณะทำงานวิทย์ชุมชน ซึ่งเป็นประธานของสมาคมความรู้จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนบ้านโป่งแดง และคณะอนุกรรมการผลิตรายการ รูปแบบของเวที ชาวบ้านที่จัดขึ้นเป็นการถ่ายทอดสดมีผู้ดำเนินรายการวิทย์ชุมชนของนครราชสีมาเป็นผู้ดำเนินรายการ โดยมีกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักไร้สาร ตำบลโป่งแดง มาร่วมรายการ ประมาณ 50 คน และผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น อบต.โป่งแดง สำนักงานเกษตรอำเภอขามทะเลสอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลขามทะเลสอ นายอำเภอขามทะเลสอ กลุ่มทำปุ๋ยชีวภาพ อ.วังน้ำเขียว และโรงเรียนโยธินนุกุล อ.เมืองนครราชสีมา รวมทั้งประชาชนที่มารับบริการตัดผม และซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า อีกประมาณ 200 คนโดยจัดเวทีชาวบ้าน ณ ที่ทำการ อบต.โป่งแดง ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับ วัดสามัคคีสโมสร และหน่วยเคลื่อนที่บริการของคณะวิทย์ชุมชนสัญจรไปตั้งจุดให้บริการประชาชนภายในบริเวณวัดซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชนไปใช้บริการจำนวนกว่า 300 คน การจัดวิทย์ชุมชนสัญจรจึงเป็นรูปแบบการจัดรายการวิทย์ที่สะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของชุมชนได้เป็นอย่างดี

“สมัยก่อนถ้าพูดถึงสื่อมวลชนหรือการทำข่าว ส่วนราชการไม่ค่อยให้ความร่วมมือแต่วิทย์ชุมชนซึ่งได้จัดสัญจรไปแล้ว 2 ครั้ง มีความเปลี่ยนแปลงของส่วนราชการที่มองสื่อมวลชนให้ความเป็นมิตรและให้ความร่วมมืออย่างดี ในส่วนของประชาชนในพื้นที่ การเป็นการได้สัมผัสกันจริงและมองเห็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาของสังคมได้จริงๆ ประชาชนจะรู้สึกว่าคุณค่ามีสิทธิ์มีเสียง โดยคิดว่ามีน้ำหนักในการเสนอปัญหาและสะท้อนให้เห็นปัญหาถึงส่วนราชการโดยตรง เราต้องใช้เวลาพิสูจน์วิทย์ชุมชนก่อนว่าสามารถตอบสนองประชาชนแลคุณค่าของวิทย์ชุมชนเองมีมากน้อยแค่ไหน ถ้ามีคุณค่าสิ่งอื่นก็ตามมาเอง เมื่อไหร่วิทย์ชุมชนมีคุณค่า สะท้อนและแก้ไขปัญหาของสังคมได้ คิดว่าตรงนี้ควรจะทำ” (สมศักดิ์ กาญจนวัฒนา,สัมภาษณ์)

“คิดว่าประชาชนได้ประโยชน์มากสมัยก่อนเราเคยชินกับการที่ราชการออกพื้นที่ ซึ่งก็ครบทุกหน่วย แต่มีวิทย์ชุมชนสัญจร เป็นความต้องการของประชาชน เขาเสนอว่าต้องการเรื่องผักปลอดสารพิษ โดยมีเครือข่ายสินค้าชุมชนนครราชสีมา ประสานงานกับกลุ่มประชาชนในการพบปะและมีวิทย์ชุมชนของคนโคราชมาร่วมถ่ายทอดเวทีชาวบ้าน เพราะฉะนั้นประโยชน์ที่เกิดขึ้น เราเห็นได้ชัดเจนว่าชาวบ้านได้พูดคุยในปัญหาของเขา อันที่สองหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน สื่อมวลชนได้มาร่วมแลกเปลี่ยนให้ข้อมูล ให้แนวคิด เทคนิค วิธีการต่างๆ คิดว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งของประชาชน” (ณัฐวุฒิ จินากุล,สัมภาษณ์)

ส่วนผู้นำชุมชนที่ร่วมจัดเวทีชาวบ้าน ก็ดีใจที่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดเรื่องราวของชาวบ้านไปสู่ชุมชนอื่น อันเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นอย่างดี

“ดีใจที่ชาวบ้านใกล้เคียงมาจากบ้านโป่งสุริยา และบ้านโป่งแดง มาร่วมจัดเวทีเสวนาทำให้ประชาชนหมู่บ้านใกล้เคียง ได้รับความรู้เพิ่มเติมเพราะ เพิ่งเริ่มทำโครงการนี้ เขาจึง

อยากเรียนรู้ ถึงวิธีการที่จะนำผักที่ปลูกแล้วไปขายที่ไหน” (ทองอยู่ ธรินทร์ ,ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโป่งแดง,สัมภาษณ์)

เช่นเดียวกับประชาชนที่มาร่วมกิจกรรม และมารับบริการจากหน่วยเคลื่อนที่ของวิทยุชุมชนสัญจร ต่างมีความรู้สึกพอใจ

ป่า 1 “ชอบ ได้ตัดผมฟรี ได้เห็นคนหลายคน ได้ความรู้มาอย่างนี้ดีแล้ว”

ป่า 2 “ทำอย่างนี้หมู่บ้านจะได้เจริญจะได้ออกไปให้ทุกตำบลได้เห็นได้นิยมว่าหมู่บ้านนี้ มีคนมาสัมภาษณ์ออกวิทยุ”

ยาย 1 “ ชอบ แต่ตัวเองไม่สบาย นึกว่าหมอจะมาอยากให้หมอมานะ”

ยาย 2 “ ชอบที่เขามาอย่างนี้ บ้านโป่งจะได้มีชื่อเสียง ได้ตัดผม รู้จากหอกระจายข่าวอยากให้มาบ่อยๆ”

ลุง 1 “ชอบ เห็นพี่น้องมาคอยฟังคอยดู มากหน้าหลายตา รู้จาก อบต.ประกาศ”

ลุง 2 “ดีครับดี เป็นการช่วยเหลือชาวบ้าน ช่วยให้ชาวบ้านได้เห็นการออกรายการวิทยุ มีการตัดผมฟรี ซ่อมวิทยุ โทรทัศน์ ทำให้ชาวบ้านหูตาสว่างขึ้น ในเรื่องการทำการเกษตรปลอดสารพิษ ส่งเสริมรายได้ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างชาวบ้าน ราชการและพวกองค์กรต่างๆ คิดว่าดีแล้ว ชาวบ้านได้รับบริการเยอะแยะ อยากให้มาอย่างนี้ เปิดเวทีให้ชาวบ้านได้ทำงานร่วมกันเรื่อยๆ”

ชาย 1 “มีความรู้สำหรับคนอยากรู้อยากเห็น วันนี้ได้ความรู้การเกษตร ปลูกผักปลอดสารพิษ คิดว่าจะนำไปใช้”

จากความคิดเห็นของประชาชน ที่มาร่วมกิจกรรมการจัดรายการวิทยุชุมชนสัญจร แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชนบท มีความต้องการที่จะร่วมจัดรายการวิทยุชุมชน ตลอดจนต้องการให้ส่วนราชการออกไปให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้สูงอายุนั้นได้ให้ความสนใจมาร่วมกิจกรรมการให้บริการมากกว่าคนกลุ่มอื่น ผู้สูงอายุหลายคน ได้ไปรอชมการร้องเพลงโคราชของคุณกำปั่น บ้านแท่น ซึ่งเป็นศิลปินพื้นบ้าน และเป็นคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนด้วย โดยทราบข่าวจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้านว่า กำปั่น บ้านแท่น จะมาร่วมกับคณะวิทยุชุมชน แต่ในวันดังกล่าวศิลปินกำปั่น บ้านแท่นไม่สามารถไปร่วมกิจกรรมได้ ทีมงานต้องเปิดเทปเพลงโคราชที่กำปั่น บ้านแท่น ขับร้องให้ฟังแทน

การเข้าถึงสื่อรายการวิทยุชุมชนในลักษณะวิทยุชุมชนสัญจรนี้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการวิทยุชุมชนของนครราชสีมา ทั้งการให้ข้อมูล ข่าวสารหรือการร่วมจัดรายการของหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และประชาชน ซึ่งสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ คือ

1. การให้ส่วนราชการ หน่วยงานองค์กรต่างๆ พบกับประชาชนโดยใช้เวทีของรายการวิทยุชุมชนเป็นสื่อกลาง ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งบางครั้งเกิดบรรยากาศเหมือนการ

มองหาโจทย์มาเป็นจำเลย ในเรื่องที่ประชาชนร้องเรียนหรือร้องทุกข์เข้ามา ดังนั้นการจัดให้หน่วยงานพบกับประชาชนโดยสื่อของวิทยุชุมชนนั้น ควรเป็นในลักษณะที่หน่วยงานมาร่วมหาทางออกในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับประชาชน

2. การให้ประชาชนเป็นฝ่ายถาม หน่วยงานราชการเป็นผู้ตอบ ลักษณะนี้เป็นข้อสงสัยของประชาชน ที่ต้องการฟังคำตอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ การสอบถามจะออกมาในเชิงการติติงเพื่อสร้างสรรค์ไม่ใช่เพื่อต้องการเจาะลึกหรือขุดคุ้ยจนเกิดความไม่เข้าใจระหว่งกัน

3. ประชาชนพูด ให้ส่วนราชการ องค์กรเอกชนฟัง ลักษณะนี้เป็นการจัดรายการของวิทยุชุมชน อีกรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนต้องมีสิทธิ์มีเสียงที่จะพูดเพื่อสะท้อนความต้องการ แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางแก้ไขโดยส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อนำไปพิจารณาต่อไป

4. ผู้นำชุมชนพูดผ่านเวทีวิทยุชุมชน ลักษณะนี้เป็นการไปร่วมรายการของประชาชน โดยผ่านตัวแทนของชุมชน ในการให้ข้อมูล ข่าวสารที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยต้องการให้ชุมชนรับรู้ ข้อมูลข่าวสารหรือปัญหาชุมชนร่วมกัน อันจะช่วยกันหาทางออกในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันและจะเกิดชุมชนสัมพันธ์ได้มากที่สุด

การร่วมถ่ายทอดวิถีชีวิตของชุมชนดังกล่าวนี้เป็นการสร้างการเรียนรู้และหล่อหลอมทางสังคม ทำให้สมาชิกชุมชนเป็นผู้กระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในชุมชน ผ่านช่องทางรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชที่ประชาชนได้เข้าถึงสื่อวิทยุ และมีส่วนร่วมในการจัดรายการร่วมกับคณะกรรมการวิทยุชุมชน

2. การมีส่วนร่วม (Participation) ของประชาชน

กระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่แสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมได้จริงนั้นต้องดูความพร้อมของประชาชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชน นอกจากจะมีผู้แทนชุมชนเข้ามาร่วมเป็นกรรมการบริหารและอนุกรรมการผลิตรายการแล้วชุมชนพื้นที่เขตบริการจังหวัดนครราชสีมายังได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดและผลิตรายการในฐานะอาสาสมัครวิทยุชุมชนด้วย

2.1 ความพร้อมของประชาชนในการผลิตรายการ

การมีส่วนร่วมในลักษณะเข้ามาร่วมผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชจากการศึกษานี้มีทั้งการเป็นอาสาสมัครวิทยุชุมชน ร่วมแจ้งข่าวสาร รายงานเหตุต่าง ๆ เป็นผู้สนับสนุนข้อมูล ข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น และการมอบหมายให้บุคลากรมาร่วมจัดรายการวิทยุชุมชน ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณ

ก. การสนับสนุนด้านข้อมูล หน่วยงาน องค์กร ทั้งภาคราชการ และเอกชน ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามาร่วมในการส่งข่าวสาร หรือสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนิน

รายการโดยคณะกรรมการจะมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆแยกเป็นประเภทกล่องข้อมูลไว้ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดรายการ เพราะบางครั้งที่มีการนำเสนอข้อมูลที่เคยออกอากาศไปแล้วกลับมาพูดคุยหรืออ้างอิงอีกครั้ง นอกจากนี้ ข้อมูลที่หน่วยงาน องค์กรต่างๆได้สนับสนุนเข้ามาในรายการนี้ ยังจะเป็นแหล่งให้คณะอนุกรรมการผลิตรายการได้ใช้ในการคิดวางแผน และเตรียมเนื้อหาสาระ เพื่อนำมาพูดคุยในรายการตลอดจนเป็นฐานข้อมูลตั้งประเด็นปัญหา เพื่อให้ชุมชนได้ร่วมหาทางแก้ไข

ข้อมูลที่ใช้ในการจัดรายการมาจาก 2 ส่วน คือ

1. หน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐ เอกชน ในท้องถิ่น ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน การได้มาซึ่งข้อมูลจากหน่วยงาน มีทั้งที่หน่วยงานจัดส่งไปยังสถานีวิทยุโดยตรง หรือมีการประสานงานไปยังรายการ และคณะอนุกรรมการผลิตรายการ คณะทำงานเป็นผู้ประสานงานโดยอาจมีเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารหน่วยงานเข้าร่วมรายการเพื่อให้ข้อมูลโดยตรง

2. ประชาชน ประชาชนในชุมชนเป้าหมายเป็นผู้มีส่วนสำคัญมากในการสนับสนุนข้อมูล ทั้งการเดินทางไปร่วมจัดรายการ และการส่งข่าวสารในท้องถิ่นไปยังรายการ การที่ประชาชนให้ความสนใจในการร่วมเสนอข้อมูล จะเป็นการสร้างเวทีของการเรียนรู้ ผู้ที่มีข้อมูลจะร่วมถ่ายทอดบอกกล่าวเรื่องที่คนในชุมชนสนใจต้องการรับทราบ เช่น ผู้ใหญ่บ้านต่างตา ได้มาร่วมรายการพูดเรื่องการเลี้ยงปลาตุ๋นให้ผู้ฟังได้รับทราบถึงวิธีการเลี้ยง พันธุ์ปลา การดูแล การตลาด เนื่องจากเรื่องการเลี้ยงปลาตุ๋นนี้ประชาชนเขียนจดหมายมายังรายการที่ต้องการรับทราบวิธีการเลี้ยงปลาตุ๋น การให้ผู้เลี้ยงปลาตุ๋นจนประสบผลสำเร็จมาแล้วเนื้อหาการเลี้ยงปลาตุ๋นจึงเป็นการร่วมถ่ายทอดความรู้ หรือภูมิปัญญาให้ประชาชนคนอื่นๆ ทราบด้วย

การดำเนินการจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ประชาชน ในจังหวัดนครราชสีมาหลายหน่วยงาน แม้ว่าบางหน่วยงานจะไม่มีผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหรือคณะอนุกรรมการผลิตรายการตลอดจนอาสาสมัครรายงานข่าว แต่เมื่อรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้ออกอากาศไปได้ระยะหนึ่ง หลายหน่วยงานมองเห็นความสำคัญ และศักยภาพของรายการนี้ที่ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการร้องทุกข์ของประชาชนผ่านรายการ ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องที่ถูกร้องเรียนต้องเข้ามาชี้แจง ทำความเข้าใจ ให้ข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนจัดอำนวยความสะดวกหรือแก้ไขปัญหาตามที่ประชาชนร้องเรียนโดยเร็ว

ข้อมูลจากหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ เอกชน ประชาชนในด้านต่าง ๆ

การให้ความสนับสนุนเกี่ยวกับฐานข้อมูลที่ใช้ในการผลิตรายการนั้น ทุกหน่วยงานในจังหวัดนครราชสีมา มีความพร้อมที่จะสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง โดยคณะกรรมการบรรณาธิการ จะประสานงานไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในด้านความเป็นอยู่ ระบบ

สาธารณสุขภาค ตลอดจนงานด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาพื้นบ้าน หรืองานส่งเสริมการท่องเที่ยว

ด้านการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ โดยมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีคณะอนุกรรมการจำนวน 2 คน ที่มาจากสำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมาซึ่งจะประสานกับสำนักงานเกษตรอำเภอต่าง ๆ ตำบล และหมู่บ้าน

ด้านสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา มีคณะทำงานมารับผิดชอบการผลิตรายการโดยตรง จำนวน 2 คน และผู้บริหารก็สนับสนุนการจัดรายการอย่างเต็มที่ โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนข้อมูล ด้านการสาธารณสุขของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา โดยคณะทำงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของโรงพยาบาลตลอดจนโรงพยาบาลชุมชน

ด้านสาธารณสุขภาค สำนักงานโทรศัพท์จังหวัดนครราชสีมา ให้ความร่วมมือในการชี้แจงปัญหาที่เกี่ยวกับโทรศัพท์ทุกเรื่อง ซึ่งผู้ฟังส่วนใหญ่มักถามว่า ทำไมโทรศัพท์ตู้สาธารณะ ที่ติดตั้งอยู่ตามหมู่บ้านในอำเภอต่างๆ มักเสียเป็นประจำ บางตู้ไม่มีเครื่องเลย ทั้งๆที่มีการติดตั้งมานานแล้ว

สำนักงานเทศบาลนครนครราชสีมา สนับสนุนการชี้แจงปัญหาเกี่ยวกับ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนโดยตรง

สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดนครราชสีมา หรือ ร.พ.ช. ได้ให้การชี้แจงข้อร้องเรียนของประชาชน โดยเฉพาะเรื่องถนนชำรุดในพื้นที่รับผิดชอบของ ร.พ.ช.

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดนครราชสีมา รับฟังประสานงานเกี่ยวกับข้อร้องทุกข์ของชาวบ้าน ผ่านรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช และนำไปแก้ไขในจุดที่สามารถดำเนินการได้ จากนั้น ก็แจ้งกลับมายังรายการว่า ทางการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้ไปดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่ได้รับการร้องเรียนแล้ว นอกจากนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 ยังส่งข่าวสารมาให้รายงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เป็นประจำ

ด้านการศึกษา มีหลายหน่วยงาน ที่ให้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารทางการศึกษา โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ออกมา ซึ่งประชาชนยังไม่มีความเข้าใจ หลายหน่วยงานทางการศึกษา ก็ได้สนับสนุนข้อมูลเรื่องนี้ออกในรายการ อาทิ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา สถาบันราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

ด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน การอนุรักษ์ภาษาไทย มีหลายหน่วยงานที่สนับสนุน

งานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และการอนุรักษ์ภาษาไทยไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาต่าง ๆ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ชมรมเพลงโคราช หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.9 จังหวัดนครราชสีมา

ด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนประชาชน ที่เข้ามา ร่วมให้การสนับสนุนงานด้านพัฒนาชุมชนและสังคม อาทิ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา สถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ สถาบันตำรวจภูธร ตำบลโพธิ์กลาง สภอ.เมืองนครราชสีมา มูลนิธิโคราชพัฒนา มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกัน ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกรวด กองทุนเพื่อการลงทุนทาง สังคมหรือกองทุนชุมชนศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏนครราชสีมา กลุ่ม ประชาสังคมเมืองโคราช ชุมชนในเขตเทศบาลนครราชสีมา เป็นต้น

ด้านบริการสาธารณะ มูลนิธิพุทธธรรมการกุศล (สูก 31) เป็นองค์กรที่สนับสนุนงาน บริการสาธารณกุศลองค์กรหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยเคลื่อนที่เร็วในการบรรเทา สาธารณภัย อุบัติเหตุหรือสนับสนุนกิจกรรมการกุศลอื่นๆ มูลนิธิพุทธธรรมการกุศล จะรายงาน สถานการณ์อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเข้าไปในรายการเป็นประจำทุกวัน โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวไปยังญาติผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ให้ได้รับทราบโดยเร็วและเมื่อมี เหตุฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่ของหน่วยกู้ภัยสูก 31 ก็จจะรายงานเหตุการณ์ไปยังรายการทันที เช่น อุบัติเหตุร้ายใหญ่ ไฟไหม้ หรือเหตุขัดข้องด้านการจราจร, ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชน

ด้านการขนส่งสาธารณะ สำนักงานขนส่งจังหวัดนครราชสีมาได้ให้ความร่วมมือใน การแจ้งข่าวสาร สถานการณ์ด้านการขนส่งมวลชนโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญต่างๆ ที่มี ประชาชนเดินทางสัญจรไปมาใช้รถโดยสารประจำทางจำนวนมาก เช่น เทศกาลสงท่ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่ เทศกาลตรุษจีน เทศกาลสงกรานต์ โดยขนส่งจังหวัดนครราชสีมาจะร่วมมือกับ รายการวิทยุชุมชน รายงานบรรยากาศการเดินทางของประชาชนอย่างฉับไว ทันเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้รับฟังสามารถวางแผนในการเกิดทางได้อย่างสะดวก นอกจากนั้นขนส่งจังหวัดยังให้คำชี้แจง เกี่ยวกับการต่อทะเบียนรถ หรือการจัดอบรมพนักงานขับรถสาธารณะในรายการเป็นประจำ เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมาเป็นเมืองใหญ่มีประชากรกว่า 2 ล้าน 5 แสนคน

ด้านเศรษฐกิจการลงทุน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา ได้สนับสนุนข้อมูล ด้านการตลาด สถานการณ์ราคาพืชผลทางการเกษตร ตลอดจนราคาสินค้าอุปโภค-บริโภค ที่จำ หน่ายในตลาดหลักๆ ของตัวเมืองให้ประชาชนรับทราบเป็นประจำ รวมทั้งราคาซื้อขายมันสำปะ

หลังซึ่งจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังมากที่สุดในประเทศ

หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา เป็นองค์กรภาคเอกชนที่แจ้งข่าวสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในภาพรวมของจังหวัดเป็นประจำ เพื่อให้เกิดการกระตุ้นด้านธุรกิจการพาณิชย์

ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 นครราชสีมาของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนหรือบีโอไอ เป็นหน่วยงานที่เปิดเผยข้อมูลด้านการลงทุนในจังหวัดนครราชสีมา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาให้การสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับภาวะดอกเบี้ยเงินฝาก-เงินกู้ หรืออัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา สถานการณ์ค่าเงินบาทของไทย ตลอดจนช่องทางการลงทุนด้านตลาดหุ้น

สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการในการดำเนินการของสถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมา

ด้านกฎหมาย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมา(ก.ก.ต.) ได้สนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่ใช้ในปัจจุบันอย่างกว้างขวาง

ด้านภารกิจการบริหารราชการของผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา จะสนับสนุนข้อมูลกำหนดการปฏิบัติภารกิจของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บริหารระดับสูง ของจังหวัดเพื่อสะดวกในการแจ้งข่าวไปยังประชาชนในพื้นที่

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยงานราชการสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ที่มีภารกิจดำเนินงานประชาสัมพันธ์จังหวัดในภาพรวม ตลอดจนจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของจังหวัด การประสานสื่อมวลชนในการจัดทำข่าว สื่อข่าว ซึ่งสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนข่าวสารสถานการณ์ความเคลื่อนไหวทุกด้าน

ป้องกันจังหวัด ให้การสนับสนุนด้านการข่าวทั่วไปโดยเฉพาะเหตุไม่สงบที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด การรวมตัวของประชาชนเพื่อเคลื่อนไหวเรียกร้อง ซึ่งจังหวัดนครราชสีมา มีเหตุการณ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นเป็นประจำ ดังนั้นป้องกันจังหวัดจะสามารถสรุปเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวเป็นข้อมูลให้กับรายการวิทยุชุมชนได้

การสนับสนุนข้อมูลความรู้ และข่าวสารดังกล่าวนี้ ผู้บริหารของหน่วยงานองค์กรในภาคราชการ, เอกชน ได้มีทัศนคติว่าเป็นการทำงานเชิงรุกในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของหน่วยงานก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับผู้ฟังรายการ ซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่ หน่วยงาน องค์กรเหล่านั้นต้องการสื่อสารด้วยเพื่อการดำเนินงานตามภารกิจ หน้าที่ซึ่งเป็นการประหยัดเวลา และงบประมาณในด้านประชาสัมพันธ์ได้ส่วนหนึ่ง อีกทั้งยังสามารถเข้าถึงประชาชนได้จริง เพราะรายการนี้มีเครือข่ายประชาชนเข้ามาร่วมดำเนินรายการ

อรรถ อินทลักษณ์ เกษตรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่ารายการวิทยุชุมชนเป็นประโยชน์มากกับพี่น้องเกษตรกร เพราะเดิมคนเหล่านี้ไม่มีโอกาสรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบอาชีพด้านการเกษตรจากผู้ทำเกษตรโดยตรง มีแต่การรับข่าวจากราชการรวมทั้งพ่อค้าคนกลางจึงมีความยินดีมากที่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุนไปเป็นประโยชน์มาก (อรรถ อินทลักษณ์, สัมภาษณ์)

สนิท บัวลอย พาณิชยจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่าสำนักงานพยายามป้อนข้อมูลด้านการพาณิชย์ การตลาด ให้รายการอย่างต่อเนื่องทันเหตุการณ์ ประกอบด้วยข้อมูลราคาการจำหน่ายสินค้าปลีกในท้องตลาดที่เป็นประจำทุกวัน ให้รายการเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ โดยจะเป็นราคาเพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลตรงกับพ่อค้าแม่ค้าได้ อันจะเป็นการตัดสินใจในการเลือกซื้อ ซึ่งจากการติดตามเวลาไปประชุมตามหมู่บ้านได้รับทราบข่าวที่เผยแพร่ด้านราคาสินค้า ประชาชนบอกว่าได้รับทราบจากวิทยุชุมชนซึ่งส่วนมากจะรับฟังกันอยู่ประจำ เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ตัดสินใจซื้อหาสินค้าโดยเฉพาะเกษตรกรที่พึ่งอยู่จะใช้ราคาหวัมน้ำส้มไปต่อรองกับพ่อค้า เช่น ลานมันรับซื้อ ก.ก.ละ 60 สตางค์ ที่ซื้อแบ่ง 25 % แต่เกษตรกรบอกว่าสำนักงานพาณิชย์ ประกาศในรายการวิทยุว่า 75 สตางค์ จึงเป็นตัวหนึ่งที่ใช้ต่อรองให้พ่อค้ารู้ว่าเกษตรกรทราบราคาสินค้าว่าอยู่ในระดับไหน (สนิท บัวลอย, สัมภาษณ์)

ข้อมูล ความรู้ทางวิชาการ ซึ่งสถาบันการศึกษาหลายแห่งให้การสนับสนุนด้วยการส่งข้อมูล ข่าว หรือติดต่อประสานงานให้คณาจารย์ ผู้รับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ร่วมออกรายการนั้น มีความเห็นว่าการนำเสนอข่าวสารต่างๆ ไม่ได้ประโยชน์เฉพาะหน่วยงานเท่านั้นแต่ประชาชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์มากที่สุด

อรนุช อวิรุทโพบูลย์ รักษาการหัวหน้าส่วนประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี กล่าวว่ามหาวิทยาลัยได้ใช้รายการวิทยุชุมชนของคนโคราชอย่างเต็มที่ คือ ใช้บริการบ่อยมากโดยพยายามเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ว่าเราทำอะไรอยู่ ประชาชนเองก็ได้เข้าใจเพราะงานด้านประชาสัมพันธ์องค์กรนั้น เรามีงบประมาณไม่เพียงพอดังนั้นการใช้สื่อในรายการนี้ที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสนับสนุน รวมทั้งคิดว่าข่าวสารไปถึงผู้รับฟังจริงๆ ในการกำหนดประเด็นเพื่อไปร่วมออกรายการนั้นก็จะมีฝ่ายทำงานวิทยุประสานงานอยู่และดูว่าเป็นเรื่องอะไร และรายการเองต้องการเรื่องอะไร สถาบันต้องการเสนออะไรแล้วมาปรับให้ตรงกัน โดยการนำเสนอข่าวสารน่าจะไม่ใช่หมกมุ่นได้ประโยชน์เท่านั้น แต่ประชาชนจะต้องได้ประโยชน์ด้วย คือ รับรู้ว่ามีอะไรเคลื่อนไหวอะไรในท้องถิ่นซึ่งสถาบันยินดีสนับสนุนอยู่แล้ว (อรนุช อวิรุทโพบูลย์, สัมภาษณ์)

สุเทพ อ่อนระยับ หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา ได้กล่าวว่ารายการวิทยุชุมชนนี้มีความสำคัญ โดยตรงคือ ชาวบ้านจะได้รับข่าวสาร งานประชาสัมพันธ์ก็ได้ใช้

ช่องทางนี้เผยแพร่กิจกรรมของสถาบัน โดยติดต่อประสานงานกับผู้จัดรายการก่อนวันออกอากาศ เพื่อจะได้ไปนัดหมายกับผู้บริหารสถาบันหรือบุคคลอื่นๆ ที่เป็นเจ้าของเรื่องที่จะสามารถให้ข้อมูล ในการซักถามได้ ในช่วงที่รายการวิทยุชุมชนเปิดรายการใหม่ๆ ก็ประชาสัมพันธ์รายการนี้ในช่วง การเปิดเสียงตามสาย ภายในสถาบันให้นักศึกษาคณาจารย์รู้จักรายการนี้ ซึ่งการประสานงานส่ง ข่าวหรือเผยแพร่ข่าวก็ไม่มีปัญหาอะไร (สุเทพ อ่อนระยิบ, สัมภาษณ์)

นอกจากข้อมูล ข่าวสาร ทางด้านการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน องค์กรแล้ว การชี้แจง ข้อสงสัยหรือปัญหาที่ประชาชนร้องเรียนเข้ามาในรายการนั้นทุกหน่วยงานก็ให้ความร่วมมือ โดย ผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานนั้นอาจเป็นผู้ชี้แจงด้วยตัวเองทางโทรศัพท์หรือหนังสือราชการ การมาร่วมออกรายการที่ห้องส่งสถานี เช่น ปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับระบบสาธารณสุขปกศ ที่ประชาชนร้องเรียนผ่านรายการ และขอให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแก้ไข

วันที่ 13 ตุลาคม 2541 นายเลิศศักดิ์ สุรินทร์ศักดิ์ เทศมนตรีเทศบาลนครราชสีมา เดินทางมาออกรายการที่สถานีเพื่อชี้แจงปัญหาที่ประชาชนร้องทุกข์เข้ามาหลายวันติดต่อกัน ทั้ง ถนนในเขตเทศบาลเป็นหลุมเป็นบ่อ, น้ำประปาไม่ไหลบางจุด, การก่อสร้างโครงการพัฒนาท่อ ระบายน้ำบริเวณถนนมุขมนตรี ซึ่งการเดินทางมาร่วมออกรายการสดนี้ ทำให้ประชาชนที่กำลังฟัง โทรศัพท์สอบถามปัญหาเพิ่มเติมได้ เช่น ประชาชนจากถนนมุขมนตรีร้องเรียนถนนชำรุด, ประชาชนจากชุมชนวัดเลียบร้องเรียนบริเวณทางเข้าโรงเรียนโคราชพิทยาคมตรงโค้งไฟเขียวไฟ แดงตรงวัดเลียบเข้าไปโรงเรียน ถนนขรุขระนักเรียนเข้าออกลำบาก, ประชาชนร้องเรียนถนนจาก แยกชุมชนซอย 22 ถ.มิตรภาพ ใกล้สามแยกบักธงชัยที่กำลังก่อสร้างถนนบายพาส เป็นหลุมเป็น บ่อ ชาวบ้านเดือดร้อนมาก เทศบาลจะมีนโยบายบังคับให้บริษัทที่ได้รับสัมปทานปรับปรุงถนนมา ดำเนินการซ่อมแซมอย่างไร, ประชาชนบริเวณซอยลำปูลู ร้องเรียนกรณีมีการถมถนนทำให้น้ำไม่ระบาย ส่งกลิ่นเหม็น เป็นต้น

วันที่ 16 ตุลาคม 2541 นายเดชพล วิถีธรรมศักดิ์ ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา ชี้แจง(ทางโทรศัพท์) กรณีนายทองม่วง สีสุก บ้านโกรกเดือยหน้า ต.สุรนารี อ.เมือง ได้ร้องเรียนไม่มีไฟฟ้าใช้ ทั้งๆ ที่บ้านอยู่ในเขตอ.เมือง ติดกับรั้วมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งได้ถามว่าการไฟฟ้าจะขยายการให้บริการได้หรือไม่ (ร้องเรียนวันที่ 14 ตุลาคม 2541ทางโทรศัพท์ โดยผู้ประสานงานรายการวิทยุได้ประสานงานไปยังการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแล้ว และได้แจ้งการ ประสานงานดังกล่าวกับผู้ฟังรายการในวันที่ 15 ตุลาคม 2541 ว่าขณะนี้การไฟฟ้าได้ส่งเจ้าหน้าที่ ออกไปสำรวจพื้นที่ที่ร้องเรียนแล้ว ผลสรุปจะแจ้งต่อไป) ซึ่งในวันที่ 16 ตุลาคม นี้ การไฟฟ้าส่วน ภูมิภาคจังหวัดนครราชสีมา ได้ทำหนังสือมายังรายการ ถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการขอใช้ไฟฟ้า ของประชาชนที่ร้องเรียนมายังรายการ พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผล

วันที่ 25 -26 พ.ย. 2541 นายชัยวัฒน์ ลิ้มปีวรณะ ผู้อำนวยการสำนักงานที่ดินจังหวัด นครราชสีมา ชี้แจงปัญหาการรังวัดที่ดิน ตามที่ประชาชนจากบ้านตะเคียน อ.ด่านขุนทด ร้องเรียนเรื่องที่ดินจังหวัดเรียกเก็บเงินทางโทรศัพท์ 2,700 จากประชาชน กรณีออกโฉนดที่ดิน ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ดินจังหวัด ได้ชี้แจงปัญหานี้ทันทีที่ได้รับการประสานงานทางโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่ประสานงานรายการ หลังจากทีประชาชนร้องเรียนเข้ามายังรายการ ได้ชี้แจงในวันแรกในช่วงใกล้หมดเวลาวิทยุชุมชนของคนโคราชแล้ว จึงได้รับปากชี้แจงในวันถัดไปอีกครั้ง เพื่อความกระจ่างของปัญหาดังกล่าว

ข. การสนับสนุนด้านบุคลากร หน่วยงาน และประชาชนในท้องถิ่น มีความพร้อมในการสนับสนุนด้านบุคลากร ให้เข้ามาเป็นอาสาสมัครในการผลิตรายการ ซึ่งในภาคราชการเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาร่วมดำเนินรายการวิทยุชุมชน เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหรือฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ หรือฝ่ายอื่นๆ ที่ทำหน้าที่ในการประสานงาน กับองค์กรภายนอก โดยเฉพาะกับสื่อมวลชน ส่วนประชาชนนั้นเป็นตัวแทนองค์กรชุมชน หรือผู้นำชุมชน

บุคลากรจากหน่วยงานภาคราชการ

สำนักงานเทศบาลนครราชสีมา ได้มอบให้เจ้าหน้าที่ของฝ่ายงานประชาสัมพันธ์ เข้ามา ร่วมกันเป็นคณะอนุกรรมการผลิตรายการ 1 คน คือนายบุญมี เดชาวุธ ส่วนเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ ในฝ่ายประชาสัมพันธ์ก็สนับสนุนการส่งข่าวสารเช่นเดียวกัน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ได้มอบให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขศึกษา และประชาสัมพันธ์ เข้ามา ร่วมผลิตรายการ เป็นคณะอนุกรรมการ 1 คนในการเป็นผู้ประสานงานทางด้านข้อมูลสาธารณสุขทั้งหมด

สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ได้มอบให้อาจารย์ที่ทำหน้าที่ในคณะกรรมการประชาสัมพันธ์สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เข้ามา ร่วมเป็นคณะอนุกรรมการผลิตรายการตลอดจนรับผิดชอบในการประสานงานกับโรงเรียนในสังกัดสามัญศึกษาจังหวัดทุกแห่งเพื่อมาร่วมออกรายการ โดยสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดได้มอบให้นายอดุลย์ ภูภัทรรงค์ ผู้ช่วยสามัญศึกษาจังหวัดมาทำงานแทนสามัญศึกษาจังหวัด และมอบให้นายอุบลวิไล บาทขุนทด อาจารย์ใหญ่โรงเรียนจักราชวิทยา มาร่วมเป็นคณะอนุกรรมการผลิตรายการ รับผิดชอบเป็นบรรณาธิการประจำวันพฤหัสบดี ที่เป็นเนื้อหาของเยาวชนคนเก่งกับการศึกษา

“ในส่วนสำนักงานสามัญศึกษาที่มาร่วมจัดรายการวิทยุชุมชนก็เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหน่วยงานส่วนหนึ่งโดยติดต่อประสานงานไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดให้ติดตามรับฟังรายการนี้ อีกส่วนเพื่อให้ผู้ฟังที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบข่าวสารทางการศึกษา โดยเฉพาะเราต้องการให้ชุมชนเข้ามาใกล้ชิดกับหน่วยงานของเรามากขึ้น ที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ชุมชนต้องเข้ามามีบทบาทในเรื่องการศึกษา เพราะฉะนั้นจะอย่างไรให้เขาเข้าใจ ใน

เรื่องการศึกษาหรือภาระหน้าที่ในอนาคตที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเข้าไปถึงประชาชนมากขึ้น” (อดุลย์ ภูภัทรรงค์, สัมภาษณ์)

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา ได้มอบให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ มาร่วมเป็นคณะกรรมการผลิตรายการ รวมทั้งนักวิชาการด้านปราบศัตรูพืชเข้ามาเป็นอาสาสมัครในการผลิตรายการโดยมีอาสาสมัครจากสำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา 2 คน มาร่วมทำหน้าที่ประสานงานผลิตรายการ โดยเฉพาะการนำเกษตรกรจากอำเภอต่างๆ มาร่วมออกในรายการ ซึ่งเป็นการขยายเครือข่ายออกไปยังชุมชน หมู่บ้านของเกษตรกร ให้อาสาสมัครวิทยุชุมชนของคนโคราชที่เกษตรกรสามารถนำเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ด้านการเกษตรมาร่วมพูดคุยให้เกษตรกรคนอื่นๆ รู้ข้อมูลด้วย

สำนักงานกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคมภาค 6 ได้มอบให้เจ้าหน้าที่ประสานงานในกองทุนฯ มาร่วมเป็นผู้ดำเนินการเป็นประจำในวันเสาร์จำนวน 2 คน โดยระยะแรกมอบให้นายจิระศักดิ์ สิริรัตน์เป็นผู้ดำเนินรายการ ระยะต่อมามอบให้นายธีระชาติ เสยกระโทก เป็นผู้ดำเนินรายการ โดยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคมนี้ได้เข้ามาร่วมเป็นคณะทำงานของโครงการวิทยุชุมชนของคนโคราช

วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา เป็นอีกหน่วยงานที่สนับสนุนทั้งด้านบุคลากร ในการผลิตรายการ แจ้งข่าวสาร ตลอดจนการร่วมออกหน่วยวิทยุชุมชนสัญจร ไปถึงให้บริการตัดผมฟรี, ซ่อมอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าคืออาจารย์ประยงค์ เอี่ยมการนา และอาจารย์ประสิทธิ์ แสนอุสาห์

บุคลากรจากภาคประชาชน

องค์กรภาคประชาชน มีกลุ่มอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านหรืออปม. เป็นกลุ่มที่กรมประชาสัมพันธ์ให้การอบรมเพื่อให้เป็นตัวแทนในการรายงานข่าวสารจากหมู่บ้าน ตำบลต่างๆ อันเป็นความเคลื่อนไหวในภาคประชาชนมายังสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด กรมประชาสัมพันธ์ ขณะเดียวกันอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน ได้เข้ามาร่วมเป็นอาสาสมัครในการดำเนินงานวิทยุชุมชนของคนโคราช ตั้งแต่เริ่มแรกด้วยการประสานงานของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการประสานงานกับอปม. ในพื้นที่

โครงการวิทยุชุมชนกับคนอปม. กรมประชาสัมพันธ์ที่ดำเนินงานนำร่องจัดรายการวิทยุชุมชน ได้มีวัตถุประสงค์ให้อปม. ได้มีส่วนร่วมในการส่งข่าวเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทัศนคติต่อกัน อีกทั้งให้สื่อวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยของกรมประชาสัมพันธ์ช่องทางให้อปม. ได้มีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด เนื่องจากอปม. ผู้เสนอข่าวเป็นผู้ที่รู้สภาพปัญหาหรือรู้ความต้องการของท้องถิ่นเป็นอย่างดี ซึ่งการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช มีอปม. จำนวนกว่า 20 คน มาร่วมในการส่งข่าวสาร จัดรายการ

และร่วมเป็นคณะกรรมการทั้งชุดคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการผลิตรายการ อบรม. จึงนับเป็นกลุ่มองค์กรประชาชนกลุ่มแรกที่ได้เข้ามาร่วมในการดำเนินงาน วิทยุชุมชนของคนโคราชอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะระยะแรกของการเริ่มออกอากาศวิทยุชุมชนของคนโคราช และเป็นกลุ่มบุคคลที่ให้ความสนใจในการเข้ามาร่วมรายงานข่าวสารในรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชอย่างสม่ำเสมอ

ประทวน กลางนอก ประธานอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านจังหวัดนครราชสีมา ให้ทัศนะตอนหนึ่งในการอภิปรายการสัมมนาแนวทางการมีส่วนร่วมกับรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ว่า กรมประชาสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้อปม.ได้ทำงานส่งข่าวสารในรายการวิทยุที่เป็นวิทยุของพี่น้องประชาชน รวมถึงหน่วยงานราชการที่อยู่ในท้องถิ่นที่จะร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อปม.ได้มีส่วนร่วมในรายการวิทยุชุมชนอย่างเข้มแข็งมาแต่เริ่มจัดรายการใหม่ๆ เมื่อเดือนตุลาคม 2541 เพราะได้มีส่วนร่วมรับรู้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานวิทยุชุมชน สรุปแล้วถ้าจังหวัดนครราชสีมาเป็นร่างกายเราประชาชนก็ขอเป็นปากเสียง การที่รัฐบาลให้เวลาฟรีมาเราก็จะช่วยกันแจ้งข่าวสาร เมื่อประชาชนโทรศัพท์เข้ามาเจ้าหน้าที่ก็จะประสานงานให้หน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหา (12 ก.พ. 2542)

ชมรมเพลงโคราช เป็นอีกองค์กรหนึ่งในภาคประชาชนที่มาร่วมดำเนินงานตามโครงการวิทยุชุมชนของคนโคราช โดยมีนายกำปั่น ช่อยนอก หรือ กำปั่น บ้านแท่น ศิลปินเพลงโคราช ในฐานะเลขานุการชมรมเพลงโคราช เป็นผู้เสียสละเวลามาร่วมกิจกรรม การดำเนินงาน “วิทยุชุมชนของคนโคราช” ตั้งแต่ต้นโดยได้เข้ามาเป็นอนุกรรมการผลิตรายการคนหนึ่งในฐานะผู้แทนของศิลปินพื้นบ้าน

นอกจากนั้นกลุ่มประชาสังคมโคราช ที่เป็นการรวมตัวของประชาชนจากหลายองค์กรหลายสาขาอาชีพ ตลอดจนวัย คุณวุฒิ ได้มาร่วมเป็นอาสาสมัครของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช อาทิเช่น เครือข่ายของศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาได้มีตัวแทนเข้ามาร่วมในการส่งข่าวสารเป็นคณะกรรมการ ประสานการจัดรายการในลักษณะวิทยุชุมชน เพื่อประชาสังคม ที่คำนึงถึงกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสังคมทุกกลุ่มให้ได้มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน

สื่อมวลชนในท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ก็เป็นอีกกลุ่มที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานวิทยุชุมชน หรือการป้อนข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้ฟังได้ทราบความเคลื่อนไหวต่างๆ จากมุมมองของสื่อมวลชน

ค. การประสานงานผลิตรายการวิทยุชุมชน

การประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามาร่วมงานวิทยุชุมชนเพื่อทำความเข้าใจในการจัดรายการวิทยุชุมชนนั้นส่วนหนึ่งมาจากการ

ประสานงานที่ใกล้ชิดของผู้บริหารสถานี คือ นายบัณฑิต ตั้งประเสริฐ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา นับสิบปีจึงมีความสนิทสนมกับหน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมาก และหน่วยงานต่าง ๆ ก็มีความเกรงใจ

“หน่วยงานที่เข้ามาร่วมงานกับวิทยุชุมชนเขาพร้อมที่จะมา คือการเสียดสโดยเราต้องให้ความสำคัญเขา คอยกระตุ้นประสานงาน คอยแจ้งความเคลื่อนไหวในองค์กร ให้หน่วยที่มาจะได้เตรียมตัวล่วงหน้า” (บัณฑิต ตั้งประเสริฐ, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถานีจะพยายามกระตุ้น เชิญชวนและการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เข้ามาร่วมงานกับรายการแต่ก็ยังมีอุปสรรคปัญหา โดยหน่วยงานราชการหรือองค์กรเอกชน ภาคประชาชนหลายหน่วยงานยังไม่ให้ความสำคัญกับการมาร่วมทำงานกับวิทยุชุมชน ซึ่งทางคณะทำงานวิทยุชุมชน ได้มีการประสานงานไปยังหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งในทางวาจาและหนังสือราชการ ซึ่งบางหน่วยงานผู้บริหารก็ได้รับการเชิญให้มาร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนระดับจังหวัดด้วย แต่ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ก็ไม่มีเวลาที่จะมาร่วมดำเนินงานจัดรายการหรือไม่ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่มาแทน เช่น

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา มีปัญหาในการประสานงานตั้งแต่เริ่มดำเนินงานวิทยุชุมชน ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากกรณีที่ผู้บริหารของหน่วยงานสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา ได้รับการเสนอชื่อจากคณะทำงานสรรหาให้เข้ามาเป็นกรรมการบริหารด้วยเหตุผล ที่หน่วยงานนี้มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งจะสามารถนำข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของหน่วยงานที่เป็นภาระหน้าที่ประจำ ไปร่วมพูดคุยออกรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชได้อย่างดี แต่ในช่วงของการทาบถามผู้บริหารสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมาคือ พัฒนาการจังหวัดนครราชสีมา ให้มาร่วมงานกับวิทยุชุมชนนั้นอยู่ในช่วงการที่พัฒนาการจังหวัดขณะนั้นจะครบเกษียณอายุราชการจึงได้ลาพักผ่อน ก่อนถึงวันเกษียณอายุราชการคือวันที่ 30 กันยายน 2541 ทำให้ไม่มีผู้ที่จะมาตัดสินใจในการเข้ามาร่วมดำเนินงานกับวิทยุชุมชนโดยผู้รักษาราชการแทนก็บอกว่า รอให้พัฒนาการจังหวัดคนใหม่มาสานต่องานดังกล่าวเนื่องจากเป็นงานระดับนโยบายที่จะพิจารณาตัดสินใจ

เมื่อเข้าสู่ปีงบประมาณ 2542 ในเดือนตุลาคม 2541 คณะทำงานวิทยุชุมชนของคนโคราชได้ติดตามการเข้ามาร่วมทำงานวิทยุชุมชนของคนโคราชของพัฒนาการจังหวัดนครราชสีมาอีกครั้ง แต่ไม่มีความคืบหน้าโดยเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่งานบริหารหน้าห้องพัฒนาการจังหวัดได้บอกว่าพัฒนาการจังหวัดคนใหม่ ยังไม่เดินทางมารับตำแหน่งเนื่องจากลาป่วย โดยการลาป่วยครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ได้บอกว่าอาจจะนาน เนื่องจากต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่องหลายเดือน

จากการติดตามประสานงานเพื่อทำความเข้าใจกับผู้บริหารสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา ในการขอความร่วมมือกับหน่วยงานให้จัดเจ้าหน้าที่เข้ามาร่วมดำเนินงานกับ

วิทยุชุมชน จนไม่มีผู้ตัดสินใจได้ทำให้ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาร่วมดำเนินรายการ หรือส่งข่าวสารเป็นประจำ ทั้งๆที่หน่วยงานนี้ เป็นหน่วยงานที่คณะกรรมการบริหารเห็นว่า มีความเกี่ยวข้องกับการทำรายการวิทยุชุมชนค่อนข้างมาก เพราะเป็นหน่วยงานที่ทำงานกับชุมชน ส่งเสริมชุมชนในด้านต่างๆ ตลอดจนการเข้าไปแก้ไขปัญหาของชุมชน แต่ปรากฏว่าหน่วยงานนี้มีเจ้าหน้าที่จำกัด อีกทั้งทุกคนมีภาระหน้าที่ประจำโดยเฉพาะการติดต่อประสานงานในต่างอำเภอ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาทำงานกับวิทยุชุมชนได้มากนัก จึงไม่สอดคล้องกับการคาดการณ์ของคณะกรรมการ

ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีนายนิรุฒ เรืองธนาบุรุษ เป็นประธาน เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ไม่ได้เข้ามาร่วมทำงานกับวิทยุชุมชนกับคนโคราชอย่างจริงจัง เนื่องจากนายนิรุฒ เรืองธนาบุรุษ ในฐานะประธานไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนแม้แต่ครั้งเดียว ทั้งที่ประธานคณะกรรมการบริหาร คือ นายบัณฑิต ตั้งประเสริฐ ผู้อำนวยการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการทบทวนสัญญา นายนิรุฒ เรืองธนาบุรุษ ในฐานะประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดนครราชสีมา ให้มาทำงานกับวิทยุชุมชนด้วยตัวเอง รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี นอกจากนั้นในการทำงานตั้งแต่เริ่มแรก คณะทำงานฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิทยุชุมชนประจำจังหวัดนครราชสีมา ได้ติดต่อประสานงานทั้งทางโทรศัพท์ และเอกสารในการประชุมกับประธานชมรมทุกครั้งและประธานชมรมเองก็รับปากที่จะมาร่วมทำงานกับรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช แต่ก็ไม่ได้มาร่วมประชุม รวมทั้งไม่ได้ส่งตัวแทนมาเข้าร่วมทำงานด้วย

เมื่อนำปัญหานี้ไปพูดคุยกับคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ถึงการที่ไม่มีตัวแทนของชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนมาร่วมดำเนินงานก็ได้รับการชี้แจงจาก นายสมศักดิ์ กาญจนวัฒนา ประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายผลิตรายการวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นเลขานุการชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดนครราชสีมาอีกตำแหน่งด้วยว่าประธานชมรมฯ เป็นผู้ที่มีภารกิจมาก อีกทั้งที่ทำงานก็อยู่ไกลคืออำเภอชุมพวง ทำให้ไม่มีเวลาร่วมกับทีมงานวิทยุชุมชน ซึ่งในส่วนตัวได้พูดคุยกับประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดนครราชสีมาแล้วในการขอความร่วมมือมอบผู้แทนเข้ามาร่วมทำงานกับวิทยุชุมชน ประธานชมรมฯก็ได้มอบให้ นายสมศักดิ์ กาญจนวัฒนา กำนันตำบลโคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา ซึ่งมีตำแหน่ง เป็นเลขานุการชมรมฯ ได้เป็นผู้ดำเนินการแทน แต่หากมีอะไรที่ชมรมจะช่วยเหลือได้ก็ไม่ขัดข้อง

การที่ประธานคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชได้ทำหน้าที่แทนประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดนครราชสีมาในคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน นายสมศักดิ์ กาญจนวัฒนา ได้เชิญคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนฯไปร่วมชี้แจงกับกำนัน ผู้ใหญ่ของอำเภอเมือง นครราชสีมา ในการประชุมประจำเดือน ที่ห้องประชุมอำเภอเมืองนครราชสีมา

เพื่อเชิญชวน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง นครราชสีมา ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายของ รายการวิทยุชุมชนได้รับทราบถึงการดำเนินงานวิทยุชุมชนของคนโคราช เพื่อจะได้เข้าไปมีส่วนร่วม กับรายการในลักษณะต่างๆ ตามที่มีความถนัด นอกจากนั้นการไปชี้แจงพบปะกับบรรดากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมาครั้งนี้ยังเป็นการแนะนำ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้นำชุมชน ในหมู่บ้านต่างๆ ได้รู้จักกับ การจัดรายการวิทยุในลักษณะของวิทยุชุมชน ที่ประชาชนในชุมชนเข้า มาร่วมเป็นผู้ผลิตรายการ ส่งข่าวสาร ตลอดจนเข้าไปร่วมคิดวางแผน บริหารจัดการให้เป็น รายการของประชาชนต่อไป ซึ่งหลังจากไปชี้แจงผู้นำชุมชนก็ให้ความสนใจในระยะแรก แต่ต่อมาก็ เงียบไป

จากอุปสรรคปัญหาที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหน่วยงาน องค์กร ประชาชน จำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจคำว่า *วิทยุชุมชน* ว่ามีหลักการอย่างไร ประชาชนในชุมชนจะเข้ามามีส่วน ร่วมหรือใช้สื่อได้อย่างไร เพราะมีตัวแทนประชาชนที่เป็นผู้นำทั้งภาครัฐ และประชาชน บางส่วน เท่านั้นที่เข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดรายการวิทยุชุมชน ดังนั้นจึงมีอุปสรรคปัญหาในการดำเนินงาน ประชาชน ผู้นำชุมชนตลอดจนหน่วยงานในท้องถิ่นบางแห่งไม่พร้อมมาร่วมจัดรายการ

ง. การสนับสนุนด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์

การดำเนินงานของโครงการวิทยุชุมชนของคนโคราช นอกจากได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมประชาสัมพันธ์แล้วยังขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรท้องถิ่น โดย โครงการวิทยุชุมชนของคนโคราชได้จัดทำโครงการ และเขียนแผนการดำเนินงาน เพื่อขอรับการ สนับสนุนงบประมาณ หรือการดำเนินงานด้านอื่น จากหลายหน่วยงาน อาทิ

- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา สนับสนุนการจัดอบรมนักจัดรายการวิทยุ จำนวน 20,000 บาท
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สนับสนุนกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ โครงการวิทยุชุมชน 20,000 บาท
- มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกัน สนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์มือสอง จำนวน 4 เครื่อง
- ประธานคณะกรรมการผลิตรายการสนับสนุนเครื่องโทรสาร 1 เครื่องพร้อม โทรศัพท์หมายเลข 465449 (044) ให้เป็นของวิทยุชุมชนเพื่อการออกอากาศและประสานงานโดยตรง
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา สนับสนุนการจัดประชุมอบรมเครือข่าย วิทยุชุมชน 2 ครั้ง (วันที่ 8 และ 14 กันยายน 2543) เป็นเงินงบประมาณ 50,000 บาท

การสนับสนุนงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์เป็นความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วม กับรายการอย่างหนึ่ง แต่ในการดำเนินงานวิทยุชุมชนจากการศึกษานี้หน่วยงานในท้องถิ่นมีความ พร้อมสนับสนุนงบประมาณ หรือวัสดุ อุปกรณ์ยังไม่มาก

2.2 ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผน และกำหนดนโยบาย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา ได้มอบให้คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานทุกขั้นตอน โดยมีผู้แทนของชุมชนจากหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และประชาชน มาร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร คณะอนุกรรมการผลิตรายการ และคณะทำงาน ตลอดจนอาสาสมัครวิทยุชุมชน ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน กำหนดนโยบายการดำเนินงานของรายการ ดังนี้

การวางแผนและกำหนดนโยบายของรายการ ผู้แทนชุมชนที่เข้ามาเป็นคณะทำงานทุกคนได้มีโอกาสร่วมให้ข้อมูลความต้องการของชุมชน การแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะปัญหาของชุมชน ในการประชุม คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน คณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน ตลอดจนการร่วมวางแผนในการประชุมกลุ่มย่อยของคณะทำงานที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะอนุกรรมการ หรือการประชุมกลุ่มย่อยของทีมงานบรรณาธิการ ซึ่งนับเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นจากการแจ้งข่าวสาร และร่วมผลิตรายการ

ก. การประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนจังหวัดนครราชสีมา

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2541 คณะทำงานในโครงการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา ได้เรียกประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนประจำจังหวัด เพื่อหารือเกี่ยวกับการดำเนินรายการวิทยุชุมชน การกำหนดกรอบ นโยบายดำเนินงาน และคัดเลือกอนุกรรมการผลิตรายการ ซึ่งที่ประชุมเห็นว่าช่วงเวลาในการจัดรายการวิทยุชุมชนที่คณะทำงานเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร ณ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2541 ในเวลา 16.00-17.00 น. นั้นไม่เหมาะสม จึงได้ระดมความคิดเห็นใหม่เพื่อหาช่วงเวลาที่ดีที่สุดโดยมติที่ประชุมเห็นว่า เวลา 12.00-13.30 น. เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม เพราะประชาชนที่อยู่ตามเรือกสวน ไร่นา หรือผู้ที่ทำงานในองค์กร หน่วยงานภาครัฐ หยุดพักรับประทานอาหาร และสามารถโทรศัพท์เข้ามาร่วมในรายการ หรือแสดงความคิดเห็นได้สะดวก นอกจากนั้น ผู้มาร่วมรายการที่มาจากต่างอำเภอก็สามารถออกอากาศได้ โดยไม่ติดขัดเรื่องเวลาในการเดินทาง ทั้งการเดินทางมา และการเดินทางกลับ เพราะช่วงเวลาที่ดำเนินรายการนั้น อยู่ระหว่างช่วงเที่ยงวันพอดี จึงคาดว่าจะไม่เป็นอุปสรรคในการมาร่วมผลิตรายการ

คณะกรรมการบริหารได้เสนอรายชื่อผู้ที่เข้ามาเป็นอนุกรรมการผลิตรายการ 25 คน โดยรวมเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ ฝ่ายเทคนิคฝ่ายข่าวของสถานี และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครราชสีมาโดยผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไทยจังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2541 ส่วนกรอบนโยบายการจัดรายการในเวลา 1 ชั่วโมง ของทุกวันนี้ที่ประชุมเห็นว่าควรเป็นรายการสดและแบ่งการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเป็น 2 ช่วง ส่วนเพลงประกอบรายการ ถ้ามีควรเปิดเพลงลูกทุ่ง และเนื้อหาในรายการควรเปิดกว้างหลากหลาย อาทิ การบริการชาวชาวบ้าน การซื้อขายสินค้าต่างๆ การรับสมัครงาน ส่งเสริมการทำอาชีพใหม่ และควรนำเสนอตัวอย่างของผู้ที่ประกอบอาชีพด้วยความอดทน ขยันหมั่นเพียร นอกจากนี้ควรเปิดสายทางโทรศัพท์ให้ผู้รับฟังรายการได้รายงานเหตุการณ์ ข่าวสาร เข้ามาในรายการได้ตลอดช่วงเวลาของรายการวิทยุชุมชน

สำหรับคณะผู้ดำเนินรายการในแต่ละวันนั้น คณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน ได้มอบให้ คณะอนุกรรมการผลิตรายการที่เป็นผู้แทนของประชาชน จากหน่วยงาน องค์กร ภาครัฐ เอกชน ประชาชน ทหารหรือกันเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้รายการวิทยุชุมชน ที่ประชุมเห็นว่า ควรเป็นวิทยุเพื่อคนโคราช ดังนั้นจึงตั้งชื่อรายการว่า “รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช” ด้วยเหตุผลว่าเป็นชื่อที่แสดงเอกลักษณ์การเป็นวิทยุชุมชนของคนในจังหวัดนครราชสีมาหรือคนโคราช ที่ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมามีความเข้าใจตรงกัน อีกทั้งเป็นรายการรูปแบบใหม่ที่ยังไม่เคยมีรายการวิทยุใดที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมได้มากเท่ากับหลักการ “วิทยุชุมชน” จึงต้องการให้ชื่อวิทยุชุมชนติดหูผู้ฟังว่าเป็นรายการของชุมชนคนโคราช

ข. การประชุมคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช

เมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนแล้ว คณะอนุกรรมการได้หารือกันในกลุ่มย่อยเพื่อจัดรูปแบบในการนำเสนอรายการ ซึ่งคณะกรรมการผลิตรายการมีเวลาในการเตรียมตัวอย่างกระชั้นชิด เนื่องจากต้องออกอากาศในวันที่ 1 ตุลาคม 2541 ซึ่งระยะแรกๆ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ ฝ่ายข่าวของสถานีตลอดจนเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ได้เป็นแกนหลักในการประสานงานการจัดรายการ โดยมีผู้ดำเนินรายการหลักแบ่งเป็น 2 ชุด คือ วันจันทร์ - วันศุกร์ นายผดุง จตุรภักดิ์ และ นางวิวรรธณ ดัดพีซาร์ วันเสาร์ - วันอาทิตย์ นายเอกภูมิ พลรัตน์ และ อาสาสมัครจากคณะอนุกรรมการผลิตรายการ ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบจัดรายการวันเสาร์ คือ นายจิระศักดิ์ สีหรัตน์ วันอาทิตย์คือ นายคมกฤษ เสริฐนวลแสง โดยมีเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ ที่เป็นคณะทำงานร่วมเป็นบรรณาธิการและเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน

การจัดรายการวิทยุชุมชนได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่รับฟังได้โทรศัพท์เข้ามาพูดคุยหรือรายงานข่าวสารต่างๆ โดยคณะทำงานได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะกรรมการว่า รัศมี การออกอากาศของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชนั้น จะอยู่ในวงจำกัด คือในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเท่านั้น ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายของรายการจึงมุ่งเน้นชาวชุมชนในเขตเมือง และชนบทที่อยู่ในอำเภอเมืองเป็นหลัก ส่วนอำเภอรอบนอกของจังหวัดนครราชสีมาเป็นกลุ่มเป้าหมายรอง ที่

ประชุมเห็นด้วยกับการกำหนดกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว และจากการดำเนินรายการไปในระยะแรก นายผดุง จตุรภักดิ์ ผู้ดำเนินรายการหลักวันจันทร์-ศุกร์ ชี้แจงว่า รายการวิทยุชุมชนได้รับความสนใจจากผู้ฟังมาก ได้มีโทรศัพท์เข้ามาร้องเรียน (ร้องทุกข์ปัญหา) แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ต่อรายการ จึงคาดว่ารายการคงได้รับความสนใจจากประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยในช่วงแรก รายการวิทยุชุมชนได้ถูกถ่ายทอดออกอากาศไปยังหอกระจายข่าวทั้งในเขตเทศบาลนครราชสีมา และหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ในหลายหมู่บ้าน ของหลายอำเภอ เช่น บ้านแปะ หมู่ 3 ต.พะงาด อ.ขามสะแกแสง บ้านเสมา ต.เมืองนาท อ.ขามสะแกแสง ต.เทพาลัย อ.คง บ้านไทรโยง ต.ดอนใหญ่ อ.คง และบ้านหนองสามัคคี ต.หนองสรวง อ.ขามทะเลสอ เป็นต้น ซึ่งหอกระจายข่าวในหมู่บ้านเหล่านี้ มีอาสาสมัครของวิทยุชุมชนของคนโคราชเป็นสมาชิกของชุมชนนั้นหรือเป็น อปม. ที่ดูแลหอกระจายข่าวอยู่ด้วย จึงได้ดำเนินการถ่ายทอดรายการฝ่ายทางหอกระจายข่าวได้

การประชุมคณะกรรมการผลิตรายการ มีมติว่าให้มีการประชุมคณะกรรมการผลิตรายการเป็นประจำทุกเดือน โดยกำหนดวันอังคารที่ 2 ของเดือน ส่วนเวลาอาจเป็นช่วงบ่ายหรือช่วงเย็น เพราะคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่ประจำในช่วงกลางวัน นายสมศักดิ์ กาญจนวัฒนา เสนอว่า ต้องการให้รายการวิทยุชุมชนของคนโคราชเป็นกระบอกเสียงของประชาชน โดยออกอากาศเรื่องความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนโดยเปิดสายให้ประชาชนร้องเรียนข้อร้องทุกข์ออกอากาศสดเพื่อให้รายการเป็นที่พึ่งของประชาชนในการประสานการแก้ไขปัญหาของชุมชน

นอกจากนั้นที่ประชุมยังได้เห็นชอบการจัดตารางออกอากาศล่วงหน้า หรือผังรายการเพื่อกำหนดเนื้อหา ประเด็นที่น่าสนใจในรายการของแต่ละวันเพื่อสะดวกต่อการประสานงานผู้ที่จะมาร่วมดำเนินรายการ อีกทั้งเพื่อให้มีความหลากหลายของเนื้อหา จึงมีมติให้จัดกองบรรณาธิการประจำวันโดยคัดเลือกคณะทำงานที่มีความถนัดในแต่ละเรื่องเป็นผู้รับผิดชอบตลอดจนกำหนดให้มีคณะทำงานเขียนแผน โครงการวิทยุชุมชนให้มีความชัดเจน โดยกองบรรณาธิการประจำวันจะมีการประชุมหารือกันก่อนออกอากาศทุกวัน ส่วนคณะทำงานผลิตรายการที่เป็นอาสาสมัครก็พบปะกันอย่างไม่เป็นทางการอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

จากการหารืออย่างไม่เป็นทางการของประธานคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช และคณะทำงานของสถานีที่มีนายบัณฑิต ตั้งประเสริฐ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมาเป็นประธาน นายสมศักดิ์ กาญจนวัฒนา ประธานคณะกรรมการผลิตรายการ เสนอว่าควรมีเจ้าหน้าที่มารับผิดชอบการประสานงานโครงการวิทยุชุมชนโดยตรงที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของสถานีที่ต้องปฏิบัติภารกิจหรือหน้าที่ประจำ ทั้งนี้ เพื่อให้การประสานงานการผลิตรายการวิทยุชุมชนที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการประสานงานการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนของผู้ฟังมีความรวดเร็ว ที่ประชุมจึงเห็นชอบให้นางสาวเพ็ญแข ธรรมอินทร์ เข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานรายการวิทยุชุมชน ซึ่งนางสาวเพ็ญแข ธรรมอินทร์

เป็นเจ้าของหน้าที่ฝึกหัดด้านงานข่าว และรายการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัด นครราชสีมา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกนิเทศศาสตร์ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานได้นำมตินี้เสนอ ในที่ประชุมอนุกรรมการครั้งที่ 2 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอโดยคณะกรรมการจะ จัดหาค่าตอบแทนในอัตราค่าจ้างเดือนละ 6,500 บาท ซึ่งในระยะแรกประธานคณะกรรมการ ผลิตรายการเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ประสานงานและค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมประจำ เดือน

คณะกรรมการผลิตรายการเป็นคณะกรรมการในเชิงปฏิบัติในการดำเนินงานวิทยุชุมชน ดังนั้นการวางแผนในการผลิตรายการวิทยุชุมชนนี้ ทุกคนได้ร่วมกันเสนอความเห็น และร่วมกัน แสดงความคิดเห็น จนได้ข้อยุติ ในเรื่องใดๆ เพื่อให้การทำงานเป็นทิศทางเดียวกัน มีจุดยืนร่วมกัน นอกจากนั้นการผลิตรายการยังมีคณะกรรมการเป็นอาสาสมัครวิทยุชุมชน โดยคณะกรรมการและ คณะอนุกรรมการนี้ จะทำงานร่วมกันในแนวราบ คือทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นอย่าง เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นอาสาสมัคร ที่มาจากหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน หรือประชาชน

การประชุมวางแผนของคณะกรรมการผลิตรายการนี้ยังได้มีการขยายเวลาการจัด รายการวิทยุชุมชนเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 30 นาที เนื่องจากคณะกรรมการผลิตรายการเห็นว่า ใน การจัดรายการวิทยุชุมชน โดยเฉพาะช่วงที่ 2 ของรายการตั้งแต่เวลา 13.00-13.30 น. มีประเด็น แสดงความคิดเห็นหลากหลาย หรือมีการออกไปจัดรายการสดนอกห้องส่ง คือวิทยุชุมชนสัญจร ซึ่งจำเป็นต้องมีการขยายเวลาไปจนถึง 14.00 น. เป็นประจำ ดังนั้น คณะอนุกรรมการจึงมีมติร่วมกันในการขยายเวลาของวิทยุชุมชนของนครราชสีมา ไปจนถึง 14.00 น. ซึ่งเดิมรายการช่วง 13.30-14.00 น. เป็นรายการของสถานี ชื่อรายการ 105.25 ข่าวสารและความบันเทิง มีคุณวิภา รัตนะ เป็นผู้ดำเนินรายการเป็นรายการสดทุกวัน มีรูปแบบสาระบันเทิงคือพูดคุยประกอบเพลงลูกทุ่ง ซึ่งรายการนี้ได้รับความนิยมจากผู้ฟังอย่างมาก จะมีผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาแนะนำเพลงหรือขอเพลง วันละไม่ต่ำกว่า 10 สาย ซึ่งก่อนขยายเวลาวิทยุชุมชนออกไปจนถึง 14.00 น. นั้นฝ่ายรายการของ สถานีได้เปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผ่านรายการวิทยุชุมชนของนครราชสีมา และรายการ 105.25 ข่าวสารและบันเทิง ที่คุณวิภาดำเนินรายการ ผู้ฟังส่วนใหญ่เห็นด้วยในการขยายเวลา แต่ อยากรให้เป็นรายการวิทยุชุมชนภาคสาระบันเทิง ในลักษณะเหมือนเดิมที่คุณวิภาเคยจัด เพราะเมื่อ ฟังข่าวสารจากวิทยุชุมชนจบแล้วควรจะมีรายการที่มีความบันเทิงสอดแทรกอยู่บ้าง

ดังนั้นที่ประชุมจึงมีมติให้คุณวิภา รัตนะ เป็นผู้ดำเนินรายการ หลังจากการขยายเวลา ของรายการวิทยุชุมชนของนครราชสีมา มาจนถึงเวลา 14.00 ในวันจันทร์-ศุกร์นั้น ทำให้ผู้ฟังและ อาสาสมัคร ได้มีช่องทางในการแจ้งข่าวสาร ในช่วงวิทยุชุมชนมากขึ้น ขณะที่ผู้ฟังที่เคยเป็นแฟน รายการข่าวสารและบันเทิงเดิมก็ยังคงได้ฟังเพลงลูกทุ่ง

วิภา รัตนะ ผู้จัดการรายการวิทยุชุมชนของนครราชสีมา ช่วงข่าวและเพลง กล่าวว่า “แฟน เพลงเดิมไม่ได้หายไปไหน เขาดีใจด้วยซ้ำที่รายการมีข่าวสาร สาระมากขึ้น โดยแฟนเพลงลูกทุ่ง

เดิมไม่ได้คิดว่าซึ่งเขาก็คงเข้าใจ แม้ว่าบางวันมีข่าวสารมาก ได้ฟังเพลงน้อยลง เพลงสองเพลงก็ยังมีหลังๆ มาก็มีรายงานข่าวสารเพิ่มมากขึ้น จะบอกประจำว่าข่าวอะไรก็ให้ฝากข่าวเข้ามา เพราะบอกผู้ฟังเสมอว่า อยากให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกับการเหมือนเดิม แต่ก็เป็นบางวัน บางวันก็เยอะ บางวันก็สัก 2-3 ข่าว ที่รายงานมา” (วิภา รัตน์, สัมภาษณ์)

จากการขยายเวลาการจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ที่มีช่วงข่าวและเพลง เพิ่มขึ้นมาอีก 30 นาทีนั้น เป็นความต้องการของผู้ฟังส่วนหนึ่ง และคณะทำงานผลิตรายการอีกส่วนหนึ่ง ที่ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ในการดำเนินงานวิทยุชุมชนเพื่อตอบสนองชุมชน

ในระยะต่อมากรมประชาสัมพันธ์ได้เปลี่ยนแปลงเวลาการถ่ายทอดข่าวภาคกลางวัน จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสถานีแม่ข่ายจากเดิม เวลา 12.30-13.00 น. มาเป็นเวลา 12.00-13.00 น. ดังนั้นงานรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัด นครราชสีมาจึงได้เลื่อนเวลาการจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชขึ้นมาเป็น 11.00-12.00 น. และวิทยุชุมชนภาคบ่ายเริ่มเวลา 13.00-14.00 น. เหมือนเดิม ซึ่งคณะอนุกรรมการผลิตรายการได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อรับทราบการเปลี่ยนเวลาจัดรายการ โดยเฉพาะในช่วง 1 ชั่วโมงแรก ที่นำเสนอข่าวสาร สารความรู้ และการรับเรื่องราวร้องทุกข์

เดือนมีนาคม 2544 กรมประชาสัมพันธ์ได้มอบนโยบายให้สถานีวิทยุในท้องถิ่นทุก สถานีที่ไม่ได้อยู่ในโครงการนำร่องจัดรายการวิทยุชุมชน ได้ดำเนินการจัดรายการวิทยุชุมชน ออกอากาศวันละ 1 ชม. โดยอนุมัติงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ 2543 สถานีละ 30,000 บาท ผ่านการประชาสัมพันธ์โครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ตามนโยบายรัฐบาล ส่วน สถานีที่ได้ดำเนินการจัดรายการวิทยุชุมชนอยู่แล้วก็ให้ใช้งบประมาณดังกล่าวสำหรับดำเนินงาน ในด้านต่าง ๆ อาทิ การจัดประชุมคณะกรรมการวิทยุชุมชน การจัดอบรมสมาชิกเครือข่ายวิทยุชุมชน หรือปรับปรุงวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตรายการ

2.3 การมีส่วนร่วมประเมินรายการ

รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ซึ่งมีผู้แทนชุมชนเข้ามาร่วมดำเนินการเป็นกรรมการบริหาร และผลิตรายการนั้นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ หรือทำให้รายการนี้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารของชุมชน และให้เป็นรายการที่ประชาชนเป็นเจ้าของ ดำเนินงานโดยประชาชนเพื่อประชาชน ประชาชนหรือชุมชนต้องมีความพร้อมในการร่วมประเมิน ผลรายการอย่างต่อเนื่อง

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2542 คณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชได้ จัดอบรมสัมมนา ผู้ผลิตรายการและเครือข่ายอาสาสมัครวิทยุชุมชนขึ้นในหัวเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมกับการวิทยุชุมชนของคนโคราช ซึ่งมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันทั้งรายการ

และผู้เข้ารับการอบรมสัมมนา

จิรศักดิ์ สีหะรัตน์ รองประธานคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน ซึ่งรับผิดชอบดำเนินรายการประจำวันเสาร์ ร่วมสร้างทุนทางสังคม อภิปรายว่า รายการวิทยุชุมชนเป็นการรวบรวมประเด็นปัญหามาร่วมกันหาแนวทางแก้ไข เป็นเวทีให้บุคคลทำงานเพื่อสังคม เป็นเวทีสะท้อนสังคม เป็นสื่อกลางในการแก้ปัญหา ซึ่งหากมีการรวมกันเพื่อสร้างสรรค์สังคม มีจิตสำนึกร่วมกัน รายการวิทยุชุมชนของคนโคราชก็จะเป็นเวทีที่จะสร้างให้เมืองโคราชน่าอยู่นอกจากรายการวิทยุชุมชนจะเป็นเวทีระบายนทุกข์หรือความเดือดร้อนของชุมชน เวทีวิทยุชุมชนจะช่วยประสานงานให้เกิดการสร้างสรรค์ แต่ที่ผ่านมาเวทีวิทยุชุมชนยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง ในด้านเครื่องมือสื่อสาร

ความคิดเห็นดังกล่าวนี้ เป็นการประเมินผลการดำเนินรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะข้อเสนอของการปรับปรุงด้านเครื่องมือสื่อสารซึ่งเป็นการบริหารงานด้านเทคนิค ที่เป็นจุดอ่อนของรายการ เนื่องจากการดำเนินรายการนี้ไม่มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ

นอกจากนี้ผู้เข้าอบรมสัมมนาจำนวนกว่า 70 คน ก็ได้ร่วมกันเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะต่อรายการดังนี้

- ควรเป็นเวทีที่มีแนวความคิดสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ให้ทุกฝ่ายได้แสดงออกในประเด็นปัญหาต่างๆ

- ปัญหาแต่ละชุมชนที่มีความแตกต่างกันทำให้ปัญหาต่างๆนำเสนอเป็นวงกว้าง และหลากหลาย โดยให้ผู้ฟังซึ่งเป็นประชาชนแต่ละกลุ่มหรือคนละชุมชนรับฟังปัญหาของกันและกันให้เกิดการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

- รายการควรมีผู้ฟังและอาสาสมัครทุกกลุ่มอายุ ทั้งนี้เพราะประเด็นปัญหาและมุมมองของคนแต่ละกลุ่มอาจแตกต่างกันอันจะทำให้รายการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย

- รายการตั้งประเด็นปัญหาที่น่าสนใจให้ผู้ฟังได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอันจะเป็นแนวทางการแก้ปัญหา และให้คนในชุมชนตระหนักในความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน

- ควรมีการประชาสัมพันธ์รายการให้เป็นที่รู้จักเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

- ควรมีการจัดอบรมอาสาสมัครวิทยุชุมชนเพิ่มเติม

- ให้จัดตั้งกองทุนวิทยุชุมชนมาบริหารจัดการ

นอกจากนั้นคณะอนุกรรมการผลิตรายการยังได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชโดยสำรวจความคิดเห็นตามแบบสอบถามจำนวน 78 ชุด

กับผู้ที่เข้ารับการอบรมสัมมนา ปรากฏผลดังนี้ ผู้รับฟังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชส่วนใหญ่ ร้อยละ 35.1 เป็นเพศชาย ร้อยละ 24.9 เป็นเพศหญิง มีอายุ 40-50 ปี ร้อยละ 13.24 อายุ 30-40 ปี ร้อยละ 80.58 นอกจากอยู่ในช่วงอื่นๆ ระดับการศึกษา การประถมศึกษา มีสูงสุดร้อยละ 25.74 น้อยสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 10.14

การรับฟังผ่านวิทยุเอฟ.เอ็ม. 105.25 เมกะเฮิร์ตซ ร้อยละ 51.48 ผ่านหอกระจายข่าว ร้อยละ 42.9 เนื้อหาของรายการที่อยากฟัง ข่าวร้อยละ 35.1 ตอบปัญหาชาวบ้านร้อยละ 33.54 และเพลงลูกทุ่งร้อยละ 29.64

การมีส่วนร่วมกับรายการ เนื้อหา/สาระเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมร้อยละ 22.3 ผู้ดำเนินรายการมีความเหมาะสมมาก ร้อยละ 27.3 เวลาการนำเสนอเหมาะสม ร้อยละ 19.36 รายการสนองความต้องการของผู้ฟังมาก ร้อยละ 21.84 ปานกลาง ร้อยละ 16.38 และตอบสนองมากที่สุด ร้อยละ 6.24

การประเมินผลรายการนั้นนอกเหนือจากที่ดำเนินการในรูปแบบของการทำแบบสอบถาม หรือการอบรมสัมมนาแล้วในการประชุมคณะอนุกรรมการผลิตรายการทุกเดือนคณะทำงานทุกคนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการดำเนินรายการเป็นประจำคือ เป็นการประเมินกันเองในรูปแบบหนึ่งเพราะคณะทำงานทุกคนก็จะรับฟังข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็นมาจากชุมชน

อย่างไรก็ตาม การประเมินผลรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช คณะอนุกรรมการและ คณะกรรมการบริหารได้พยายามร่วมกันหารูปแบบและแนวทางการประเมินผลรายการให้มีความน่าเชื่อถือ โดยการร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่นทั้งหน่วยงานที่มีส่วนร่วมกับรายการและ สถาบันการศึกษา รวมทั้งประชาชนในชุมชน ซึ่งมีความพร้อมในระดับหนึ่ง

2.4 การกลั่นกรองข่าวสารที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

การจัดรายการวิทยุชุมชนเป็นการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนดังนั้นต้องปฏิบัติตามหลักการของวิทยุชุมชน และคำนึงถึงกฎหมาย ระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมตลอดจนกฎหมายสื่อสารมวลชน การแจ้งข่าวสาร ความคิดเห็นต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน นอกจากนั้นเนื้อหาต้องไม่ขัดต่อกฎหมายอาญา โดยเฉพาะหมวดความผิดต่อชื่อเสียง ความมั่นคงของรัฐและเกี่ยวกับศาสนา การจัดรายการวิทยุชุมชนนี้ยังต้องยึดหลักกฎหมายและระเบียบปฏิบัติด้านวิทยุกระจายเสียง ตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการทำหน้าที่ของการเป็นสื่อชุมชนของรายการวิทยุชุมชนนี้ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ทางด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ ตลอดจนกฎหมาย(พิศิษฐ์ ชาวลาธวัช, 2536น. 9)

นอกจากนั้นการจัดรายการวิทยุชุมชนต้องนำเสนอด้วยความเป็นกลาง ไม่ลำเอียงเข้า

ข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งและไม่ปล่อยให้กลุ่มใด ๆ มาครอบงำสื่อวิทยุชุมชนเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ดังนั้นทีมงานจัดรายการต้องมีความรอบรู้

“การทำรายการต้องมี Feed Back (ผลสะท้อนกลับ-ผู้วิจัย) ต้องระวังการเสียง เพราะอาจมีการกลั่นแกล้ง ผู้จัดรายการจึงต้องมีความรอบคอบถี่ถ้วนในการดำเนินรายการ ต้องระวังให้มาก แต่ก็เห็นด้วยกับการทำรายการประเภทนี้ แต่โอกาสเสียงมีมาก และถ้าไม่แน่ใจก็ไม่ควรปล่อยให้ออกอากาศหรือจะเสนอให้เขาติดต่อกลับมาใหม่ ดังนั้นการทำรายการควรมีคณะทำงานเป็นทีม และมีเจ้าหน้าที่ประสานงาน(Co-ordinator) ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมาก” (มันทนา ท่วมยิ้ม, สัมภาษณ์)

การทำความเข้าใจแนวคิดวิทยุชุมชนกับผู้ฟังหรือคณะกรรมการวิทยุชุมชนเองจะมีการพูดคุยเรื่องนี้เป็นประจำว่าสื่อวิทยุชุมชนเป็นสื่อสาธารณะ ดังนั้นข้อมูลข่าวสารที่เข้ามาจึงหลากหลายและมักไม่มีการเตรียมการก่อน แต่รูปแบบรายการที่หลากหลายหากมีผู้จัดรายการที่มีความเป็นมืออาชีพ สามารถถ่วงกรองเนื้อหาไม่ให้เกิดพิงหรือเสียหายต่อผู้อื่นได้ ก็จะเป็นการเปิดโอกาสและเตรียมพร้อมในการจัดรายการ

“ขณะนี้ใช้เวทีสถานที่ราชการเป็นเวทีเปิดกว้างรับเรื่องร้องเรียนเข้ามา และรับฟังเรื่องเดือดร้อนของคนโคราช ซึ่งเรื่องเดือดร้อนมักเกี่ยวข้องกับกฎหมายและผลประโยชน์ คนที่เสียผลประโยชน์จะมองว่าเวทีวิทยุชุมชนไปทำลายเขา ดังนั้นการจัดรายการต้องมีศิลปะในการนำเสนอ ปัญหาสาธารณะในเชิงบวก โดยปรับวิธีการนำเสนอหาความร่วมมือระดับกว้างให้ประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งต้องพัฒนาศักยภาพของทีมงานด้วย” (จิรศักดิ์ สีหะรัตน์, สัมภาษณ์)

ขณะที่ผู้ดำเนินรายการหลัก วันจันทร์-ศุกร์ ที่พบกับข้อมูลในลักษณะร้องทุกข์ของผู้ฟังเป็นประจำ บอกว่า ต้องทำความเข้าใจในประเด็นการร้องเรียนของประชาชนอย่างมาก

“ชาวที่ประชาชนโทรศัพท์มาเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ได้รับความสะดวกไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญผู้ดำเนินรายการต้องทำความเข้าใจกับผู้รายงานก่อนว่าการพูดคุยจะไม่ไปพาดพิงบุคคลที่สามหรือการกล่าวหาคงทำไม่ได้ แต่ขอให้พูดเจาะจงในสิ่งที่ตนเองไม่ได้รับความสะดวกหรือความไม่เป็นธรรม และต้องการให้หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบลงไปแก้ไขอย่างไร นอกจากนั้นเรื่องที่ได้รับการเดือดร้อนนั้นไม่ได้เกิดเฉพาะบุคคลหนึ่งบุคคลใด เพราะการร้องทุกข์นี้ควรเป็นภาพรวมของปัญหาที่ต้องการให้หน่วยงานที่รับผิดชอบลงไปดูแลแก้ไขหรืออาจจะหาวิธีการป้องกันปัญหาร่วมกัน” (ผดุง จตุรภักดิ์, สัมภาษณ์)

“ผู้ดำเนินรายการต้องมีหลักการในการสนทนาหรือซักถามกับผู้ร้องเรียนเข้ามายังรายการ ปัญหาที่รุนแรงก็ต้องพูดให้เบาลงได้ เพราะเราต้องเป็นสื่อกลาง ไม่ใช่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เรื่องที่พูดมาอาจส่งผลกระทบต่ออะไรที่คิดว่ารุนแรง เราก็รีบตัดประเด็นไป โดยขอให้ปรับคำพูดอื่นที่มีความหมายเดียวกัน ไม่ให้ประชาชนมองว่าเราเข้าข้างส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น ๆ เราจะต้องพูดคุยให้สถานการณ์ให้คลี่คลาย และก่อนปล่อยสายที่จะร้องเรียนออกอากาศ บรรณาธิการต้องถามเรื่องที่จะแจ้งก่อน เพราะเป็นการเสียงมาก กรณีความขัดแย้งก็สามารถเกิดขึ้นได้ โดยที่ไม่

สามารถคาดเดาได้ว่า มันจะเกิดอะไรขึ้นเมื่อไหร่ เพราะเป็นรายการสด อาจทำให้ผู้ดำเนินรายการลำบากใจ” (วีรวรรณ ตัดเพชร, สัมภาษณ์)

จากความคิดเห็นของผู้จัดรายการหลัก ซึ่งต้องทำหน้าที่ดำเนินรายการเป็นประจำ การโต้ตอบกับผู้ร้องทุกข์ทางโทรศัพท์ในการออกอากาศสด ผู้จัดรายการต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขสถานการณ์ จากการแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ที่ต้องการปรับทุกข์ขึ้นความเดือดร้อนที่ประชาชนประสบอยู่อย่างมาก นอกจากนั้นจะต้องพยายามตัดประเด็นที่ผู้ร้องทุกข์พูดกล่าวหาบุคคลที่สามในทางเสียหาย ซึ่งจะเป็นการหมิ่นประมาท หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพผู้อื่นได้ โดยเฉพาะผู้จัดรายการเองก็ยังคงเป็นเจ้าของหน้าที่ของสถานีที่มีตำแหน่งหน้าที่เป็นข้าราชการ จึงมีข้อจำกัดหรือต้องอยู่ในระเบียบของราชการอย่างเคร่งครัด

จากการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ ถึงแม้รายการวิทยุชุมชนของคนโคราชจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้โทรศัพท์, เขียนจดหมาย หรือเข้ามาร้องเรียนความเดือดร้อนในเรื่องต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบไปดูแลแก้ไขปัญหาได้แต่รายการก็ยังมีข้อจำกัดในการแสดงความคิดเห็นหรือการร้องทุกข์ ที่คณะผู้จัดรายการจะต้องสอบถามเรื่องราวที่ประชาชนต้องการร้องเรียนก่อน ไม่ใช่ใครต้องการจะมาพูดกล่าวหาใคร หน่วยงานใดก็ได้ตามใจชอบ นั่นคือข้อจำกัดในการเสนอเรื่องต่างๆ เพื่อออกอากาศ เพราะเรื่องร้องเรียนบางเรื่องหากยังไม่มีหลักฐานแต่เป็นการกล่าวหาที่รุนแรงนั้น อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพบุคคลอื่นตามรัฐธรรมนูญ วิทยุชุมชนควรเป็นสื่อที่ประชาชนในชุมชนจะต้องตรวจสอบกันเอง ว่าเรื่องไหนที่เป็นการพูดตามข้อเท็จจริงหรือเรื่องที่พูดลอยๆ โดยไม่มีหลักฐาน พยานอ้างอิง ดังนั้นเรื่องหรือเนื้อหาที่นำมาพูดคุยในสื่อวิทยุชุมชน จึงควรเป็นประเด็นสาธารณะ การพูดต้องเคารพในสิทธิ เสรีภาพ บุคคลอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติไว้ และกฎหมายระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

แต่อีกด้านหนึ่งการที่ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชต้องคอยโน้มหน้าผู้ฟังที่โทรศัพท์เข้ามาไม่ให้คำพูดที่กล่าวหาบุคคลอื่น โดยขอให้บอกประเด็นการแก้ไขปัญหาที่ต้องการร้องเรียนแทน เป็นการจำกัดความคิดและการแสดงออกของผู้ฟัง ซึ่งอาจทำให้เรื่องที่ประชาชนตั้งใจจะพูดหรือแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนได้ กลายเป็นการสื่อสารผิดเป้าหมายไป ลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้อาจจะยังไม่สอดคล้องกับแนวความคิด ความต้องการร่วมกัน และแนวคิดวิทยุชุมชนตามหลักการ ประชาชนในชุมชนที่ใช้สื่อวิทยุชุมชน จึงต้องมีการเรียนรู้และประสานความต้องการร่วมกันตามแนวคิดประชาธิปไตย เพื่อให้ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่ประชาชนมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยได้

การเปิดสายรับเรื่องร้องทุกข์ ซึ่งเป็นปัญหาความเดือดร้อนด้านต่างๆ ของประชาชนผ่านรายการวิทยุชุมชนนั้น เมื่อผู้ฟังแจ้งเรื่องร้องเรียนเข้ามา ผู้ดำเนินรายการ และอาสาสมัคร

ที่ทำหน้าที่บรรณาธิการประจำวัน จะตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ด้วยการซักถามรายละเอียดคร่าว ๆ ความเป็นบันทึก ก่อนปล่อยให้ผู้แจ้งได้พูดคุยออกอากาศสด โดยผู้ดำเนินรายการจะเป็นผู้รับฟังปัญหา และซักถามในข้อสงสัย เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการประสานงาน แก้ไขปัญหา ขณะเดียวกัน บรรณาธิการก็จะจัดบันทึกรายละเอียดของประเด็นการร้องเรียนเพิ่มเติม โดยมีแบบฟอร์ม สำหรับการรับแจ้งข่าว / ข้อมูล ของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชโดยเฉพาะเพื่อจะได้เก็บเป็นข้อมูล หลักฐาน ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาตอบคำถาม หรือไปดำเนินการแก้ไขต่อไป

ซึ่งภายหลังจากการรับฟังข้อร้องทุกข์ ที่ประชาชนโทรศัพท์ร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนผ่านรายการนี้คณะทำงานที่ประกอบด้วยผู้ดำเนินรายการ บรรณาธิการ และผู้ประสานงานจะ ช่วยกันติดต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาในแต่ละเรื่องให้ผู้แจ้งเข้ามา โดยการประสานให้ผู้บริหารหน่วยงานหรือ ผู้รับผิดชอบ ได้มาตอบข้อร้องเรียนของประชาชนผ่าน รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช อีกทั้งจะได้เปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนที่รับฟัง รายการคนอื่น ๆ สอบถามปัญหาข้อสงสัยเพิ่มเติมด้วย ซึ่งโดยมากแล้วถ้าผู้บริหารหน่วยงานหรือ ผู้รับผิดชอบไม่ติดภาระกิจสำคัญ ก็จะเข้ามาตอบปัญหาให้กับประชาชนโดยเร็วที่สุด อาจเดินทาง มาที่ห้องส่งหรือ โทรศัพท์มาพูดคุย ชี้แจงในช่วงเวลารายการวิทยุชุมชนของคนโคราช

“การประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องที่ประชาชนร้องเรียนมานั้น ทางที่ดีผู้ จัดรายการต้องมีแบบฟอร์มเอาไว้ เพื่อบันทึกเวลาที่ประชาชนโทรศัพท์เข้ามาจะได้รวดเร็ว บอก วัน เวลา สถานที่ ชื่อบุคคล เรื่อง ปัญหาที่เกิดขึ้น การบันทึกรายละเอียด ส่วนนี้จะเป็นหลักฐานที่ผู้ จัดรายการต้องบันทึกขณะออกอากาศ และประสานงานไปยังผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง บอก ปัญหาที่เกิดขึ้นว่าประชาชนเดือดร้อนเรื่องอะไร แนวทางแก้ไขประชาชนอยากให้เป็นอย่างไร” (ผดุง จตุรภักดิ์ , สัมภาษณ์)

“การประสานงานยังเป็นอุปสรรค เช่น บางส่วนราชการถามกลับมาว่า รายการของเราทำเพื่ออะไร หรือเป็นการสร้างกระแสให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างประชาชนกับราชการ ใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการหรือการเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง เขามองว่าเราทำให้เกิดผลกระทบ กับหน่วยงานของเขา ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในระยะแรกๆ แต่พอมาระยะหลังที่รายการได้ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดรายการวิทยุชุมชนให้ส่วนราชการทราบ ก็ได้รับความเข้าใจและ ความร่วมมือมากขึ้นบางหน่วยงานสนับสนุนอย่างดี พร้อมตอบปัญหาข้อข้องใจ ที่ประชาชนร้องเข้ามา ปัญหา ก็จะลดน้อยลง แต่ยังมีบางส่วนที่ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร อาจคิดว่าไม่ใช่ธุระ หรือไม่ ให้ความสำคัญกับรายการลักษณะนี้” (วีรวรรณ ดัดเพ็ชร, สัมภาษณ์)

“วิธีการรับเรื่องร้องเรียน เรามีการบันทึกเทปไว้ทุกวันเพื่อการตรวจสอบและมีการจด บันทึกรายละเอียด เพื่อประสานหน่วยงานมาแก้ไข เมื่อรับสายจากผู้ฟังจะถามผู้โทรศัพท์มาก่อน

ขอทราบชื่อเรื่องที่จะร้องเรียน เราจะพิจารณาว่ามีความรุนแรงหรือกระทบกับใครโดยตรงหรือไม่ ถ้าเป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์ปชั่น ซึ่งผู้ฟังบอกตามตรง ก็จะขอมีบันทึกข้อความ ผากออกอากาศ แต่ถ้าเป็นเรื่องเดือดร้อนจริง ต้องการแก้ไขโดยด่วน เช่น สาธารณูปโภคก็จะให้ คนโทรเข้ามาออกอากาศพูดโดยตรง เพื่อจะเป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือ มีบ้างเหมือนกันที่บางคน ผากเรื่องไว้ให้ผู้ดำเนินรายการบอกแทน แต่การพูดลักษณะนี้ได้ผลน้อยกว่าหรือมีน้ำหนักความ น่าเชื่อน้อยกว่า หน่วยงานอาจไม่รับไปแก้ไข” (เพ็ญแข ธรรมอินทร์,สัมภาษณ์)

ในการแจ้งเรื่องร้องทุกข์นี้ ทีมงานที่ดูแลการผลิตรายการประจำวันก็จะมีการควบคุม เรื่องเวลาของแต่ละสาย เนื่องจากบางครั้งแจ้งเข้ามาระหว่างการสนทนาสาระประจำวัน

“เราจะคอยคุมเวลาไม่ให้นานเกินไป เราต้องการให้มีความหลากหลาย หากประชาชน โทรมาแล้วได้ออกเลย เราก็จะประสานงานให้ทันทีอย่างออกรายการช่วงแรก พอพักเวลา 12.30 น. ก็จะประสานงานเพื่อให้มีการชี้แจงช่วงบ่าย หรือถ้าไม่ได้ก็จะชี้แจงในวันต่อไป ซึ่งเท่าที่ประสาน การชี้แจงทันทีหน่วยงานจะไม่กล้า เขาให้เหตุผลว่าต้องไปตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยเฉพาะเรื่องที่มีการพาดพิงการทำงานของหน่วยงาน นอกจากนั้น บางหน่วยไม่กล้าออกอากาศ ทั้งที่เรา ประสานโดยตรง แต่เขาไม่ยอมพูดชี้แจงโดยตรง ดังนั้นส่วนใหญ่หน่วยงานที่เคยชี้แจงจึงมักจะเป็น หน่วยงานเดิม” (เพ็ญแข ธรรมอินทร์,สัมภาษณ์)

ดังนั้นในการประสานงานหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อมาชี้แจงในปัญหา ที่ประชาชนร้องทุกข์ จึงทำไม่ได้ทุกเรื่องอาจเป็นเพราะหน่วยงานเองไม่พอใจที่มีการติติง ร้องเรียน จากประชาชน แต่ทางรายการก็จะมีการประกาศขอบคุณหน่วยงานที่ได้เข้ามาชี้แจง ตอบปัญหา ของผู้ฟัง รวมทั้งที่ได้ไปแก้ไขให้ประชาชนได้รับความสะดวกขึ้น การประกาศขอบคุณออกอากาศนี้ หน่วยงานที่ได้รับการประสานงานแก้ไข แม้ว่าไม่ได้มาตอบปัญหาออกอากาศ แต่ได้ดำเนินการ แก้ไขตามที่รายการแจ้งไป ผู้บริหารหน่วยงานนั้นก็มีความพึงพอใจ

คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนและคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุ ชุมชนยังเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นจากการจัดรายการ โดยเฉพาะ การประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงในปัญหาที่ประชาชนร้องเรียนได้นำไปสู่การเผชิญ หน้ากันทางอากาศ เกิดความไม่เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ประชาชนร้องเรียนเข้ามาในรายการ ในส่วน ของหน่วยงานพอได้รับเรื่องร้องเรียนจนมีการตรวจสอบข้อเท็จจริง จากนั้นก็ชี้แจงออกอากาศสด แต่ในระหว่างที่มีการซักถามรายละเอียดระหว่างผู้ดำเนินรายการและผู้ที่มาชี้แจงนั้น เกิดความไม่ เข้าใจกัน กลายเป็นปัญหาที่หน่วยงานไม่พอใจการทำงานของผู้นำรายการวิทยุชุมชน

กรณีนี้เกิดขึ้นระหว่างการจัดรายการในวันที่ 22 มกราคม 2542 โดยช่วงแรกของรายการ ภายหลังจากการรายงานข่าวเด่นประจำวัน การพูดคุยสาระประจำวัน และการรายงานข่าวจาก

อาสาสมัครวิทยุชุมชน จำนวนหลายสายแล้วก่อนหมดเวลาช่วงแรกประมาณ 2 นาที ได้มีโทรศัพท์จากประชาชน ชื่อ นายศรี เสริญกระโทก เข้ามายังรายการมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ดำเนินรายการ ผดุง : คุณศรี เสริญกระโทก บอกว่ามีเรื่องของสำนักงานขนส่งจังหวัดนครราชสีมา ตรงนี้อย่างไรต้องฟังจากคุณศรี

ศรี : สวัสดีครับคุณผดุง คือวันนี้ผมเดินทางไปทำทะเบียนที่ขนส่งอำเภอโชคชัย ที่นี่ผมเห็นพฤติกรรมของพนักงานเก็บเงิน สมมุติต่อทะเบียน 1,050 บาท เราส่งไป 1,100 บาท เขาจะต้องทอน 50 บาทนะครับ เขาเอาแบงค์ 20 สามใบแล้วบอกว่าคุณมีไหม 10 บาทให้คืนไป เราบอกไม่มี เขาให้เราไปหาแลกสตางค์มา ผลที่สุดเราบอกว่าหาไม่ได้ เขาบอกว่างั้น 40 บาทเอาไหม ก็จำเป็นก็ต้องเอานะครับ

ผดุง : เขาพูดแซวเล่นหรือเปล่าครับ เขาไม่มีเหรียญจริงๆ หรือเปล่าครับ หรือยังงั้นครับ

ศรี : ไม่ทราบเหมือนกันครับ แต่ผมก็ดูพฤติกรรมไม่ใช่ผมคนเดียวนะครับ หลายๆ เจ้าหลายคนด้วยกัน ก็คิดว่าเอออันนี้เป็นพฤติกรรมที่

ผดุง : (แทรก) ไม่น่าจะเกิดขึ้น

ศรี : ไม่น่าจะเกิดขึ้นนะครับ คือ ความจริงทางขนส่งก็น่าจะจัดหาเงินทอนแค่ 10 บาทนะครับ

ผดุง : อันนี้นานหรือยังครับ คุณศรีครับ

ศรี : วันนี้เองครับและเมื่อผมนั่งอยู่รอไปต่อทะเบียนเขาก็มีเงิน 10 บาทไปจ่าย แทนที่เขาจะให้ผมคืนเขาก็กลับไม่ให้

ผดุง : วันนี้รับเรื่องไว้ตรงนี้ เดี่ยวจะประสานท่านขนส่งจังหวัดสอบถามให้ นะครับ

ศรี : คือเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ประชาชนเดือดร้อนนะครับ เขาอาจจะปฏิบัติอย่างนี้หลายๆ วันวันหนึ่งก็ไม่รู้เท่าไรครับ

ผดุง : ตรงนี้ตรงตามเรื่อง ไม่น่าเกิดขึ้นนะครับ ขอขอบคุณคุณศรีครับ

ศรี : ครับ สวัสดีครับ

ผดุง : แหม ไม่น่าเกิดขึ้นเลยครับ คุณวิวรรธน์ครับ เพราะว่าท่านขนส่งจังหวัดยันักย้ำหน้าว่าการให้บริการ ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่

วิวรรธน์ : ค่ะ ก็ไปเกิดที่อำเภอโชคชัย เราก็คงจะตามเรื่องนี้ ยิ่งไงก็ตาม คงต้องทำความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนผู้ใช้บริการละนะค่ะ ช่วงนี้เราต้องตัดกลับไปฟังข่าวภาคกลางวันจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร แล้วกลับมาช่วงบ่ายค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ : สวัสดีค่ะ/ครับ

จึงถือปิดรายการ

ช่วงที่ 2 เวลา 13.00-13.30 น.

จึงถือเปิดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช

ผู้ดำเนินรายการ ดำเนินรายการต่อในช่วงบ่าย พุดคุยข่าวสารและเปิดรับสาย โทรศัพท์จากประชาชน(ผดุง/วีรวรรณ) ทักทายผู้ฟัง

วีรวรรณ : เมื่อช่วงแรกของรายการพูดถึงเรื่องการร้องเรียนของผู้ฟังทางบ้านร้องเรียนมาในเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ราชการของสำนักงานขนส่งอำเภอโชคชัย อันนี้ที่ทีมงาน เจ้าหน้าที่ที่ผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชรับเรื่องนี้ไว้แล้วกันนะคะ จะประสานความเข้าใจให้คุณผู้ฟังที่โทรศัพท์เข้ามาให้เกียรติกับทางรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช เขียนเชิญทุกท่านนะคะใช้สื่อวิทยุชุมชนตรงนี้ให้เป็นประโยชน์ได้เลย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่คุณผู้ฟังพบเห็นเจอเจอมาด้วยตนเองหรือว่าไปเห็นมาว่าเป็นความเดือดร้อนที่จะส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมากนะคะ อันนี้ก็ขึ้นสิ่งที่เรายินดีจะนำเสนอให้ นะคะ ไม่ต้องเกรงใจคะ โทรศัพท์เข้ามาได้เลย ซึ่งช่วงที่สองของรายการนั้นก็จะเป็นช่วงข่าวทั่ว ๆ ไป ให้พี่น้องประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนโทรศัพท์เข้ามาด้วยกันนะคะ

ผดุง : พุดคุยข่าวสารอื่นๆ ข่าวบริการรับสมัครงาน

วีรวรรณ/ผดุง : พุดคุยเรื่องการประหยัดน้ำในหน้าแล้ง อาสาสมัครแจ้งข่าวเข้าสู่รายการทางโทรศัพท์ 244337,241046

ผู้ดำเนินรายการ : เชิญชวนให้ผู้ฟังเขียนจดหมายหรือโทรศัพท์เข้าสู่รายการหรือผู้ที่ทำอาชีพเสริมรายได้ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจขอเชิญมาร่วมพุดคุยในรายการ

ผู้ดำเนินรายการ แจ้งข่าวบริการอีกหลายข่าวจนถึงเวลา 13.30

จึงเก็ลปิดรายการวิทยุชุมชน

จบรายการ

(บันทึกเทปออกอากาศ 22 ม.ค. 2543)

เมื่อจบรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชในวันที่ 22 มกราคม 2541 แล้ว คณะทำงานได้ประสานงานไปยังสำนักงานขนส่งอำเภอโชคชัย เพื่อแจ้งเรื่องที่ประชาชนร้องเรียน กรณีเจ้าหน้าที่ขนส่งอำเภอโชคชัย ไม่มีเงินทอนให้ประชาชนที่ไปต่อทะเบียนรถ จำนวน 10 บาท แต่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานขนส่งอำเภอโชคชัยไม่ได้ชี้แจง โดยเจ้าหน้าที่ก็บอกว่าไม่มีเหตุนี้เมื่อเจ้าหน้าที่ยืนยันตามข้างต้น จึงไม่มีการชี้แจงอะไรเพิ่มเติมอีก ดังนั้นที่ทีมงานจึงได้มีการติดต่อประสานงานไปยังขนส่งจังหวัดนครราชสีมาให้เป็นผู้ตรวจสอบกรณีที่ประชาชนร้องเรียนมายังรายการเนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่เกี่ยวกับเงินทอง จึงควรได้ให้หน่วยงานชี้แจงออกอากาศเพื่อความเป็นธรรมกับหน่วยงานที่ประชาชนร้องเรียน จนกระทั่งนายทองอยู่ วงศ์เรืองอรุณ ขนส่งจังหวัดนครราชสีมา ได้รับเรื่องไปตรวจสอบและพร้อมชี้แจงในรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชด้วย จึงนัดหมายชี้แจงข้อร้องเรียนดังกล่าวนี้ ในรายการช่วงแรกของวันจันทร์ที่ 25 มกราคม 2541 เนื่องจากวันเสาร์-อาทิตย์ ผู้ที่ทำหน้าที่ดำเนินรายการเป็นคนละชุดกับวันจันทร์-ศุกร์ ที่มีการร้องเรียนในวันศุกร์

(บันทึกเทปการออกอากาศ วันจันทร์ ที่ 25 มกราคม 2541)

เวลา 12.00 น.

จึงเก็ลนำเข้ารายการวิทยุชุมชนของคนโคราช

ผู้ดำเนินรายการ ผดุง/วีรวรรณ : สวัสดีครับท่านผู้ฟังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชกลับมาพบกันมีเรื่องราวของข่าวสารที่จะนำมาพูดคุยย้ำเตือนกันวันนี้ คุณธัญญรัตน์ ใฉนหัตดิน คุณเพ็ญแข ธรรมอินทร์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายติดต่อประสานงาน คุณวีรวรรณ ดัดเพ็ชร์ กระจมผดุง จตุรภักดี เป็นผู้ดำเนินรายการครับ

วีรวรรณ : เป็นประจำทุกวันนะคะคุณผดุง รายการวิทยุชุมชนของคนโคราชมาพบกันเที่ยงตรงเป็นประจำทุกวัน บางคนอาจจะกำลังรับประทานอาหารเช้าในขณะนี้กันอยู่ ฟังกันไปก็แล้วกันนะคะ มีปัญหาสงสัย สอบถามเข้ามา อีกทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ เป็นรายการสด โทรศัพท์เข้ามาได้เลขนะคะ 244337 เมื่อวันศุกร์ (22 มกราคม 2541) นะคะคุณผดุง มีปัญหาจากคุณผู้ฟังทางบ้านที่อำเภอโชคชัยถามมาเกี่ยวกับเรื่องของขนส่ง

ผดุง : ครับ บอกว่าไปใช้บริการที่สำนักงานขนส่งอำเภอโชคชัย มีปัญหาอุปสรรคโทรมาร้องเรียนกับรายการ ผมก็ประสานไปยังท่านขนส่งอำเภอโชคชัย และท่านขนส่งจังหวัดนครราชสีมา ผู้ที่ร้องเรียนเข้ามาก็คือ นายศรี เสริญกระโทก ตอนนี้ตรวจสอบแล้วนะครับท่านผู้ฟังท่านขนส่งจังหวัดนครราชสีมาไม่ได้นั่งนอนใจในเรื่องนี้ เป็นห่วงว่า มันเกิดขึ้นได้อย่างไร ท่านก็สอบถามไปยังสำนักงานขนส่งอำเภอโชคชัย ถามว่า เมื่อวันศุกร์ที่ 22 มกราคม ที่ผ่านมานั้นมีชื่อนายศรี เสริญกระโทก ไปใช้บริการหรือไม่ บอกว่าไม่มี ผมเสียใจนะครับ ถ้าท่านผู้ฟังหรือผู้หนึ่งผู้ใดใช้เวทีวิทยุชุมชนเป็นการกล่าวหาโจมตีกันโดยไม่มีเหตุผล ไม่มีข้อมูลที่เป็นจริง เป็นการกล่าวหาที่เป็นเท็จ เป็นการใส่ร้ายซึ่งกันและกันตรงนี้ ผมขอประณามผู้ที่ใช้เวทีตรงนี้ทำอย่างนั้นนะครับ แต่ถ้านายศรี เสริญกระโทก ไปเจอปัญหานั้นจริง ๆ เป็นเรื่องที่ดีที่จะทำการตรวจสอบกันมีสายจากขนส่งฯ : สวัสดีครับท่านขนส่งครับ

ทองอยู่ : สวัสดีครับ

ผดุง : ท่านขนส่งจังหวัดนครราชสีมา นะครับ คุณทองอยู่ ว่องเฉื่องอรุณ ท่านไม่ได้นั่งนอนใจเรื่องนี้เช่นกัน ท่านครับการที่ผมประสานกับท่านเรื่องของคุณศรี เสริญกระโทก ที่ไปใช้บริการตรงนี้ ท่านตรวจสอบ มีข้อมูลอะไรยังไงที่จะพูดคุยให้ท่านผู้ฟังทราบ เรียบเชิญครับ

ทองอยู่ : ครับ พอหลังจากที่ได้รับการติดต่อมาแล้ว จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งนี้ นะครับ ผมเองได้สอบถามกลับไปให้หัวหน้าสำนักงานขนส่งสาขา ให้ตรวจสอบทั้งหมดว่าทะเบียนรถที่ไปดำเนินการเมื่อวันศุกร์ที่ผ่านมา มีชื่อนายศรี เสริญกระโทก เป็นเจ้าของรถหรือไม่ รวมทั้งผู้ที่ไปติดต่อแทน ในฐานะที่ได้รับมอบอำนาจในคำขอครับ ปรากฏว่าไม่มีนะครับ ไม่มีชื่อนี้ครับ

ผดุง : ในเรื่องการต่อใบขับขี่ก็ไม่มีใช้ไหมครับ

ทองอยู่ : ไม่มีครับ ไม่มีผู้ไปติดต่อทั้งทะเบียนและใบขับขี่

ผดุง : ครับ กรณีอย่างนี้เคยเกิดขึ้นไหมครับ ท่านครับ กับผู้ที่แอบอ้าง กลั่นแกล้งกันตรงนี้เคยมีปรากฏมาก่อนไหมครับ

ทองอยู่ : จริงๆ แล้วนะครับ นานๆ จะมีคนโทรศัพท์มาอาจจะสนุกปากมาถึงผม ผมก็ตรวจสอบทุกครั้งนะครับแม้กระทั่งว่าไม่ยอมเปิดเผยชื่อ ผมก็ตรวจสอบทุกครั้ง พยายามตรวจสอบข้อเท็จจริงเท่าที่จะทำได้นะครับ ทุกเรื่องนะครับ เรื่องนี้เราเข้มงวดอยู่แล้ว เรื่องการบริการประชาชนนะครับ ในเรื่องที่ยื่นเรียนเข้ามา บังเอิญวันศุกร์ผมไม่ได้ฟังวิทยุกระจายเสียงในส่วนนี้ แต่ก็ขอเรียนว่าเราติดตามมาโดยตลอดในเรื่องของการไปชำระค่าธรรมเนียม ค่าภาษีนั้น เจ้าหน้าที่จะมีป้ายประกาศบอกอย่างชัดเจนว่า ให้ท่านตรวจสอบเงินที่ท่านชำระกับเงินทอนให้ตรงกับใบเสร็จก่อนจะออกไป ถ้ามีอะไรก็ให้ทักท้วง ที่ทุกสำนักงานทั้งที่ขนส่งจังหวัดและสาขาทุกแห่งนี่คือประเด็นที่ 1 ประเด็นที่ 2 ยังมีป้ายบอกชัดเจนและมีประชาสัมพันธ์กันเรื่อยๆ ว่าถ้าไม่สะดวกชัดเจน ขอเชิญพบกับขนส่งจังหวัดหรือที่สำนักงานสาขาก็บอกว่าให้พบหัวหน้าสำนักงานสาขานั้นได้เลย เรื่องนี้ก็ยังมีหลายๆ คนมีข้อสงสัย ข้อขัดข้องอะไรหลายๆ อย่าง เขาก็มาพบขนส่งจังหวัดเขาก็ไปพบหัวหน้าสำนักงานขนส่งสาขา เขาก็ต้องชี้แจงให้เขาชัดเจน เพราะเดี๋ยวนี้ะครับ เรื่องการทำงานนั้น อะไรๆ ที่ข้าราชการรู้ ประชาชนก็ต้องรู้นะครับและความเป็นธรรม ความถูกต้องมันก็ขึ้นอยู่กับ การตรวจสอบซึ่งกันและกัน เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่น่าเสียใจนะครับ แต่ถ้ามีตัวตนจริงๆ ก็มาพบผมได้เลยสำหรับคุณศรี เสริญกระโทก หรือว่ามีผู้หนึ่งผู้ใดไปแอบอ้างชื่อท่านนะสะ โดยการโทรศัพท์มาเช่นนั้น น่าเสียใจด้วย

ผดุง : หมายเลขโทรศัพท์ของท่านขนส่งหากนายศรีอยากจะโทรไปหลังจากการพูดคุยทองอยู่ : ของผม เบอร์ 243055 ตรงๆ เลย เวลาทำการนะครับแต่ถ้าไม่สะดวกจริงๆ โทรเข้ามือถือผมก็คงจะลำบาก โทรศัพท์มือถือผมก็บอกได้เลย 01-9558855 ครับ โทรมาได้เลยครับหรืออาจจะมาพบผมเป็นการส่วนตัวหรือหากเกรงออกเกรงใจใคร หรือเกรงกลัวใครก็โทรมาได้เลยครับหรือจะมาพบผมก็ยินดีมาก

ผดุง : ผมเองก็อยากให้นายศรี เสริญกระโทก ตัวจริงตัวปลอมหรือว่าแอบอ้างอะไรก็แล้วแต่ ขอความกรุณาโทรศัพท์เข้ามา 244337 หรือ 241046 ถ้าเป็นเรื่องจริงที่นายศรี พบกับเรื่องนี้เป็นบุคคลที่น่ายกย่อง แต่ถ้าไม่จริง แอบอ้างกันหรือกลั่นแกล้งกัน ผมขอประณามคนที่ชื่อนายศรี เสริญกระโทกที่ทำให้รายการนี้เสีย ทำให้บุคคลอื่นต้องมัวหมองไปด้วย ตรงนี้ท่านครับ

ทองอยู่ : ครับ

ผดุง : ทีนี้ ทางรายการเขาจะมีการตรวจสอบก่อน ถ้าท่านผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาเรียนเพราะว่าจะได้สบายใจทั้งสองฝ่าย ถ้าไม่ใช่เรื่องจริงต้องขออภัย สำนักงานขนส่งอำเภอโชคชัยด้วยครับ ช่วงนี้ ท่านมีอะไรจะฝ่ายประชาสัมพันธ์หรือมีอะไรที่จะพูดคุยความในใจตรงนี้ไหมครับท่านครับ

ทองอยู่ : ครับ เรื่องราว ผมก็คงจะไม่ทำวความกล่าวไปย้อนหลังเพราะไม่ได้ฟังรายการวิทยุอย่างชัดเจน แต่เท่าที่ทราบครับ เรื่องที่เกิดขึ้นไม่ว่าเงิน 1 บาท 10 บาท 100 บาท ของประชาชนนั้นมีคุณค่า สิ่งที่เขาทำหรือข้าราชการของรัฐจะไปทำอย่างนั้น ถ้าทำอย่างนั้นจริงเป็นเรื่องที่ต้องเอาโทษ ทั้งทางวินัยและทางอาญาด้วย ผมก็ขอเรียนไปสู่ท่านผู้ฟังนะครับที่มาติดต่อด้านบริการของขนส่ง จริงๆ แล้วเปิดเผยนะครับ ทุกสิ่งทุกอย่างและมีการเผยแพร่ข่าวทางสถานีวิทยุกระจายเสียงทุกๆ แห่ง รวมทั้งแห่งนี้ด้วยนะครับ ว่าเราแสดงเจตนาที่ดี ความโปร่งใสอย่างไร

เพราะฉะนั้นท่านมาใช้บริการที่นี่ ผมอยากจะให้ท่านมีความรู้สึกกว่าท่านคือเจ้าของสำนักงานขนส่งจังหวัดนะครับ อะไรที่เจ้าหน้าที่ไม่ดีก็ขอได้ตำหนิติเตียนได้ แต่ขอได้โปรดให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ด้วย ขอให้กล่าวในสิ่งที่เป็นเรื่องจริงนะครับและผมก็จะติดตามและเอาใจใส่ทุกเรื่องที่มีเรื่องร้องเรียน และข้อคิดข้อใจของประชาชนทั้งหลายก็มีเรื่องเท่านี้เพราะมันไม่ปรากฏเรื่องก็ไม่รู้จะชี้แจงยังไง เรื่องไม่จริงนี้มันชี้แจงยากครับ

ผดุง : ครับ ที่นี่ ท่านมีอะไรจะประชาสัมพันธ์ในโครงการใหม่ๆของสำนักงานขนส่งใหม่ครับทุกอำเภอครับ มีอะไรจะประชาสัมพันธ์ใหม่ครับ เรียนเชิญครับ

ทองอยู่ : ขอประชาสัมพันธ์อย่างนี้สั้น ๆ ว่า เดียวนี้เรามีบริการใหม่คือ วันเสาร์ต้นเดือนของทุกๆ เดือน เรามีหน่วยเคลื่อนที่ที่จะไปบริการประชาชนที่ อบต.นะครับ ก็ขอให้ไปใช้บริการตามที่มีการประกาศไว้ อีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องใหม่ ตั้งแต่ กุมภาพันธ์ถึงเมษายน กรมการขนส่งทางบกมีประกาศยกเว้นวารถที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์นะครับที่ขาดอายุเกิน 1 ปี ตามปกติต้องไปตรวจสภาพ ตอนนี้ท่านสามารถมาต่อทะเบียนโดยไม่ต้องตรวจสภาพเป็น ข้อยกเว้นนะครับ อีกเรื่องหนึ่งที่มันมีข้อครหาเสมอๆ คือ การประกันคุ้มครองผู้ประสบภัยว่ามีเจ้าหน้าที่บางคนไปมีพฤติกรรมในลักษณะไปหาผลประโยชน์กับเรื่องของการประกันคุ้มครองผู้ประสบภัย ผมก็เรียนชี้แจงเรื่อย ๆ และยืนยันว่าถ้ามีเรื่องนี้เกิดขึ้น ก็จะต้องเอาเรื่องกับเจ้าหน้าที่อย่างเด็ดขาดแต่สิ่งหนึ่งที่จะเรียนชี้แจงกับเจ้าของรถนะครับว่าการมาต่อทะเบียนในขณะนี้ เราไม่ได้ตรวจสอบเรื่อง การคุ้มครองผู้ประสบภัย ประกันภัย กรมธรรม์นี้เลย เพียงแต่ที่ท่านไปทำภายหลังได้เพราะว่าในสถานะเศรษฐกิจอย่างนี้ะครับ ก็มีข้อยกเว้นของกรมการขนส่งทางบกออกมามาก เพราะฉะนั้นมาใช้บริการได้เลยและที่สำนักงานขนส่งจังหวัดมีเจตนาแน่วแน่โดยผมจะกำกับดูแลว่าไม่ให้เจ้าหน้าที่ไปหาผลประโยชน์อย่างนี้เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องถ้ามีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้น ยังมีข้อสงสัยหรือความลับอะไรกรุณามาพบผมเป็นการส่วนตัว เราพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สำนักงานขนส่งจังหวัดนครราชสีมาเป็นสถานที่ให้บริการประชาชนให้ชื่นใจให้ได้ และด้วยความ เป็นธรรมด้วยความถูกต้อง ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับประชาชน แต่ทั้งนี้ก็ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของราชการด้วยนะครับ

ผดุง : ขอบคุณท่านมากครับ ขอบคุณท่านขนส่งจังหวัดนครราชสีมาคือนายทองอยู่ ว่องเรืองอรุณ เข้ามาในรายการชี้แจงเรื่องต่างๆ ที่มีท่านผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามา ตรงนี้ก็ติดตามตรวจสอบกันดูให้บริสุทธิ์ยุติธรรมที่สุดในเรื่องของการบริการครับ ขอบพระคุณท่านมากครับ สวัสดีครับ

ทองอยู่ : สวัสดีครับ

ผดุง : คุณวีรวรรณ ครับ ตรงนี้เราคงจะต้องมีการตรวจสอบกันอีกนิดครับ จริงๆ แล้วอยากจะให้เวทีของวิทยุชุมชนเป็นของประชาชน ใช้ประโยชน์จากการพูดคุยเรื่องราวข่าวสารต่างๆ ตามข้อเท็จจริง ไม่ใช่จะมาใช้ช่วงจังหวะเวลานี้ไปใส่ร้ายป้ายสีคนอื่นอย่างเช่นของคนชื่อนายศรี เสริญกระโทก ทางขนส่งเขาก็ตรวจสอบกัน เอ๊ะ วันเวลาดังกล่าวไม่มีคนชื่อนายศรี เสริญกระโทก ไปใช้บริการตรงนั้นเลย มันหมายความว่าอะไร คุณวีรวรรณครับ

วีรวรรณ : มันมีช่องว่างอยู่นิดหนึ่งนะคะคุณผดุงคะ จะไปกล่าวหาพี่น้องประชาชนอาจ

จะแจ้งเท็จหรือว่าจะไรตรงนี้เราคงต้องพิจารณากันต่อไปว่า การไปใช้บริการของพี่น้องประชาชน อาจจะไม่ใช่วันนั้น หรืออาจจะทิ้งค้างไว้ 2-3 แล้วโทรศัพท์เข้ามา อันนี้ก็เป็นไปได้เช่นกัน เป็นไปได้หลายๆ อย่าง แต่ที่น่าเชื่อถือคือว่าท่านขนส่งจังหวัดนครราชสีมา ท่านเองไม่เคยนิ่งนอนใจกับปัญหาของพี่น้องประชาชน ออกไปตรวจสอบทันที แต่เรื่องของการตรวจสอบอย่างที่ดิฉันบอก เมื่อสักครู่ นายศรีอาจจะไปบริการมาแล้ว 2 วัน ก็คงไม่เจอข้อเท็จจริง แต่ท่านยืนยันว่า หากมีการตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่ทำผิดจริง มีหลักฐานในการทำผิด มีความผิดทางวินัย และทางอาญา ท่านก็บอกว่าจะพยายามดูแลตรงนี้อย่างเข้มงวด และบอกว่าเงินบาทเดียวของพี่น้องประชาชนนั้นมีคุณค่า จะไม่ให้เจ้าหน้าที่ทำผิด อย่างเด็ดขาด ถ้ามีอะไรโทรไปหาท่านได้โดยตรงเลยนะคะ หากพี่น้องประชาชนยังไม่พอใจ ในส่วนของสื่อวิทยุชุมชนของคนโคราชที่เราประสานงานไป คำตอบอาจจะยังไม่ตรงใจคุณศรี ก็โทรไปหาท่านที่ขนส่งได้ที่ 243055 ในเวลาราชการ

ผดุง : อย่างไรก็ตามก็แล้วแต่ ทางรายการอยากให้ ตรงนี้เคลียร์ให้โปร่งใส ถ้านายศรีที่โทรศัพท์ร้องเรียนเข้ามารายการ ถ้ามีตัวตนจริง ถ้าเรื่องราวที่ท่านพูดเป็นเรื่องจริง อย่างแล้วครับ โทรศัพท์กลับมาพูดคุยกับเรา เราจะประสานไปยังขนส่งจังหวัดนครราชสีมาอีกครั้งหนึ่งนะครับ

วีรวรรณ : และในส่วนของรถที่จะไปต่อทะเบียน ที่ขาดอายุเกิน 1 ปี จะไปต่อทะเบียน เริ่มตั้งแต่กุมภาพันธ์-เมษายน ไม่ต้องไปตรวจสภาพรถ ก็ต่อทะเบียนได้ เมื่อก่อนนี้ ประกันภัยต้องทำก่อนที่จะต่อทะเบียน จึงเป็นการอะลุ่มอล่วยกัน

ผดุง : 244-337 หมายเลขโทรศัพท์ที่ท่านผู้ฟังจะโทรมาเสนอแนะหรือร้องเรียนเรื่องราวต่างๆ หรือมีอะไรที่น่าสนใจ หรือไปรษณียบัตร เข้ามายังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา ท่านผู้ฟังครับเมื่อวานนี้ ก็เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ประชาชนตำบลโคกกรวด นำโดยนายสมศักดิ์ กาญจนวัฒนา กำนันตำบลโคกกรวดไปพัฒนาลำตะคอง ไม่ใช่อ่างเก็บน้ำลำตะคองนะครับ เป็นลำตะคองที่ไหลผ่านอำเภอสีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ อ.เมือง ในส่วนของขามทะเลสอก็ทำครับ เรื่อยมาถึงโคกกรวด เมื่อวานนี้ มีพี่น้องประชาชนหลายร้อยคนไปช่วยกันทำความสะอาด ขุดลอกลำคลองเก็บผักตบชวา เศษขยะที่จะทำให้ลำตะคองเน่าเสีย ก็ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือกันนะครับอย่างหึงเศษสิ่งของลงในลำตะคองกัน เพราะปัจจุบันนี้ก็ใกล้วิกฤตแล้ว น้ำแห้ง น้ำเน่า สิ่งต่างๆ เหล่านี้เกิดจากน้ำมือของมนุษย์นะครับ มนุษย์ใช้น้ำ แต่ลำลายน้ำไม่ทราบว่าจะพูดอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่ดีที่กำนันตำบลโคกกรวดนำลูกบ้านของท่านทำความสะอาดลำตะคองกัน จำนวน 400-500 คน เป็นจำนวนที่มากนะครับมีสายจากทีมงานอีกท่านหนึ่ง เชิญครับ

วีรนาถ : ครับ ผมวีรนาถ เปรื่องคำ จากสำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดการจัดงานไม้ดอกไม้ประดับตรงนี้น่าสนใจครับเป็นอีกอาชีพหนึ่งในส่วนของเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

ผดุง : สวัสดีครับ คุณวีรนาถครับ เราจะจัดกันเมื่อไหร่ครับ

วีรนาถ : สวัสดีครับ ก่อนที่จะถึงรายละเอียด วันไม้ดอกไม้ประดับในเดือนหน้าครับ

เมื่อเช้าวันนี้ผมได้ไปพร้อมกับคณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎรออกมาติดตามดูงาน การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องพืชผลการเกษตร เมื่อเข้าไปที่โรงแปงมันของบริษัทสงวนวงษ์ ของคุณทศพล ดันติวงษ์ โดย คุณตรีพล เลาะจิตต์ ประธานคณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์ได้มาติดตามเรื่องให้ความช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียงที่กำลังจะออกสู่ตลาด จะมีการเก็บเกี่ยวมากอาจทำให้ราคามันสำปะหลังมีราคาลดลง ซึ่งขณะนี้โรงแปงมันสำปะหลังสงวนวงษ์ ซื้อในราคา 1.20 บาท แต่ในเดือนกุมภาพันธ์ ถ้าผลผลิตออกมาและราคาต่ำกว่ากิโลกรัมละ 1 บาท ทางรัฐบาลก็จะมีมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่พี่น้องเกษตรกรโดยอาจจะมีการแทรกแซงรับซื้อมันสำปะหลัง นี้คือ 2 ประเด็นที่ให้ไว้ โดยรัฐบาลจะซื้อแปงมันไปกักตุนไว้ 2 แสนตันอีกอย่างคือ มันเส้น 5 แสนตัน ถ้าหากราคาคงต่ำ

วีรนาถ : แจ้งข่าวจัดงานไม้ดอกไม้ประดับที่ตลาดกลาง ด.โคกกรวด

ผดุง : บอกข่าวตลาดนัดข้าวเปลือกให้ได้ราคาที่เป็นธรรม 26-28 มกราคม ที่ ต.ประทาย อ.ประทาย ก็ขอเชิญพี่น้องประชาชนเอาข้าวไปจำหน่ายครับ

ผดุง (มีสายจากขนส่ง ฯ) : มีโทรศัพท์จากท่านขนส่งจังหวัดนครราชสีมากลับมาอีกครั้งครับ สวัสดีครับท่านขนส่งครับ

ทองอยู่ : สวัสดีครับ

ผดุง : วันนี้มีอะไรเพิ่มเติม เรียนเชิญครับ

ทองอยู่ : คือผมอยากจะชี้แจงเพิ่มเติมอีกสักนิดหนึ่งนะครับ

ผดุง : เรียนเชิญครับ

ทองอยู่ : คือ การตรวจสอบราย นายศรีนี่นะครับเราไม่ได้ตรวจสอบในวันศุกร์วันเดียว เราตรวจสอบย้อนหลังเป็นอาทิตย์เลย ไม่มีบุคคลผู้นี้ไปติดต่องานนะครับและรวมทั้งคำขอตรวจสอบหมดเลยไม่มีข้อนี้

วีรธรรม : ค่ะ

ทองอยู่ : ไม่มีบุคคลนี้ไปติดต่อเลยและไม่อยากให้คุณคนนำเวทีแห่งนี้มาพูดจากันในสิ่งที่ไร้สาระ

ผดุง : ใช่ครับ

ทองอยู่ : ถ้ามันจริงก็มาเลย มาปรากฏตัวเลย เพื่อให้มันเคลียร์กันไปเลย ถ้าเจ้าหน้าที่นั้นพัก เราก็ดำเนินการ แต่ถ้าไม่พักเลยละก็ วิธีการโทรศัพท์มาและออกอากาศอย่างนี้ผมว่าไม่ค่อยเห็นด้วยนะ ผมเรียนตรงๆ

ผดุง : ครับ มันจะเป็นผลเสียต่อรายการ

ทองอยู่ : ผลเสียมากเลยครับ อีกหน่อยคนก็คงถือเอาเวทีแห่งนี้มาโจมตีคนโน้นคนนี้ ทำให้ผู้อื่นเสียหาย และกว่าจะชี้แจงขึ้นมามันยุ่งยากมาก ตรงจุดนี้ ต้องขอประทานโทษและผมขอพูดความจริงอย่างนี้

ผดุง : ผมกำลังมองประเด็นนี้อยู่ด้วยครับ เพราะถ้าเป็นเรื่องราวที่จริง คุณลุงศรีคงจะโทรกลับมาแล้วตอนแรกบอกว่าเป็นประจำ แต่ว่าครั้งนี้ทำให้โทรกลับมา ผมเองกับเจ้าหน้าที่ก็คงจะประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อจะตรวจสอบข้อมูลก่อนออกอากาศอีกครั้งหนึ่ง ตรงนี้ถ้าหากผิดพลาดประการใดต้องฝากผ่านท่านขนส่งจังหวัดนครราชสีมา ขอภัยสำนักงานขนส่งสาขาอำเภอโชคชัยไปด้วยครับท่านครับ

ทองอยู่ : คือ อย่างนี้ครับ ครั้งแรกที่ได้รับการติดต่อจากคุณผดุง ว่าเหตุมันเกิดวันศุกร์ แต่จริงๆผมก็ย้อนหลังไป และเรื่องที่ไม่จริง เรื่องไร้สาระ ผมก็ไม่อยากให้มันออกมาที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งใดเลย ต่อไปผมก็ขอเสนอแนะว่า เรื่องอย่างนี้ แล้วออกอากาศสดๆอย่างนี้แล้วมันเสียหายกันนานเนี่ยครับผมก็เซ็คฟังอยู่ แต่ถ้าจริงแล้วไม่เป็นไรครับทุกคนก็กล้าเข้าหลักประหารเลยครับ ถ้าทำอย่างนั้น ข้าราชการไม่ควรจะมีพฤติกรรมอย่างนั้นอีกแล้วครับ ควรจะหมดไปแล้วครับ

ผดุง : ครับ ต่อไปจะต้องขอที่อยู่ผู้ที่โทรศัพท์มาคงต้องบอกกล่าวที่อยู่ ขอบหมายเลขโทรศัพท์ หรือหลักฐานอื่นครับ

ทองอยู่ : ครับ คือผมเองก็ไม่สบายใจที่มีการพูดต่อกันไปว่าอาจจะเกิดขึ้นก่อนหน้านั้น 2 วัน 3 วันอะไรอย่างนี้ครับ แต่ถ้าจริงก็ขอให้มาปรากฏว่าจริง แต่ถ้าไม่จริงรายการต้องมาพิจารณาตรงนี้ชะหน่อยนะครับ

ผดุง : นี่ละครับท่านผู้ฟังครับ ทางสถานีเปิดโอกาสให้เต็มที่เป็นเวทีวิทยุชุมชนของคนโคราช เพื่อจะให้มันเป็นช่วงเวลาที่ประโยชน์กับพี่น้องประชาชน ชุมชนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเขตชุมชนเทศบาลหรือต่างอำเภอ ถ้ามีเรื่องเดือดร้อนจริงๆ เราได้รับประสานอย่างเช่นเรื่องของถนนหนทาง เรื่องน้ำประปาในเขตเทศบาลเราก็ประสานเขาก็ไปดำเนินการดูแลให้ แต่ถ้าเป็นอย่างนี้ครับมีคนชื่อศรีโทรศัพท์มาอาจจะไม่เป็นจริง เพราะตรวจสอบแล้วไม่มีหลักฐานทำให้เวทีตรงนี้เสียไปคนอื่น ๆ เขาก็จะหมดโอกาสในการใช้เวทีตรงนี้ด้วยนะครับ ดังนั้นเราจึงมีความจำเป็นต้องมีการตรวจสอบให้แน่นอนสักหน่อย ก่อนที่จะให้ท่านผู้ฟังโทรศัพท์พูดคุยร้องเรียนออกอากาศจริงๆ เพราะมันจะสร้างความเสียหายให้กับบุคคลที่โดนแอบอ้าง โดนร้องเรียน อย่างเช่นสำนักงานขนส่งสาขาอำเภอโชคชัย ทางรายการเราเองก็รู้สึกเสียใจครับก็ทำได้ดีที่สุดก็คือเสียใจ ไม่ได้มีการตรวจสอบ เพราะเห็นว่าเสียงคล้ายๆ คนแกล้งครับ ตรงนี้ไม่ใช่ข้ออ้าง ไม่ใช่ข้อแก้ตัว เหตุการณ์ตรงนี้นั้นผ่านไปแล้ว ต่อจากนี้รับว่าจะตรวจสอบให้ดีที่สุด ทางที่ดี หากนายศรี มีตัวตนจริงก็ขอให้มาแจ้งข้อมูลอีกครั้ง เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเวทีวิทยุชุมชนจะเป็นประโยชน์ในภาพรวม

วิวรรธม : ค่ะ เราก็ทราบที่ท่านขนส่งนั้นมีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาจริงๆ เนื่องจากเราเองก็ไม่ทราบที่ท่านตรวจสอบหลายวัน ท่านก็แจ้งมาทันที ว่าท่านตรวจสอบหมดเลยก็แสดงว่าท่านเอาจริงเอาจังตรงนี้พอสมควร ผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาอาจจะเป็นการกล่าวอ้างอย่างที่ท่านเรียนให้ทราบนะค่ะ อย่างไรก็ตามตรงนี้ปัญหาทุกอย่างเราเป็นวิทยุชุมชนคะก็ขอยืนยันในเจตนารมณ์การจัดรายการวิทยุชุมชนว่า เราเป็นสื่อของพี่น้องประชาชน โดยประชาชนและเพื่อ

ประชาชนอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการหรือพี่น้องประชาชนมีโอกาสที่จะชี้แจงได้นะคะ

ผดุง (มีสาย) : ตอนนี้คุณบุญมี เดชาวุธ ขอ 1 นาทีครับ เชิญครับ

บุญมี : สวัสดีครับ เรื่องน้ำประปาเป็นเรื่องใหญ่ครับคุณผดุงครับ คุณวีรวรรณครับ เทศบาลนครนครราชสีมาอยากวิงวอนพี่น้องประชาชนให้ช่วยกันครับ ร่วมด้วยช่วยกันให้ประหยัดน้ำประปา ซึ่งในขณะนี้ก็มีผลให้น้ำประปาไม่ค่อยจะไหลในพื้นที่สูงจึงต้องช่วยกันประหยัดครับ น้ำประปามีน้อย ให้ใช้สอยอย่างประหยัด ด้วยความห่วงใยจากเทศบาลนครราชสีมาครับ

ผดุง : ครับมีโทรศัพท์จาก คุณวีรพงษ์ แยมโคกสูงครับ เรียนเชิญครับ ถ้าไม่ทันยังงี้ต่อช่วงบ่าย 13.00 ครับ

ผู้ฟัง : คือ มีเวสป่าอยู่คันหนึ่ง ทำเรียบร้อยหมัดแต่มันไม่มีทะเบียนนะครับ คราวนี้อยากทำทะเบียน

ผดุง : ตามท่านขนส่ง ใช่ไหมครับ ตอนนี้ท่านขนส่งคงเช็คฟังรายการนี้อยู่สอบถามว่ารถเวสป่าไม่มีทะเบียน

ผู้ฟัง : ผมโทรไปหาท่านแล้วสายไม่ว่างครับ ก็เลยโทรมารายการ

ผดุง : ครับ ยังงี้ 13.00 โทรกลับเข้าพูดคุยกันใหม่ครับต้องตัดไปฟังข่าว

ผู้ฟัง : คืออย่างนี้ครับ ถนนทางเข้าวัดเลียบ บ้านแม่ยายอยู่ตรงนั้นขรุขระเหลือเกินครับ

ผดุง : เดี่ยวฝ่ายเทศบาลอยู่กับเรา 13.00 โทรกลับมาใหม่อีกครั้งหนึ่งครับ ต้องไปถ่ายทอดข่าวก่อน สวัสดีครับ

12.30 น. หมดเวลาช่วงแรก

จากข้อร้องเรียนของประชาชนที่โทรศัพท์เข้ามาแจ้งรายการ กรณีที่เจ้าหน้าที่สำนักงานขนส่งอำเภอโชคชัยไม่ทอนเงินจำนวน 10 บาท จากการต่อทะเบียนรถ โดยเจ้าหน้าที่บอกว่าไม่มีเงินทอน และเมื่อมีเงิน 10 บาทจากผู้เสียค่าธรรมเนียมคนต่อมาแล้ว เจ้าหน้าที่ก็เพิกเฉยไม่ทอนเงินให้อีก ทำให้ประชาชนที่ไปใช้บริการ (นายศรี เสริญกระโทก) ได้แจ้งเข้ามาแจ้งรายการ เนื่องจากเกรงจะมีการกระทำในลักษณะนี้กับประชาชนที่ไปใช้บริการอีก อันจะกลายเป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวได้ การแสดงข้อคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นของประชาชนผ่านรายการวิทยุชุมชน นับเป็นการทำหน้าที่ของพลเมืองที่ดี ในการสอดส่องผู้ที่กระทำการเอารัดเอาเปรียบกับประชาชน แต่ประเด็นสำคัญ คือ เรื่องที่ประชาชนผู้นี้คือ นายศรี เสริญกระโทก พูดผ่านรายการนั้นเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่ หรือเป็นการกล่าวหา กลับแก้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าว อาจมีเบื้องหน้าเบื้องหลังแอบแฝงอยู่ โดยใช้ช่องทางหรือเวทีรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชเป็นสื่อกลางในการกระทำการในทางที่ไม่บริสุทธิ์ เมื่อคณะทำงานของรายการได้ประสานงานเพื่อให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบได้ตอบข้อร้องเรียนเพื่อให้เกิดความกระจ่าง ในสิ่งที่ประชาชนได้ร้องเรียนนั้นถือว่าเป็นหน้าที่ของรายการที่มีจุดยืนในการตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยมีเจตนา

รมย์ในการเปิดสายให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนปัญหา ก็เพื่อให้ประชาชนติดต่อรายการได้สะดวก เมื่อมีผู้ร้องเรียน รายการก็ต้องทำหน้าที่ประสานงานต่อเพื่อให้สิ่งที่ประชาชนต้องการรู้หรือต้องการให้มีการแก้ไขบรรลุผล ขณะเดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการร้องเรียน ก็ควรต้องมีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงต่างๆ ได้เช่นเดียวกัน

กรณีดังกล่าวข้างต้นนี้ เป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของรายการวิทยุชุมชน โดยตรงที่หน่วยงานในท้องถิ่นไม่แน่ใจว่า ข้อมูลที่รายการได้นำเสนอออกอากาศ โดยการพูดหรือร้องเรียนทางโทรศัพท์ออกอากาศสดในรายการนั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน คณะผู้ดำเนินรายการได้กลับกรองข้อมูลก่อนมีการปล่อยสายออกอากาศมากน้อยแค่ไหน

นอกจากนั้นยังเกิดความไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดรายการในลักษณะวิทยุชุมชนอีกด้วย ว่า อาจเป็นช่องทางที่คนทั่วไปเข้ามาใช้เวทีวิทยุชุมชนกล่าวให้ผู้อื่นเสียหายหรือโจมตีบุคคลอื่นเพราะรายการยังไม่มีการตรวจสอบข้อมูลก่อนออกอากาศให้รอบคอบ หรือไม่มีหลักฐานในการติดตามแหล่งข่าวสาร ซึ่งกรณีนี้แสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนของการวางแผนและการควบคุมการผลิตรายการวิทยุชุมชน ที่คณะกรรมการทุกส่วนทั้งผู้ประสานงาน บรรณาธิการ และผู้จัดรายการ ไม่สามารถกลับกรองเนื้อหาในการพูดออกอากาศของประชาชนได้

ขณะที่ผู้ดำเนินรายการเองก็ได้รับความกดดันจากการทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ จากสาเหตุการพูดคุยของผู้ดำเนินรายการ(ผดุง-วีรวรรณ) หลังจากที่ผู้ชี้แจง คือ ขนสงจังหวัดนครราชสีมา ได้ชี้แจงจบ และได้ออกจากสายไปแล้ว ผู้ดำเนินรายการหญิงได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า กรณีที่ประชาชนร้องเรียนเข้ามาเหตุการณ์อาจเกิดขึ้นก่อนหน้าวันที่ได้ร้องเรียนมาแล้ว 2-3 วัน ก็เป็นได้ดังนั้นการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ก็อาจจะมีการย้อนไปอีกช่วงสัปดาห์หนึ่งเพื่อให้เกิดความกระจ่าง คำพูดดังกล่าวนี้ได้ทำให้หน่วยงานที่ได้ชี้แจงถึงการตรวจสอบมีความรู้สึกที่ผู้ดำเนินรายการยังไม่สบายใจหรือไม่เชื่อถือการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่หรือเหตุผลอื่นใดก็ตาม ทำให้ขนสงจังหวัดนครราชสีมาได้โทรศัพท์กลับเข้ามาพูดคุยชี้แจงเพิ่มเติมอีกครั้ง โดยยืนยันการตรวจสอบทั้งหมดว่าได้ดำเนินการตรวจสอบย้อนหลังไปแล้ว ก็ไม่พบว่ามีบุคคลตามชื่อที่ร้องเรียนมายังรายการ และยังได้แสดงความคิดเห็นว่า รายการวิทยุชุมชนควรมีการตรวจสอบข้อมูลการร้องเรียนให้ถ่องแท้ก่อนออกอากาศ และเห็นว่ารายการในลักษณะนี้อาจสร้างความเสียหายอย่างมากให้กับผู้อื่นหากเป็นการแอบอ้างหรือแจ้งข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นข้อเท็จจริง

นอกจากนั้นผู้ชี้แจงซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานขนส่งจังหวัดนครราชสีมา ที่กำกับดูแลสำนักงานขนส่งสาขาอำเภอโชคชัย ตามที่มีประชาชนร้องเรียน ได้โทรศัพท์กลับมาพูดสายกับผู้ดำเนินรายการหญิง ของรายการ(วีรวรรณ)ถึงการทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ โดยระบุว่าผู้ดำเนินรายการใช้คำพูดที่ฟังแล้วเป็นการไม่เชื่อถือในการชี้แจงหรือการตรวจสอบของหน่วยงานที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังได้ขอชื่อ-สกุล ตำแหน่งของผู้ดำเนินรายการหญิง คือ คุณ

วีรวรรณ ดัดเพ็ชรไว้และจะขอพูดคุยกับผู้บริหารสถานี่หรือผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้ผู้ดำเนินรายการเกิดความกดดันว่า สิ่งที่ได้ทำไปทั้งหมดในการทำหน้าที่ดำเนินรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชก็เพื่อยืดหลักการของรายการวิทยุชุมชนไว้ให้เป็นรายการของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

“มีความหนักใจมาก เพราะผู้ดำเนินรายการจะเป็นด้านหน้า ที่จะปะทะกับส่วนราชการที่ไม่เข้าใจกัน เขาไม่ได้มองว่าวัตถุประสงค์ของรายการเป็นอย่างไร แต่จะมองว่าผู้จัดรายการเป็นคนพูดให้เกิดผลกระทบตรงนี้และเราไม่รู้ว่าถ้าเกิดปัญหาจะมีผู้รองรับมากน้อยแค่ไหน เขาจะรับได้หรือไม่ จะมีอะไรมารองรับการทำงานหรือไม่ ส่วนกรณีของหนังสือพิมพ์ หากมีผลกระทบเขาจะมีที่ปรึกษากฎหมาย แต่รายการของเรา หากเราทำตามข้อเรียกร้องประชาชนทุกอย่างแน่นอนว่าผลกระทบกับหน่วยงานมีแน่นอน โดยความมั่นคงของผู้จัดรายการมีมากน้อยแค่ไหนก็มีความวิตกกังวล ในบางประเด็นก็ต้องหลีกเลี่ยง ไม่สามารถตอบประชาชนหรือประสานในบางเรื่องก็เลี่ยงไป เพราะเราไม่มีความมั่นใจ” (วีรวรรณ ดัดเพ็ชร, สัมภาษณ์)

นอกจากนั้น วีรวรรณ ดัดเพ็ชร ยังบอกว่าการจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ที่มีรูปแบบเปิดสายรับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชนนั้น หากรายการไม่สามารถประสานการแก้ไขปัญหาหรือประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงได้แล้ว ก็ทำให้ผู้ดำเนินรายการมีความอึดอัด เพราะการทำรายการลักษณะนี้ประชาชนก็มองว่า เราจะแก้ปัญหาให้เขาได้ แต่บางทีเราต้องเลี่ยงเพิกเฉยบางส่วน บางเรื่องก็ทำให้อึดอัด ว่าเราทำตรงนี้โกหกหรือเปล่า เพราะเราไม่สามารถประสานได้บางเรื่อง อาจคิดว่าเราโกหก ไม่สามารถพูดออกอากาศได้ ก็เหมือนเราโกหกคนฟัง ซึ่งผู้ฟังเองก็อาจไม่เข้าใจและอาจคิดว่าเราพูดไปเฉยๆ ไม่มีจุดยืนก็จะเลิกฟัง และเลิกศรัทธา ผู้ดำเนินรายการก็กลัวในส่วนความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อรายการและไม่ได้รับผลสะท้อนกลับหมดศรัทธา เลิกฟัง (วีรวรรณ ดัดเพ็ชร, สัมภาษณ์)

การเกิดแรงกดดันต่อความรู้สึกของผู้ดำเนินรายการ กรณีนี้ คุณวีรวรรณ ดัดเพ็ชร ไม่เข้าไปเป็นผู้ดำเนินรายการหลักในวันจันทร์-ศุกร์ เป็นเวลา 15 วัน จากวันที่ 26 มกราคม -วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2542 โดยระบุว่าหากเรื่องที่เกิดขึ้นยังไม่มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนจะไม่เป็นผู้ดำเนินรายการ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงการร้องทุกข์นี้ คณะทำงานได้นำเข้าสู่ที่ประชุมอนุกรรมการผลิตรายการ ครั้งที่ 2/2542 วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2543 จนมีมติแนวทางการรับเรื่องร้องทุกข์ ใน 3 ระดับ คือ

1. ประเภทฉุกเฉิน
2. ประเภทชลอได้
3. ประเภทตัดเลย

(รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการผลิตรายการ ครั้งที่ 2/2542)

- ประธานแจ้งว่า จากการดำเนินการ(จัดรายการ) ในช่วงเดือนที่ผ่านมา (ม.ค.42) ได้มีเหตุการณ์เข้าใจผิดกับหน่วยงานราชการที่ประชาชนร้องเรียนเข้ารายการ จึงขอหารือที่ประชุมได้ร่วมกันหามาตรการป้องกันเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นอีก

นพ.สำเริง - รายการวิทยุชุมชนได้ทำหน้าที่ถูกต้องแล้ว เพราะเป็นวิทยุชุมชน เป็นวัตถุประสงค์ของรายการที่เรายื่นข่างประชาชน เพียงแต่ควรกลับกรองเวลาที่โทรศัพท์เข้ารายการอย่าเพิ่งนำออกอากาศ

คุณคมกฤช - รายการได้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เพราะรายการนี้เกิดขึ้นเพื่อสอดคล้องตามรธน. ม.40 และเห็นว่าปัญหาจะไม่เกิดขึ้นถ้าไม่ล่วงละเมิดสิทธิของประชาชนและควรมีความรอบคอบมากขึ้น

อ.จිරศักดิ์ - การจัดรายการ ควรมีจุดยืน/ภาพลักษณ์ที่ชัดเจนและขอให้ บก./ ผู้ประสานช่วยกลั่นกรองก่อนออกอากาศ

คมกฤช - เสนอว่า เรื่องร้องเรียนที่ประชาชนได้โทรศัพท์เข้ามาเกี่ยวกับถนนหนทาง/ไฟไหม้/น้ำท่วม/ไฟฟ้าหรือมีเหตุเร่งด่วน เหล่านี้ควรออกอากาศได้ทันที แต่ถ้าเกี่ยวกับเรื่องคอรัปชั่น ควรสืบหาข้อมูลก่อน

นพ.สำเริง เสนอว่า เรื่องที่จะนำออกอากาศควรแยกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทฉุกเฉิน มีเจตนาดี มีความหวังดี หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นมีโทษต่อสาธารณภัย ไฟไหม้ น้ำท่วม ควรออกอากาศได้ทันที (ถ้าตรวจสอบได้ก็ดีอาจจะมีการแก้งกัน)

2. ประเภทชลอได้ เช่น เหตุทุจริต/คอรัปชั่น ควรเก็บข้อมูลบันทึกไว้ ควรตรวจสอบก่อนออกอากาศ

3. ประเภทตัดเลย เช่น การใช้อารมณ์/ไม่สร้างสรรค์ มีการแก้งกันเหล่านี้ไม่ควรให้ออกอากาศ แต่กรณีมีผู้ช้ชามแฝง ถ้าหวังดีต่อส่วนรวม เตือนให้ระวัง ก็ควรให้ออกอากาศได้เลย

จากการแสดงความคิดเห็นของกรรมการบริหารและอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนในการประชุมครั้งนี้ ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นว่า รายการวิทยุชุมชนได้ทำหน้าที่ถูกต้องแล้วที่รับฟังความเดือดร้อนของประชาชน ขณะเดียวกันก็ควรต้องหามาตรการในการกลั่นกรองข้อมูลจากการร้องทุกข์ก่อนนำเรื่องออกอากาศ ดังนั้นที่ประชุมอนุกรรมการผลิตรายการ จึงมีมติด้วยเสียงข้างมากเห็นด้วยตามแนวทางที่ นพ.สำเริง แหียงกระโทก เสนอการแยกประเภทข้อมูลในการออกอากาศ

ในการประชุมครั้งนี้ คณะกรรมการบริหาร และคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้ให้กำลังใจคุณวีรวรรณ ดัดเพ็ชร์ ผู้ดำเนินรายการ (ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี) ด้วยการปรบมือให้กำลังใจในการทำงานและนายแพทย์สำเริง แหียงกระโทก นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนที่ได้เข้าร่วม

ประชุมกับคณะกรรมการผลิตรายการครั้งนี้ด้วย ได้เป็นผู้แทนของคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของนครราชสีมา ขอขอบคุณไม่เป็นการให้กำลังใจ คุณวีรวรรณ ดัดเพ็ชร ทำให้คุณวีรวรรณ มีความรู้สึกดีและมีกำลังใจทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชนต่อไป

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นตัวอย่างของการแก้ไขปัญหาเรื่องราวประเภทร้องทุกข์ที่รายการวิทยุชุมชนของนครราชสีมา ได้แนวทางการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่จะนำออกอากาศเป็น 3 ประเภท

1. ประเภทฉุกเฉิน ที่มีเจตนาดีเกี่ยวข้องกับสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขภัย เหตุไฟไหม้ น้ำท่วม ควรออกอากาศได้ทันที แต่หากตรวจสอบก่อนการออกอากาศได้ก็ยิ่งดี เพราะอาจมีการแก่งัดกันได้นั้น ขณะที่ดำเนินรายการ บางครั้งอาจไม่มีเวลามากพอที่จะได้กลิ่นกรองหรือตรวจสอบ เพราะที่งานมักจะเปิดโอกาสให้กับประชาชนอย่างเต็มที่ในการแจ้งข่าว ลักษณะนี้และต้องการให้มีการดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วน

2. ประเภทชะลอได้ เช่น เหตุทุจริต คอร์รัปชันที่ควรเก็บข้อมูลบันทึกไว้ และควรตรวจสอบก่อนออกอากาศ ข้อมูลประเภทนี้ เมื่อปฏิบัติงานจริง ผู้แจ้งคือประชาชนมักจะไม่ได้ออกเนื้อหาเรื่องที่จะร้องเรียนโดยละเอียด มักบอกว่าเป็นความเดือดร้อน คณะทำงานไม่สามารถที่จะปิดกั้นไม่ให้เสนอได้ ทำให้ข้อมูลประเภทนี้ไม่สามารถกรองประเด็นได้ก่อนและขณะออกอากาศ คณะทำงานในห้องส่งหรือช่างเทคนิคก็ไม่สามารถตัดเสียงได้ทัน

3. ประเภทตัดเลย เช่น การใช้อารมณ์ในเชิงไม่สร้างสรรค์ อาจเป็นการกลั่นแกล้งหรือใส่ร้ายโดยไม่มีข้อเท็จจริง ไม่ควรให้ออกอากาศ แต่กรณีผู้ฟังใช้นามแฝงแต่พูดในเชิงสร้างสรรค์หวังดีต่อส่วนรวม เตือนให้ระวังก็ควรให้ออกอากาศได้เลย

อย่างไรก็ตามข้อมูลประเภทการใช้อารมณ์ในทางไม่สร้างสรรค์ไม่ค่อยเกิดขึ้นขณะดำเนินรายการวิทยุชุมชนของนครราชสีมา เนื่องจากผู้ดำเนินรายการและคณะทำงานทุกคนจะมีการชี้แจงออกอากาศเสมอว่า การมีส่วนร่วมกับวิทยุชุมชนนั้นผู้ฟังควรจะมาด้วยการช่วยกันสร้างสรรค์ ไม่ใช่ก่อปัญหาหรือทำให้สังคมแตกแยก โดยประธานคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของนครราชสีมา จะมาร่วมพูดคุยเรื่องนี้ ออกอากาศเป็นประจำ รวมทั้งย้ำในที่ประชุมคณะกรรมการฯ

“เมื่อเกิดปัญหา เราจะชี้แจงในภาพรวม เพื่อปรับความเข้าใจว่าวิทยุชุมชนมีจุดยืนอย่างไร ในโอกาสต่อไปไม่น่าจะมีปัญหา เพราะทุกคนอยู่ในสังคมระบบเปิด ทุกคนต้องเข้าใจว่าการทำงานต้องตรวจสอบได้” (บัณฑิต ตั้งประเสริฐ, สัมภาษณ์)

ปัญหาสำคัญของการจัดรายการวิทยุชุมชนฯ ในช่วงการเปิดสายแสดงความคิดเห็น และรับเรื่องราวร้องทุกข์นั้นก็คือ คณะทำงานไม่มีเวลากลับกรองข้อมูลก่อนการออกอากาศที่เพียงพอ

โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นเพราะเป็นการเปิดกว้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วก่อนที่จะให้ร้องเรียน จะมีการสอบถามเรื่องก่อนทุกครั้ง

“ไม่ค่อยมีเวลากรองประเด็น เพราะเราไม่ได้สะกดกัน จึงขึ้นอยู่กับเวลาจัดรายการด้วย ถ้ากระชั้นชิดก็ปล่อยให้เป็นที่ของผู้ดำเนินรายการ ส่วนปัญหาของชุมชนความเดือดร้อนที่มีผลกระทบในชีวิตประจำวัน เรามองว่าไม่ใช่การกลั่นแกล้งแต่เป็นเรื่องจริงที่เราไม่เคยพบเห็น โดยเฉพาะการร้องเรียนเกี่ยวกับสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นผลกระทบของคนทั้งหมู่บ้านหรือชุมชน ไม่ใช่เรื่องของใครที่จะมาพาดพิงให้หน่วยงานเสียหาย” (เพ็ญแข ธรรมอินทร์, สัมภาษณ์)

การกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารในการจัดรายการวิทยุชุมชนนี้คณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน ควรต้องเพิ่มมาตรการป้องกันด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสื่อสารมวลชน จริยธรรม จรรยาบรรณของสื่อมวลชน ตลอดจนกฎหมายอาญา ทั้งแก่ผู้จัดรายการ ทีมงาน และประชาชนเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอันจะเป็นการยกระดับการมีส่วนร่วมในการจัดรายการวิทยุชุมชนให้มีความพร้อม

การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ชาวบ้าน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช แปรเปลี่ยนจากรายการอื่นๆ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา หรือรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงอื่นๆ ในท้องถิ่น(จังหวัดนครราชสีมา) จึงเป็นเรื่องใหม่สำหรับหน่วยงาน/องค์กรในท้องถิ่นที่จะต้องได้เข้ามาตอบคำถาม หรือข้อร้องเรียนของประชาชนกับรายการวิทยุ ดังนั้นคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช จึงได้มอบให้คณะทำงานจัดทำหนังสือไปยังหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน,ประชาชนในท้องถิ่นได้รู้จักรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชมายิ่งขึ้น ถือหลักการและวัตถุประสงค์รวมทั้งขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ให้การสนับสนุนรายการด้านข้อมูลข่าวสาร บุคลากร ตลอดจนงบประมาณเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมกับรายการวิทยุชุมชนต่อไป

2.4. การขยายเครือข่ายวิทยุชุมชน

การที่ประชาชนมีความภาคภูมิใจหรือมีความรู้สึกเป็นเจ้าของรายการวิทยุชุมชนนั้น ส่วนหนึ่งคือการขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมของรายการวิทยุชุมชน จากการศึกษาวิจัยนี้เอง ประเภทของเครือข่ายออกเป็น 3 กลุ่ม

- ก. เครือข่ายบุคคล
- ข. เครือข่ายสื่อชุมชน
- ค. เครือข่ายองค์กรท้องถิ่น

ก. เครือข่ายบุคคล หมายถึง เครือข่ายวิทยุชุมชนที่เป็นบุคคลมาจากสาขาอาชีพต่าง ๆ มีความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมกับรายการวิทยุชุมชน ซึ่งเรียกเครือข่ายลักษณะนี้ว่า อาสาสมัครวิทยุชุมชน ในการดำเนินงาน วิทยุชุมชนของคนโคราช สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง

ประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา คณะกรรมการวิทยุชุมชนและเจ้าหน้าที่ของสถานีฝ่ายต่าง ๆ ได้เชิญชวนประชาชนที่สนใจให้เข้ามาร่วมเป็นอาสาสมัครวิทยุชุมชน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้เป็นแกนในการประสานงานกับประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ให้รู้จัก เข้าใจหลักการของวิทยุชุมชน อันจะเป็นแนวทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการที่ตอบสนองชุมชนได้ รวมทั้งเข้ามาใช้ช่องทางของรายการวิทยุชุมชนเป็นศูนย์กลางข่าวสารของชุมชน เมื่อมีอาสาสมัครเข้ามาร่วมงานกับวิทยุชุมชนมากขึ้นและเข้ามาร่วมอย่างจริงจังจะค่อย ๆ ทำให้องค์กรวิทยุชุมชนมีความเข้มแข็งในที่สุด

อาสาสมัครวิทยุชุมชน เป็นบุคคลที่มีความเข้าใจในการจัดรายการวิทยุชุมชน ซึ่งคณะกรรมการวิทยุชุมชนต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครให้มีความเป็นมืออาชีพ

“การอบรมสมาชิกเครือข่ายวิทยุชุมชนต้องคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติที่เอื้อต่อการเป็นนักวิทยุชุมชน และต้องทำในกลุ่มเล็ก ๆ ไม่เกินครึ่งละ 25 คน เพื่อให้กระบวนการฝึกอบรมเกิดประสิทธิภาพ เพราะรูปแบบการอบรมจำนวนมากไม่ส่งเสริมให้ทุกคนเข้าใจหลักการมีส่วนร่วม” (บัณฑิต ตั้งประเสริฐ, สัมภาษณ์)

กลยุทธ์ในการจูงใจให้อาสาสมัครวิทยุชุมชนร่วมดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นแกนนำในการขยายเครือข่ายวิทยุชุมชนไปยังประชาชนที่อยู่ในชุมชน หรือองค์กรชุมชน ควรต้องให้การยอมรับและยกย่องคุณงามความดีที่ได้เข้ามาร่วมทำงานเพื่อสาธารณะกับวิทยุชุมชน ซึ่งอาสาสมัครเป็นผู้ที่เสียสละในด้านต่าง ๆ อย่างมาก คณะกรรมการจึงควรแสดงออกในการยกย่องเชิดชูเกียรติด้วยการมอบประกาศเกียรติคุณในโอกาสที่เหมาะสม

“การที่เขามาร่วมรายการ ถือว่ามีความเสียสละอย่างมาก เพราะรายการวิทยุชุมชนไม่ได้ให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่เห็นเป็นรูปธรรม แต่อาสาสมัครมาด้วยใจรัก ดังนั้นคณะกรรมการต้องสร้างแรงจูงใจด้วยการยกย่องในความเสียสละ มอบเป็นใบประกาศนียบัตรในโอกาสผ่านการฝึกอบรม หรือมอบประกาศเกียรติคุณที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เขาเกิดความภาคภูมิใจที่ได้มาทำงาน ซึ่งจะทำให้มีแรงจูงใจขยายเครือข่ายมาร่วมจัดรายการมากขึ้น” (รัตนา วิริยะกุล , สัมภาษณ์)

ทั้งนี้จากการดำเนินงานของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช รายการได้ให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจ หรือกระตุ้นอาสาสมัครวิทยุชุมชนด้วยการให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของรายการ โดยคณะกรรมการวิทยุชุมชนได้มอบประกาศเกียรติคุณให้อาสาสมัครทุกครั้งที่มีการฝึกอบรม รวมทั้งในโอกาสจัดงานเปิดตัววิทยุชุมชน เพราะงานที่เป็นกิจกรรมพิเศษนี้สำเร็จได้ด้วยการทำงานร่วมกันของอาสาสมัครวิทยุชุมชน และคณะกรรมการบริหารอนุกรรมการผลิตรายการ ซึ่งจัดขึ้น ณ สนามหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมาเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2544

การสร้างเครือข่ายวิทยุชุมชนภาคประชาชนนี้ ยังต้องมีการติดตามผลงานและการให้ขวัญกำลังใจตลอดเวลา

“เครือข่ายวิทยุชุมชนที่หลากหลายทั้งจากการอบรมสมาชิกลูกข่าย รายงานเหตุ หรือ อปม. ผู้นำชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ ต้องขยายต่อไป แต่การขยายเครือข่ายต้องมีการติดตามและสร้างขวัญกำลังใจให้มาร่วมงาน โดยเฉพาะการจัดทำบัตรประจำตัวนักวิทยุชุมชนให้มีความชัดเจน ” (บัณฑิต ตั้งประเสริฐ, สัมภาษณ์)

ข. เครือข่ายสื่อชุมชน การสร้างเครือข่ายสื่อชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ นั้นมีแนวทางที่ทำได้ทั้งเครือข่ายของหอกระจายข่าวหมู่บ้าน ชุมชน และหน่วยเสียงตามสายของหน่วยงาน องค์กร และชุมชน

กลยุทธ์สำคัญในการสร้างเครือข่ายวิทยุชุมชนให้ขยายผลการรับฟังไปยังหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน ชุมชนและหน่วยเสียงตามสายได้นั้นที่ทีมงานวิทยุชุมชนต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และผู้แทนของประชาชนด้านต่าง ๆ โดยเชิญชวนให้เข้ามาร่วมงานกับวิทยุชุมชน เช่น รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช มีผู้ดูแลหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ชุมชน และผู้จัดเสียงตามสายของหน่วยงาน ชุมชน เข้ามาเป็นคณะอนุกรรมการ และอาสาสมัครวิทยุชุมชน หลายหน่วยงาน หรือหลายชุมชน ทั้งที่เป็น อปม. อสม. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หน่วยงาน บุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ที่ถ่ายทอดรายการวิทยุชุมชนไปออกอากาศยังหอกระจายข่าว หรือเสียงตามสายอีกต่อหนึ่ง

ขณะเดียวกันหอกระจายข่าว หรือหน่วยเสียงตามสายก็ยังคงเป็นผู้ผลิตรายการส่งมาป้อนรายการวิทยุชุมชนได้ด้วย เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ค. เครือข่ายองค์กรชุมชนท้องถิ่น การจัดรายการวิทยุชุมชนต้องการให้มีเครือข่ายชุมชนต่าง ๆ เข้ามาร่วมดำเนินงานโดยไม่จำกัด ให้รายการสนองตอบความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด อีกทั้งเพื่อให้เกิดศูนย์กลางข่าวสารของชุมชนที่มีการเสนอข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็นและความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรท้องถิ่นในการสนับสนุนการดำเนินงาน นอกจากนั้นที่ทีมงานวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้ตอบสนองคนในท้องถิ่นอย่างดีโดยการให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ซึ่งรายการได้เปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อหาข้อมูลมาพูดคุยได้ตรงประเด็น โดยเฉพาะการให้หน่วยงานราชการมาร่วมตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายประชาชนที่ควรรู้ เช่น กรณีที่สภต.โพธิ์กลาง อ.เมือง นครราชสีมาได้มาจัดรายการให้ความรู้ ก็เป็นประโยชน์ต่อประชาชนมาก ขณะที่ตำรวจเองก็ทราบว่าประชาชนยังไม่มีความรู้เรื่องใดบ้างเกี่ยวกับกฎหมายประชาชน (สมศักดิ์ คงโพธิ์, รองผู้กำกับการฝ่ายปราบปราม สภต. โพธิ์กลาง, สัมภาษณ์)

“การมาออกรายการวิทยุชุมชน ทำให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจเนื้อหาของรัฐธรรมนูญมากขึ้น โดยเฉพาะการเลือกตั้งระบบใหม่ ออกวิทยุจุดเดียว แต่ผลสะท้อนกลับมา มากไม่ยากบอกว่า 100% แต่ยากบอกว่า 10,000% คนที่ฟังเข้าใจดีมาก นอกจากนั้นเมื่อเขาสงสัยยังโทรศัพท์มาถามได้อีก เราก็ตอบให้เขารู้ทันทีเหมือนกัน ” (ไพบุลย์ มัชวิมาลย์ , ประธานกต.จังหวัดนครราชสีมา,สัมภาษณ์)

นอกจากนั้นทีมงานวิทยุชุมชนควรสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับสื่อมวลชนท้องถิ่นแขนงต่าง ๆ ถึงแม้ว่าสื่อมวลชนจะไม่ใช่สื่อของชุมชนก็ตาม แต่สื่อมวลชนท้องถิ่นก็เป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชน จึงเป็นส่วนที่จะร่วมสร้างกระแสการรับรู้ข่าวสารของประชาชนได้ รวมทั้งสื่อมวลชนท้องถิ่นสามารถเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนข่าวสารในการจัดรายการวิทยุชุมชนได้อีกด้วย สื่อมวลชนท้องถิ่นจึงเป็นเครือข่ายวิทยุชุมชนอีกองค์กรหนึ่ง

ในการศึกษา การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนโดยผ่านรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งรายการวิทยุชุมชน ใช้ชื่อรายการว่า วิทยุชุมชนของคนโคราช ผู้วิจัยมีข้อสรุปการจัดและผลิตรายการในรูปแบบวิทยุชุมชนดังนี้

1. ผู้ดำเนินรายการ ควรเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในการผลิตรายการอย่างง่าย ๆ

ประชาชนที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครวิทยุชุมชนต้องพัฒนาการทำหน้าที่จัดรายการ ซึ่งอาสาสมัครมีทั้งผู้แทนจากองค์กร หน่วยงาน ในท้องถิ่น และผู้แทนประชาชนในชุมชน บุคคลเหล่านี้ยังเป็นผู้นำชุมชนด้วย และเป็นอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน หรือ อปม. ซึ่งมี อปม.ประมาณ 10 คน ที่เดินทางมาจัดรายการเป็นประจำเพราะเป็นผู้ที่เคยได้รับการฝึกทักษะ เกี่ยวกับการรายงานข่าวจากกรมประชาสัมพันธ์ ดังนั้นการจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชได้พยายามจัดการฝึกอบรม ฝึกทักษะ อาสาสมัครวิทยุชุมชนให้มีความสามารถผลิตรายการอย่างง่าย ๆ ได้

2. เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการผลิตรายการและผู้ร่วมรายการต้องเปิด

โอกาสเป็นพิเศษ ให้กับกลุ่มคนที่เป็นคนส่วนน้อยของสังคม เช่นผู้พิการ คนยากจน โดยจะต้องจัดให้มีการฝึกทักษะแก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตรายการอย่างต่อเนื่อง

รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้เปิดโอกาสให้กับกลุ่มต่างๆ ของชุมชน เช่นกรณีที่มูลนิธิธรรมิกชน เพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทย ขอเข้ามาร่วมจัดรายการวิทยุชุมชน โดยคณะกรรมการผลิตรายการได้เปิดโอกาสให้กับองค์กรนี้ซึ่งเป็นสมาชิกอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาได้เข้ามาร่วมจัดรายการ โดยที่ประชุมเห็นชอบจัดเวลาให้ในวันเสาร์ ประเด็นร่วมสร้างทุนทางสังคม มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย เขตนครราชสีมา ก็ได้มีหนังสือขอร่วมออกรายการ ในเรื่องการจัดค่ายสมัชชาเยาวชนชนภาคอีสานเพื่อให้ประชาชนรับทราบแนวทางการดำเนินของโครงการนี้ และมีความเข้าใจการดำเนินงานของมูลนิธิ ซึ่งคณะกรรมการผลิตรายการได้พิจารณาให้มาร่วมออก

รายการวิทยุชุมชนในวันพฤหัสบดี เรื่องการศึกษาและเยาวชนคนเก่ง

3. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน และองค์กรชุมชน การเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดและผลิตรายการวิทยุชุมชน เป็นการจุดประกายและกระตุ้นให้ชุมชนตระหนักในสิทธิตามข้อกำหนดของกฎหมาย ในเรื่องของการจัดให้มีสื่อเป็นของชุมชนและประชาชน การเข้ามามีส่วนร่วมกับวิทยุชุมชนของคนโคราชของผู้นำชุมชนนั้น ได้มีการหารือกับคนในชุมชนให้ความร่วมมือผลิตรายการ ส่งข่าวสารมากขึ้น เพื่อให้คนในชุมชนได้มีศูนย์กลางข่าวสารของตนเอง นอกจากนั้นผู้นำชุมชน และองค์กรในชุมชนยังเป็นแกนนำขยายเครือข่ายอาสาสมัคร ของรายการวิทยุชุมชน ให้ประชาชนรับทราบอย่างกว้างขวาง ด้วยการให้ความรู้ ความเข้าใจรูปแบบวิทยุชุมชน ที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใช้สื่อวิทยุเป็นเวทีชาวบ้าน ประสานสัมพันธ์ ความเข้าใจของคนในชุมชน และระหว่างชุมชน

ทั้งนี้รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช กลุ่มผู้นำชุมชนและองค์กรชุมชนยังเข้ามามีส่วนร่วมน้อย โดยเฉพาะภาคประชาชนและเอกชน

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการนำเสนอรายการ คนในชุมชนต้องเข้ามาร่วมคิดร่วมวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์รายการร่วมกัน โดยรูปแบบรายการแต่ละช่วง ต้องเปิดทางเลือกให้ผู้ฟังในชุมชน หากเป็นรายการช่วงให้ข้อมูล การศึกษา ต้องหลีกเลี่ยงเชิงวิชาการ แต่ควรนำเสนอให้เข้าใจง่าย ฟังง่าย ถ้าเป็นการเสนอข่าว ควรเป็นรูปแบบที่แตกต่างจากแนวคิดของการให้ความเด่นกับบุคคลสำคัญ แต่ควรเป็นเรื่องสำคัญต่อชุมชน หรือประชาชนทั่วไป

รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการนำเสนอรายการตามแนวคิดวิทยุชุมชน ดังนี้

ชั่วโมงแรกของ รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้วางรูปแบบรายการเป็นการสนทนาพูดคุย หรือ สัมภาษณ์ ชักถามปัญหา อีกทั้งชวนนำมาออกอากาศก็เอ็นช่วของชุมชน มีประชาชนเป็นผู้แจ้งข่าวเอง หรือประชาชนเป็นผู้ไปร่วมสนทนาพูดคุยในรายการเกี่ยวกับเรื่องความเป็นอยู่ หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน การรับฟังความคิดเห็น

ส่วนชั่วโมงที่ 2 ในภาคบ่าย 13.00-14.00 น. เป็นวิทยุชุมชนภาคบันเทิง มีการเปิดเพลงไทยลูกทุ่ง ซึ่งช่วงข่าวสารและบันเทิงของรายการวิทยุชุมชนนี้ เป็นการตอบสนองผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพักผ่อนหลังจากเที่ยงวันไปแล้ว

ส่วนชั่วโมงที่ 3 เป็นช่วงเวลาที่ขยายเพิ่มในปีงบประมาณ 2543 เริ่มดำเนินการเดือนมีนาคม 2544 ออกอากาศระหว่างเวลา 15.00-16.00 น. ทุกวัน เป็นรายการที่มีรูปแบบการสนทนาสัมภาษณ์ เป็นลักษณะเดียวกันกับช่วงแรก ที่ทีมงานผู้รับผิดชอบจะประสานงานกับ

ประชาชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้มาจัดรายการวิทยุชุมชน

5. ไม่ปิดกั้นการเสนอข่าวสาร หรือแสดงความคิดเห็น ในการมีส่วนร่วมจัดและผลิตรายการของประชาชน หรือชุมชน กับรายการวิทยุชุมชนนั้นจะต้องไม่มีการตัดทอน หรือสกัดกั้นคำพูด ความคิดเห็น ต่อประเด็น ปัญหาสาธารณะหรือข้อความที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณสื่อมวลชน

รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้เปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและผลิตรายการ โดยให้ความสำคัญกับทุกกลุ่ม หรือแม้แต่คนกลุ่มน้อยในชุมชน นอกจากนี้การแจ้งข่าวสาร แสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ และเสนอปัญหาของชุมชน รายการให้เสรีภาพอย่างเต็มที่ กระทั่งเกิดกรณีของการแจ้งข่าวร้องเรียนในลักษณะกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในท้องถิ่นขึ้น อย่างไรก็ตามการให้เสรีภาพในการเสนอข่าวสาร รายการได้ประกาศเจตนารมณ์ และจุดยืนของรายการให้ผู้ฟัง ชุมชน เข้าใจในการเข้าไปมีส่วนร่วม กับวิทยุชุมชน ในทางที่สร้างสรรค์ หรือรักษาผลประโยชน์ของชุมชน

6. ควรมีชุดถ่ายทอดสดนอกสถานที่ หรือเครื่องมืออุปกรณ์ที่จัดตั้ง ห้องส่งนอกสถานที่ได้ เพื่อถ่ายทอดสดเหตุการณ์ หรือรายงานวิถีชีวิตชุมชนในลักษณะวิทยุชุมชนสัญจร

รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช มีอุปกรณ์เครื่องมือ หรือชุดถ่ายทอดนอกสถานที่อยู่แล้ว โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้สนับสนุนเครื่องมือช่างเทคนิคประจำรายการ ในการจัดรายการวิทยุชุมชนสัญจร ถ่ายทอดสดจากสถานที่นอกห้องส่ง อันเป็นการให้ชุมชนได้ร่วมในการถ่ายทอดบรรยากาศ เรื่องราวของชุมชนได้

7. ผลิตรายการโดยเน้นประโยชน์สาธารณะ วิทยุชุมชนต้องจัดรายการในรูปแบบไม่แสวงหากำไร แต่ให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ซึ่งอาจเปิดรับการสนับสนุนงบประมาณ จากองค์กรหน่วยงานในท้องถิ่น หรือการจัดตั้งกองทุนวิทยุชุมชนเพื่อดำเนินการในระยะยาว

การดำเนินงาน รายการวิทยุชุมชนของคนโคราชจากการศึกษานี้สามารถพิจารณาจัดให้รายการวิทยุชุมชนของคนโคราชเป็น “วิทยุชุมชน” ในระดับที่ 3 ของการจัดลักษณะวิทยุชุมชน เป็น 6 ระดับ (จุมพล รอดคำดี, 2542) คือรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชเป็นวิทยุชุมชนระดับรายการที่จัดขึ้นทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมาโดยสถานียินยอมให้เวลาจัดรายการ 1 ชั่วโมงต่อวันในระยะแรกและขยายเวลามาเป็นระยะ ปัจจุบันขยายเวลาออกอากาศรายการวิทยุชุมชนรวม 3 ชั่วโมงต่อวัน ออกอากาศทุกวัน มีเนื้อหาและวิธีการนำเสนอข่าว

สารความคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกในรูปแบบของ คณะกรรมการวิทยุชุมชน โดยกรรมการเป็นผู้กำหนดนโยบายและเรื่องราวที่น่าเสนอ เจ้าหน้าที่ของสถานีทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้คำปรึกษาในด้านระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการอำนวยความสะดวกในการ ออกอากาศและผลิตรายการตามที่คณะกรรมการกำหนดเท่านั้น

3. การบริหารจัดการด้วยตนเอง (Self-Management) ของประชาชน

การดำเนินงาน “วิทยุชุมชน” ตามแนวคิดหลักการ วิทยุชุมชนที่แท้จริงนั้นต้องเกิด จากความต้องการของชุมชนเป็นหลัก ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้นประชาชน ชุมชนจึงเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการรายการวิทยุชุมชนด้วยตนเอง

การศึกษาความพร้อมของประชาชนในการบริหารจัดการรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ด้วยตนเอง มีการดำเนินงาน ดังนี้

รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ดำเนินงานในรูปแบบของ “คณะกรรมการวิทยุชุมชน” ซึ่งคณะกรรมการจะเป็นผู้ตัดสินหรือให้ความเห็นชอบว่าจะจัดรายการอย่างไร คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดนโยบาย และเนื้อหาของรายการ มีผู้จัดรายการที่เป็นมืออาชีพ และอาสาสมัครร่วมจัด รายการ โดยคณะผู้ผลิตรายการจะดำเนินงานตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร โดย สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมาให้การสนับสนุนด้านบุคลากรเป็นที่เลี้ยง คอยแนะนำ อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ผลิตรายการ ให้เวลาของสถานี และอำนวยความสะดวกในการ ออกอากาศ ทั้งในห้องส่งและการจัดรายการนอกสถานที่

ก. การบริหารจัดการด้านบุคลากร

โครงสร้างการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช มีคณะกรรมการบริหาร 2 ชุด

1. คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนจังหวัดนครราชสีมา
2. คณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช

1. คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน

มีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดรายการ ช่วงเวลา และเนื้อหาของ รายการ โดยคณะกรรมการบริหารชุดนี้ได้คำนึงถึงแนวคิดหลักการวิทยุชุมชน ที่กรมประชาสัมพันธ์ได้ให้แนวทางการดำเนินงาน

คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ประกอบด้วยบุคคลที่เป็นผู้แทนของชุมชน ทั้งในส่วนหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนหรือ องค์กรประชาชน ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินงาน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าคณะจังหวัด อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นายกองกิจการบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นคณะกรรมการ ที่ปรึกษา

คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน มาจากการสรรหาของคณะทำงานโครงการวิทยุชุมชนกับคน อปม.ที่เป็นเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และเจ้าหน้าที่สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครราชสีมา ได้ผู้ที่เป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชน เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารจำนวน 15 คน ซึ่งหลักของการสรรหาดังกล่าวได้ใช้ความเกี่ยวข้องหรือภาระหน้าที่ของหน่วยงาน องค์กรมาเป็นเกณฑ์ในการสรรหา จนได้หน่วยงานหรือองค์กรเอกชนภาคประชาชนที่จะเป็นผู้แทนชุมชน โดยคณะทำงานได้เชิญและทาบทามผู้บริหารหรือผู้แทนหน่วยงาน องค์กรเอกชน องค์กรประชาชน เข้ามาเป็นกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารชุดนี้มีผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา เป็นประธาน และมีประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นรองประธาน เจ้าหน้าที่ของสถานีคืองานรายการและงานข่าวเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ การประสานงานจัดประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ดำเนินงานโดยคณะทำงานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี ดังนั้นในการรวมตัวกันของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนนี้จึงไม่ได้เกิดจากความต้องการของประชาชน แต่ดำเนินการโดยสถานี ซึ่งได้รับนโยบายให้เป็นผู้ประสานงานการจัดรายการวิทยุชุมชน ในรูปแบบของการมีคณะกรรมการวิทยุชุมชนสองชุด จากแนวทางที่กรมประชาสัมพันธ์ กำหนดให้ จึงถือว่าประชาชนยังไม่มีความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการวิทยุชุมชน เพราะสถานีเป็นผู้ทาบทามเข้ามาทั้งหมด

คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ยังเป็นผู้ที่เสนอบุคคลให้เข้ามาเป็นตัวแทนของชุมชน ในคณะกรรมการผลิตรายการ ซึ่งกรรมการบริหารที่มาจากหน่วยงานใด ก็มักจะเสนอบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตัวเองเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการผลิตรายการ ดังนั้นบุคคลที่ถูกเสนอเข้ามาจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการมากกว่าสัดส่วนที่เป็นผู้แทนของ องค์กรเอกชนและประชาชน ทำให้การดำเนินงานโครงการวิทยุชุมชนของคนโคราช เป็นการ ทำงานที่ซ้ำซ้อนของบุคลากรจากหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนต่างๆ เห็นได้จากการประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ซึ่งบางหน่วยงานผู้บริหารได้มอบหมายให้ผู้แทนมาร่วมประชุมดำเนินการแทน และบุคคลดังกล่าวก็มักเป็นคนเดียวกับคนที่หน่วยงานเสนอให้เข้ามา ร่วมเป็นคณะกรรมการผลิตรายการ เช่น กรณีของ นายเทศมนตรีนครราชสีมา มอบให้เจ้าหน้าที่งานประชาสัมพันธ์ เป็นผู้แทนในการประชุมและร่วมดำเนินงาน ในฐานะคณะกรรมการบริหาร ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่คนเดียวกันก็ได้รับการเสนอให้เป็นคณะกรรมการผลิตรายการ กรณีของสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มอบให้อาจารย์ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เป็นผู้แทนในการประชุม และร่วมดำเนินงาน ขณะเดียวกันอาจารย์ท่านนี้ก็เป็นที่มาของคณะกรรมการผลิตรายการด้วย รวมทั้งกรณีของ องค์กรเอกชน ประธานหอการค้าจังหวัดมอบให้ คุณคมกฤช เสริฐนวลแสง ผู้อำนวยการสำนักงานเป็นผู้แทน ขณะที่คุณคมกฤช เสริฐนวลแสง ก็เป็นคณะกรรมการผลิตรายการด้วย

เช่นเดียวกัน

การศึกษาพบว่าในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนประจำจังหวัด ได้เข้ามามีส่วนร่วมน้อยมาก โดยมีการประชุมคณะกรรมการปีละ 1-3 ครั้ง เท่านั้น ขณะที่มติของที่ประชุมคณะกรรมการชุดนี้ ต้องการให้มีประชุมอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง ปีละ 4 ครั้ง เมื่อการดำเนินการในช่วงที่มีการศึกษานี้ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน เพิ่งมีการประชุมไป 2 ครั้งเท่านั้น (25 กันยายน 2541, 30 กันยายน 2541,) ทั้งนี้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย การที่คณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย มีสาเหตุ ดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนประจำจังหวัด ไม่ใช่บุคคลเดียวที่เป็นผู้แทนในการเข้าร่วมประชุมแต่ละครั้ง ทำให้ไม่ทราบความเป็นมาของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช จึงไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย รูปแบบ เนื้อหาของรายการ การประชุมแต่ละครั้ง คณะอนุกรรมการผลิตรายการ และคณะทำงานฝ่ายเลขานุการ ต้องเตรียมการชี้แจงเกี่ยวกับ การดำเนินงานวิทยุชุมชนในทุกชั้นตอน ฉะนั้นผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่แทนคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนควรเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ผู้แทนถาวรในการเป็นคณะกรรมการบริหารแทนผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่แต่งตั้ง ก็จะเป็นการดี เพื่อให้คณะกรรมการบริหารจากหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน หรือประชาชน สามารถเป็นผู้พิจารณา ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในฐานะคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนได้

2. คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน เป็นบุคคลที่มีภาระหน้าที่ประจำอย่างมาก จนไม่มีเวลามาร่วมดำเนินงานกับวิทยุชุมชนเพราะบุคคลที่ได้รับการสรรหาให้เป็นผู้แทนชุมชนในตำแหน่งคณะกรรมการบริหาร มักเป็นผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานในท้องถิ่น รวมทั้งบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา ก็เป็นบุคคลที่มีความสำคัญระดับจังหวัด มีภาระหน้าที่ประจำมากเช่นกัน

3. คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ไม่ได้ติดตามการจัดรายการวิทยุชุมชนอย่างต่อเนื่อง ยกเว้นประธานคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา และกรรมการบางคนที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีเองและกรรมการที่เป็นอนุกรรมการผลิตรายการ

4. คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ไม่มีความคล่องตัวในการตัดสินใจดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนขณะที่คณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน ต้องดำเนินงานทำอย่างโดยทันทีเพราะถ้าหากรอการพิจารณา จากคณะกรรมการบริหารรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน ซึ่งไม่ได้มีการประชุมทุกเดือน การดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการผลิตรายการ อาจล่าช้าและไม่คล่องตัว

5. คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนประจำจังหวัด ไม่มีบทบาทในการเป็นผู้กำหนดนโยบาย รูปแบบ เนื้อหารายการที่แท้จริง จากการดำเนินงานวิทยุชุมชนของคนโคราช เป็นการแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหารไม่ได้เป็นผู้กำหนดนโยบาย หรือกรอบในการทำงานวิทยุชุมชน ให้กับคณะกรรมการผลิตรายการ เป็นเพียงการเสนอแนะ หรือให้ความคิดเห็นในบางเรื่องเท่านั้น

จากแนวทางการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนของกรมประชาสัมพันธ์ในเบื้องต้นนั้น การดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมาพบว่า ผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารไม่มีความคล่องตัว และไม่พร้อมเข้ามาทำงาน เพราะแต่ละคนนั้นมีภาระหน้าที่ประจำล้นมือ เนื่องจากเป็นผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า นักบริหารที่เก่งในชุมชน อาจไม่ใช่บุคคลที่เหมาะสมที่ประชาชนต้องการให้เป็นตัวแทนเขาก็ได้

“บัณฑิต ตั้งประเสริฐ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา ให้สัมภาษณ์ว่า คณะกรรมการบริหาร เรามองว่าเป็นคณะใหญ่เกินไป ทำให้การก้าวเดินไปไม่สะดวก จะต้องมีการปรับอีก เพราะบทบาทการดำเนินงานยังน้อยมาก จะย้ำเน้นที่ คณะอนุกรรมการผลิตรายการ นอกจากนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารส่วนราชการ ในภาคเอกชน ประชาชนยังขาดไป” (บัณฑิต ตั้งประเสริฐ, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าในการทำงานวิทยุชุมชนของคนโคราช คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ไม่ได้มีการเคลื่อนไหว หรือมีบทบาทต่อการดำเนินงานโดยตรง แต่น่าจะเป็นคณะกรรมการที่จะเป็นที่พึ่งหรือกำลังใจให้กับคณะอนุกรรมการผลิตรายการได้

“ควรจะมีการประชุมกันบ่อยครั้งเหมือนกับชุดอนุกรรมการ หรืออย่างน้อยที่สุด เมื่อคณะอนุกรรมการผลิตรายการประชุมคณะกรรมการบริหารควรมาร่วมรับฟังหรือส่งตัวแทนมา ไม่ใช่ตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหญ่แล้วไม่มีการเคลื่อนไหวอะไร มีแต่รายชื่อ มันก็ไม่เกิดจิตสำนึก หรือการมีส่วนร่วมแต่หากชุดใหญ่เข้ามาร่วมงานเพิ่มมากขึ้น ก็จะเป็นกำลังใจให้กับคณะอนุกรรมการ เพราะส่วนใหญ่ คณะกรรมการบริหารเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง และเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมือง แล้วก็จะไปช่วยกำลังใจให้กับประชาชนได้อีกทางหนึ่ง (บุญมี เดชาวุธ , สัมภาษณ์)

บทบาทของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ตามภาระหน้าที่ของแนวคิดวิทยุชุมชน บุคคลในกรรมการชุดนี้เป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นผู้กำหนดนโยบายของรายการ อันหมายถึงผู้กำหนดแนวทางดำเนินงานของวิทยุชุมชน แต่จากการดำเนินงานของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ที่ยึดแนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการวิทยุชุมชน 2 ชุด ทำหน้าที่บริหาร และผลิตรายการยังไม่มีการประสานงานที่เป็นเอกภาพ ทั้งนี้ตามหลักการ

ของการจัดรายการในลักษณะวิทยุชุมชนแล้ว การดำเนินการใด ๆ คณะกรรมการควรได้รับรู้ และมีส่วนร่วมด้วยกันพร้อมกัน ดังนั้นเมื่อแบ่งกรรมการวิทยุชุมชนออกเป็น 2 ชุด จึงทำให้เกิดความสับสนในการบริหารจัดการ ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนตามแนวทางที่กรมประชาสัมพันธ์วางให้นี้ ควรเปลี่ยนมาเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษารายการวิทยุชุมชนแทน โดยมีเพียง 5-10 คนประกอบไปด้วยบุคคลที่เป็นผู้บริหารหน่วยงานราชการ องค์กร เอกชนในท้องถิ่น หรือบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนให้เป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการที่ปรึกษานี้ ไม่จำเป็นต้องมีการประชุมกันเองแต่จะไปร่วมประชุมกับคณะกรรมการผลิตรายการ เพื่อเป็นผู้วิเคราะห์แนวทาง หรือกำหนดนโยบายการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคม

2. คณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช

มีภาระหน้าที่ในการดำเนินงานผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ตามนโยบาย รูปแบบเนื้อหาที่คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน กำหนดให้ซึ่งคณะอนุกรรมการเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาจากคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน

คณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงาน องค์กรเอกชน และประชาชน ในท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนเป็นผู้เสนอแนะ นอกจากนั้นคณะอนุกรรมการผลิตรายการชุดนี้ ยังมีคณะทำงานที่เป็นอาสาสมัครเข้ามาร่วมทำงานกับอนุกรรมการผลิตรายการ เนื่องจากภาระหน้าที่ในการจัดรายการวิทยุชุมชนนั้น ต้องมีผู้ที่มีความถนัด และมีใจรักพร้อมที่จะเข้ามาทำงานวิทยุชุมชนโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน

ในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้แย่งภาระหน้าที่ประจำวันในการจัดรายการ ให้กับคณะทำงานและอาสาสมัคร ที่เข้ามาทำงานด้านผลิตรายการร่วมกัน โดยมีการจัดความรับผิดชอบตามเนื้อหาที่แต่ละคนถนัดและสนใจ เพื่อให้การจัดรายการที่กำหนดรูปแบบไว้แล้วเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในการดำเนินงานบทบาทการประสานงานผลิตรายการส่วนใหญ่ตกอยู่ที่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารสถานีวิทยุชุมชน เพราะชาวบ้านหรือภาคองค์กรชุมชน ประชาชนยังมีสัดส่วนเข้ามาเป็นกรรมการวิทยุชุมชนน้อยกว่าภาครัฐ

“ปัจจุบันมองว่ายังไม่เป็นวิทยุชุมชนของชาวบ้านเพราะชาวบ้านยังเข้ามามีส่วนร่วมน้อย และไม่กล้าแสดงความคิดเห็นมากนัก รวมทั้งไม่กล้ามาร่วมจัดรายการ เขายังเกรงว่าเมื่อแสดงความคิดเห็นแล้วจะไม่ตรงกับข้าราชการ จึงไม่กล้าต่อสู้แม้ว่าบางครั้งความเห็นนั้นเป็นสิ่งถูกต้องแต่ก็ไม่แน่ใจ วิทยุชุมชนที่น่าจะเป็นจึงควรมีชาวบ้านมาจัดมาก ๆ” (ผดุง จตุรภักดิ์, สัมภาษณ์)

สำหรับการประชุมติดตามความคืบหน้าของคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน

ของคนโคราชนั้น มีการตกลงร่วมกันว่า มีการจัดประชุมทุกวันอังคาร สัปดาห์ที่ 2 ของเดือน การระบุเช่นนี้ เพื่อต้องการให้ทุกคนจำได้ ไม่ว่าจะตรงกับวันที่เท่าไรของเดือนก็ตาม แต่เมื่อถึงวันอังคารสัปดาห์ที่ 2 แล้ว ต้องมีการกิจกรรมประชุมกัน โดยคณะกรรมการประสานงานของรายการจะแจ้งไปยังคณะอนุกรรมการและคณะกรรมการทุกคน หากเร่งด่วนจะแจ้งทางโทรศัพท์ แต่หากไม่เร่งจะแจ้งทางจดหมาย เพื่อขออนุมัติหัวหน้าหน่วยงานด้วย โดยเฉพาะผู้ที่ เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ องค์กรต่าง ๆ ซึ่งการประชุมของคณะอนุกรรมการผลิตรายการนั้นมีการจัดประชุมเป็นประจำทุกเดือน แต่บางเดือนก็เลื่อนวันประชุมตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในบางช่วง

การประชุมคณะอนุกรรมการผลิตรายการนี้ คณะอนุกรรมการผลิตรายการและคณะกรรมการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประสานงานจัดประชุมสลับกันไป เพื่อเป็นการรับภาระในเรื่องงบประมาณจัดการประชุม (ค่าอาหารว่างหรืออาหารเย็น) ซึ่งในการประชุมครั้งที่ 1/2541 เป็นการสนับสนุนโดย ประธานคณะอนุกรรมการผลิตรายการจัดที่โรงแรมออร์คิด ครั้งที่ 2/2541 เป็นการสนับสนุนโดยหอการค้าจังหวัดนครราชสีมา จัดที่โรงแรมราชพฤกษ์ ครั้งที่ 3/2541 เป็นการสนับสนุนโดยประธานคณะอนุกรรมการผลิตรายการ จัดที่สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน ครั้งที่ 1/2542 เป็นการสนับสนุนของ สวท. นครราชสีมา ณ ห้องประชุมสถานี ครั้งที่ 2/2542 ณ สวท. นครราชสีมา ครั้งที่ 3/2542 และ ครั้งที่ 4/2542 สนับสนุนโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ครั้งที่ 5/2542 ณ สวท. นครราชสีมา ครั้งที่ 6-7-8/2542 สนับสนุนโดยโรงเรียนเมธีเทคโนโลยี เป็นต้น

“อะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ผู้บริหารบอกว่าให้ผมดำเนินงานได้ทันที ไม่ว่าจะ เป็นสถานที่ประชุมเกี่ยวกับอาหารการกิน จึงสนับสนุนงานวิทยุชุมชนเต็มที่” (รังสิต จันทนิยมานนท์, สัมภาษณ์)

ในการประชุมประจำเดือนของคณะอนุกรรมการผลิตรายการ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทีมงานที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี และอาสาสมัครวิทยุชุมชน ที่มาจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ หรือประชาชน

“ถ้าจะให้เกิดความสัมพันธ์ที่ราบรื่นระหว่างทีมงานผลิตรายการแล้ว การประชุมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าหากห่างเหิน ไม่มีการประชุมติดตามความคืบหน้าของการผลิตรายการ สรุปผลการดำเนินงานหรือการเสนอปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน ความใกล้ชิด ความเป็นกันเองจะห่างเหินไปเรื่อยๆ นั่นคือที่มาที่กรรมการจากภาคประชาชนค่อยๆ หายไป อีกประการหนึ่ง ถ้าจะให้เกิดความเป็นกันเอง คือการจัดรายการวิทยุชุมชนสัญจร” (ผดุง จตุรภักดิ์, สัมภาษณ์)

การบริหารงานรายการวิทยุชุมชนโดยคณะกรรมการวิทยุชุมชนเป็นรูปแบบหนึ่งที่

ชุมชนให้การยอมรับคณะกรรมการชุดนี้ในการเป็นตัวแทนของชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานรายการตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด มีจุดประสงค์เพื่อให้เป็นสื่อของชุมชน โดยชุมชนเพื่อชุมชนหมายถึงประชาชนในชุมชนเป็นเจ้าของสื่อวิทยุชุมชนนั่นเอง ซึ่งรูปแบบนี้เป็นลักษณะการบริหารจัดการด้วยตนเองของประชาชนโดยผ่านคณะกรรมการวิทยุชุมชน

จากการดำเนินงานของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชพบว่า แนวทางที่ประชาชนเข้าไปเป็นกรรมการหรืออาสาสมัครวิทยุชุมชน ตลอดจนผู้จัดการรายการนั้น ต้องเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับและต้องประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยโครงสร้างของคณะกรรมการวิทยุชุมชน ที่มี 2 ชุดคือ คณะกรรมการบริหาร และคณะอนุกรรมการผลิตรายการ ควรจะมอบอำนาจเด็ดขาดให้กับคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งเพื่อให้มีอิสระและมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน ดังนั้นแนวทางที่เสนอในการวิจัยนี้ควรมีคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนเพียงชุดเดียว ส่วนบุคคลที่เป็นผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดหรือหน่วยงานในท้องถิ่นที่สำคัญนั้นสามารถเข้ามาร่วมในการบริหารงานได้ในลักษณะการเป็นคณะที่ปรึกษา เห็นได้จากการดำเนินงานของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชที่บทบาทความรับผิดชอบการดำเนินงานตกอยู่กับคณะอนุกรรมการผลิตรายการ ส่วนคณะกรรมการบริหารชุดแรกที่แต่งตั้งขึ้น ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานท้องถิ่นนั้น ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งคณะกรรมการบริหารชุดนี้ไม่มีความคล่องตัวในการทำงาน อันเนื่องมาจากกรรมการแต่ละคนมีภาระหน้าที่ที่ประจํามาก จึงไม่มีเวลาเพียงพอที่จะมาร่วมบริหาร การประชุมคณะกรรมการบริหารด้วยการประสานงานของฝ่ายเลขานุการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชนพบว่ากรรมการบริหารส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมประชุมเป็นตัวแทนของบุคคลที่มีตำแหน่งแต่งตั้งเป็นกรรมการ และการประชุมแต่ละครั้งไม่ได้มอบให้ตัวแทนเพียงคนหนึ่งคนใดมาทำหน้าที่แทน แต่เป็นการมอบตัวแทนตามความสะดวก ทำให้ผู้มาร่วมประชุมในฐานะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน ขาดความเป็นอิสระ และอำนาจตัดสินใจ ยกเว้นประธานคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน ซึ่งในที่นี้คือผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา

ส่วนคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน เป็นคณะบุคคลที่เข้ามาดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชอย่างจริงจัง ในการวางแผน ผลิตรายการ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงาน อีกทั้งเป็นผู้ที่มีความคล่องตัวในการเข้ามาทำงาน ผลิตรายการประสานงาน เป็นบรรณาธิการประจำวัน การประชุมคณะอนุกรรมการผลิตรายการทุกครั้งที่มีการเตรียมการล่วงหน้าโดยเฉพาะกรรมการแต่ละคนสามารถเสนอเรื่องเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมได้อย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนบรรยากาศของการประชุมเป็นการเปิดโอกาสให้กรรมการทุกคนแสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนะเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ และกรรมการเข้าร่วมประชุมประจำเดือนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้กรรมการชุดนี้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนเพื่อตอบสนองชุมชนมาเป็นลำดับ

ดังนั้นแนวทางการตั้งคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนเข้ามาเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชน ควรเป็นตัวแทนของชุมชนอย่างแท้จริง มีเวลาและความตั้งใจเข้ามาทำงานด้านสื่อวิทยุชุมชน อีกทั้งสามารถแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นท้องถิ่นได้

“อาจมองในแนวคิดประชาคมที่มีกระบวนการสรรหาบุคคลเป็นตัวแทนกลุ่มคนหรือชุมชนได้ทั้งจากองค์กรภาครัฐ เอกชน ประชาชน ธุรกิจ โดยตั้งกิจกรรมหลักให้แสดงความคิดเห็นก็จะทำให้ได้บุคคลที่มีความสนใจด้านต่างๆ มาเป็นกรรมการ” (จิรศักดิ์ สีหะรัตน์, สัมภาษณ์)

นอกจากนั้นคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนต้องเป็นบุคคลที่มีความเสียสละต่อส่วนรวมเป็นพื้นฐาน

“คณะกรรมการที่อยู่ตามพื้นที่อำเภอต่าง ๆ เป็นส่วนดีที่รู้ปัญหาชุมชนหลากหลายสามารถนำข่าวสารมาแลกเปลี่ยนกันได้ แต่ที่ไม่สะดวกคือบางครั้งการติดต่อประสานงานกันยากเพราะระยะทางไกลกัน ทำให้การนัดประชุมบางที่มีอุปสรรคปัญหา เพราะกรรมการมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ดังนั้นผู้ที่เป็นการบริหารวิทยุชุมชนซึ่งถือเป็นการทำประโยชน์ให้กับสังคม ควรต้องสละเวลาเพื่อมาร่วมทำงานกับวิทยุชุมชนอย่างต่อเนื่อง” (ผดุง จตุรภักดิ์, สัมภาษณ์)

ความสมัครใจเข้ามาร่วมทำงานกับวิทยุชุมชนในฐานะกรรมการบริหารเป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้คณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

“การสรรหากรรมการในที่ประชุมขนาดใหญ่อาจไม่เหมาะเพราะบางคนที่ได้รับการเสนอชื่อ อาจจะรับเป็นกรรมการด้วยความเกรงใจมากกว่า หรือรับด้วยความไม่พอใจ ดังนั้นคนที่จะเป็นกรรมการต้องมาด้วยความสมัครใจ หรือมาเพราะใจรัก เห็นตัวอย่างจากการทำงานในชุมชนกับองค์กรต่าง ๆ ที่มีการเสนอชื่อบุคคลเป็นตัวแทนแล้วแต่เจ้าตัวไม่ยอมทำงาน” (พฤหัสบดี โอภิษา, สัมภาษณ์)

การทำงานของคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนที่มีอิสระและความคล่องตัวนั้น ส่วนหนึ่งคือบุคคลที่เป็นกรรมการต้องผ่านกระบวนการสรรหาที่ประชาชนหรือสังคมยอมรับซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนโดยอิสระ

“ตอนนี้สื่อวิทยุได้เข้าไปถึงทุกหย่อมหญ้า ไม่มีราคาหรือเงินทองขวางกั้น สังคมต่างสนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ สังเกตจากประชาชนรู้จักผู้จัดรายการวิทยุมากกว่าผู้บริหารหน่วยงานราชการ เพราะฉะนั้นต้องมีวิธีการให้ประชาชนนำเรื่องใกล้ตัวเขามาสะท้อนผ่านรายการวิทยุเพื่อช่วยกันพัฒนาสังคม โดยเฉพาะวิทยุวิทยุต้องปรับ 2 เรื่องคือสรรหาผู้ที่จะเป็นกรรมการด้วยวิธีสังคมมิติ (สังคมให้การยอมรับ) กับการตั้งกรรมการให้มีความกระตือรือร้นและทำงานได้จริง ๆ ” (สำเร็จ แหยงกระโทก, สัมภาษณ์)

โครงสร้างการบริหารงานรายการวิทยุชุมชนในรูปแบบของคณะกรรมการวิทยุชุมชนนี้ จากการศึกษาวิจัยพบว่าควรเป็นการบริหารจากคณะกรรมการวิทยุชุมชนชุดเดียว โดยให้มีความกระตือรือร้น สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

“คณะกรรมการวิทยุชุมชนควรมีชุดเดียวเป็นคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน แล้วในคณะนี้แบ่งออกเป็นฝ่ายย่อยๆ เพื่อดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อเกิดความคล่องตัว จากการทำงานในวิทยุชุมชนของคนโคราชที่มีรูปแบบกรรมการ 2 ชุด แต่ที่เน้นหนัก คือ คณะอนุกรรมการผลิตรายการ เนื่องจากคณะนี้มีภาวะผู้นำ (Leader Ship) เด่นชัด” (บัณฑิต ตั้งประเสริฐ, สัมภาษณ์)

“เป็นผมเสนอว่าชุดเดียว ข้อหนึ่ง คิดอะไรก็ทำได้เลย ถ้ามีหลายระดับประกอบกัน อยู่คละเคล้ากันหมด ทั้งผู้บริหาร ฝ่ายเทคนิค ฝ่ายจัดการ ชาวบ้าน ถ้าผู้อำนวยการมานั่งอยู่กับชาวบ้าน โอเค วันนี้ผมถอดหมวกขอเป็นชาวบ้านมานั่งอยู่กับชาวบ้าน มีปัญหาอะไรมาว่ากัน อันนั้นแหละเขาจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของที่แท้จริงมีเกียรติ ไม่ใช่มาแล้วมาอยู่ได้ระบบ เป็นเรื่องของชุมชนราชการก็มาจากคน คนก็คือชุมชนนั้นแหละ ถ้าหากผู้บริหารจริงใจก็มาอยู่ในชุดเดียวกันเลย เพราะชุดบริหารก็ไม่ค่อยมีเวลาประชุมกัน ประชุมกันก็ไม่รู้จะพูดเรื่องอะไรกัน แล้วปัญหาก็คือไม่รู้เรื่องของฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายปฏิบัติก็ต้องอาศัยอำนาจผู้บริหาร” (สำนึก แหียงกระโทก, สัมภาษณ์)

ส่วนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการดำเนินงานของรายการนั้น ได้มีการจัดการหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานอาสาสมัครออกเป็นฝ่ายต่างๆ ประกอบด้วย

1. ฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบงานประเมินผลรายการและสนับสนุนข้อมูล
2. ฝ่ายผลิตรายการ รับผิดชอบการประสานงานผลิตรายการและการเป็นคณะกรรมการบรรณาธิการ
3. ฝ่ายธุรการ รับผิดชอบงานเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์
4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบ การแสวงหาความร่วมมือ และการสนับสนุนกับหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน องค์กรประชาชนในท้องถิ่น ในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายวิทยุชุมชน และสนับสนุนการจัดรายการวิทยุชุมชน
5. ฝ่ายช่างเทคนิค รับผิดชอบการออกอากาศ ช่างควบคุมเสียงตลอดจนจัดชุดอุปกรณ์ และบุคลากรในการออกวิทยุชุมชนสัญจร

คณะทำงาน และอาสาสมัครที่ร่วมในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนนี้ มีทั้ง กรรมการอาสาสมัคร และเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงแก่ทีมงานคณะกรรมการวิทยุชุมชนที่มาจากภาคประชาชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ

การทำงานวิทยุชุมชนของอาสาสมัครที่มาร่วมกับรายการวิทยุชุมชนนั้น มีหลายรูปแบบ ทั้งการมาเป็นผู้ดำเนินรายการ การประสานงานกับแหล่งข้อมูล หรือนำบุคคลมาร่วมออกรายการ การเป็นบรรณาธิการ ที่จะคิดประเด็นเพื่อเตรียมการสำหรับการออกอากาศอาสาสมัครเหล่านี้มาจากหลายอาชีพ ตั้งแต่ระดับอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน อยู่ในหน่วยงาน องค์กร หรือ ประกอบอาชีพอิสระ แต่ทำงานด้านวิทยุ การแจ้งข่าว การรายงานข่าวในรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชนี้ อาสาสมัครจะนำข่าวสารที่อยู่รอบตัวมาพูดคุยหรือการนำเสนอประเด็นที่เป็นปัญหาของชุมชนมานำเสนอ เพื่อหวังการแก้ไขในระยะต่อไป และหลายคนนิยมที่จะมาออกอากาศสด แทนการเขียนจดหมาย

“มาออกสดๆ มันดีกว่านะคือนั่งคุยกันแบบง่าย ๆ ก็ดีกว่าที่จะเขียนจดหมายมา ส่วนมากแล้วผู้จัดเขาก็ไม่มีการห้ามเกี่ยวกับเรื่องที่น่ามา เพราะว่าดูแล้วเป็นข่าวสารที่สร้างสรรค์พัฒนา ไม่ใช่ข่าวที่จะไปพาดพิงหรือไปทำให้ใครเดือดร้อน การเลือกข่าวก็เอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาออก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขาก็สนับสนุน หากมีอะไรเกิดขึ้นในตำบล เช่นการพัฒนาหรือกิจกรรมอะไรก็จะบอกให้นำข่าวไปออกให้ด้วย เช่น กิจกรรมกีฬาเยาวชนประจำตำบลที่ได้รับ ความสนุกสนานจากกลุ่มเยาวชน และกลุ่มแม่บ้านทุกหมู่บ้าน มาแข่งขันกันเพื่อความสนุก ความสามัคคี ลดปัญหายาเสพติด ปัญหาการก่ออาชญากรรม และลดการจับกลุ่มเสพยาของม็อนเมา” (บุญนาค กองสุข ,อปม.,สัมภาษณ์)

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชคณะทำงานฝ่ายต่างๆจะหมุนเวียนกันมาทำหน้าที่จัดรายการและผลิตรายการในวันที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งการผลิตรายการนั้นจะแบ่งทีมคณะทำงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ทีมงานผลิตรายการที่เป็นมืออาชีพ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของสถานีที่เคยทำหน้าที่จัดรายการ หรือผลิตรายการวิทยุมาแล้ว หรืออาสาสมัครที่มีประสบการณ์ ความชำนาญ ในการจัดรายการมาเป็นอย่างดี บุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ในการผลิตรายการได้โดยไม่ต้องมีการจัดอบรม รวมทั้งเจ้าหน้าที่ช่างเทคนิคของสถานี ก็เป็นผู้มีความชำนาญในการควบคุมเสียงในการผลิตรายการ

2. ทีมงานผลิตรายการอาสาสมัครที่ไม่ใช่มืออาชีพ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ประชาชน หรืออาสาสมัครที่เข้ามาร่วมผลิตรายการด้วยความเสียสละ แม้จะยังไม่มีความถนัดแต่บุคคลที่เข้ามานี้ล้วนแต่เป็นผู้มีใจรักงานด้านวิทยุชุมชน

การจัดรายการวิทยุชุมชนซึ่งมีรูปแบบรายการหลากหลาย ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ดังนั้นผู้จัดรายการวิทยุชุมชนต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดรายการ อาจถึงขั้นการเป็นมืออาชีพ ทั้งนี้เพราะผู้จัดรายการเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำข้อมูลข่าวสารถ่ายทอดผ่านรายการให้เกิดความเข้าใจได้ โดยเฉพาะรูปแบบรายการวิทยุชุมชนในแต่ละวัน

นั้นมีทั้งข่าว ความรู้ ความคิดเห็น หรือปัญหาข้อซักถาม ผู้จัดการรายการวิทยุชุมชนจึงต้องมีความรอบรู้ มีปฏิภาณไหวพริบแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ดี

“การจัดรายการต้องเป็นมืออาชีพ แต่ผู้ที่เข้ามาร่วมรายการต้องเป็นชาวบ้านหรือหน่วยงานในท้องถิ่นถึงจะสะท้อนภาพของชุมชนได้แท้จริงเป็นความคิดเห็นของเขา แต่สังคมไทยยังขาดจุดนี้ ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่รู้ว่าตัวเองต้องการอะไร ปัญหาอยู่ที่ไหน ฉะนั้นทำอย่างไรที่ผู้จัดการรายการจะสามารถทำให้ชาวบ้านถอดใจมาแล้วว่าเขาต้องการอะไร รายการวิทยุชุมชนต้องทำให้เขาพูดปัญหาไปถึงรัฐให้ได้” (สมศักดิ์ กาญจนวัฒนา,สัมภาษณ์)

รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ได้จัดให้มีผู้จัดการรายการที่เป็นมืออาชีพเป็นผู้ดำเนินรายการหลัก วันจันทร์-ศุกร์ 2 คน วันเสาร์ 2 คน วันอาทิตย์ 1 คน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่หรือผู้จัดการรายการของสถานี ส่วนอาสาสมัครวิทยุชุมชนที่เข้ามาร่วมดำเนินรายการ เป็นผู้จัดการรายการหลักนั้นมี 2 วัน คือ วันเสาร์จำนวน 2 คน และวันอาทิตย์ จำนวน 1 คน

ช่วง 1 ชั่วโมงแรก วิทยุชุมชนของคนโคราช/สาระประจำวัน

วันจันทร์-ศุกร์	ผดุง/วีรวรรณ ผู้จัดการรายการมืออาชีพ
บรรณาธิการประจำวัน	ผู้จัดการรายการมือสมัครเล่น
วันเสาร์	ไตรฤกษ์/วิภา ผู้จัดการรายการมืออาชีพ จิระศักดิ์/ณัฐภูมิ/ธีระชาติ ผู้จัดการรายการมือสมัครเล่น
วันอาทิตย์	เอกภูมิ ผู้จัดการรายการมืออาชีพ คมกฤษ ผู้จัดการรายการมือสมัครเล่น

ช่วงชั่วโมงที่ 2 เวลา 13.00-14.00 น. วิทยุชุมชนข่าวและเพลง

วันจันทร์-ศุกร์ จัดโดย วิภา รัตนะ ซึ่งเป็นผู้จัดการรายการมืออาชีพ และมีอาสาสมัครวิทยุชุมชนเข้ามาร่วมจัดสลับกันไป ต่อมาอาสาสมัครวิทยุชุมชน คุณรังสิต จันทนิยมานนท์ ได้สอบผ่านการขอรับบัตรผู้ประกาศ จึงได้มาร่วมเป็นผู้จัดการรายการหลักร่วมกับคุณวิภา รัตนะในช่วงวิทยุชุมชนข่าวและเพลง เป็นประจำทุกวัน ในการจัดรายการวิทยุชุมชนที่มีผู้ดำเนินรายการเป็นมืออาชีพ จะสามารถสร้างบรรยากาศของรายการให้เกิดการมีส่วนร่วมได้มาก โดยเฉพาะผู้มาร่วมรายการซึ่งเป็นบุคคลหลากหลายอาชีพ หลากหลายระดับการศึกษา ตั้งแต่ ชาวบ้าน เกษตรกร ไปจนถึงนักวิชาการ ผู้บริหาร หรือ นักธุรกิจ นักการเมือง ผู้จัดการรายการจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขสถานการณ์ในช่วงเวลาดำเนินรายการ ให้มีความราบรื่นไปได้ด้วยดี เพราะบางครั้งผู้มาร่วมรายการอาจยังไม่กล้าพูดคุยหรือให้ข้อมูลจึงเป็นหน้าที่ของผู้จัดการรายการที่ต้องตั้งคำถามชวนสนทนาหรือโน้มน้ำหนักให้ผู้ร่วมรายการกล้าแสดงความคิดเห็น

การจัดรายการของผู้ดำเนินรายการที่ประกอบไปด้วยมืออาชีพและมือสมัครเล่นนั้น

ก่อนถึงเวลาจัดรายการ จะต้องมีการเตรียมวางแผนและซักซ้อมประเด็นก่อนออกอากาศไม่น้อยกว่า 10 นาที เพื่อให้สามารถดำเนินรายการวิทยุชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ เนื่องจากผู้จัดรายการหลักที่มีความเป็นมืออาชีพ จะสามารถเข้าใจรูปแบบและแนวการตั้งคำถามได้ดีกว่าผู้จัดรายการอาสาสมัครที่เป็นมือสมัครเล่นไม่ได้มาจัดรายการทุกวัน จะมาในช่วงที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น ดังนั้นการจัดรายการร่วมกับผู้จัดรายการหลักที่มีความเป็นมืออาชีพอาจไม่สอดคล้องกันได้ดีเท่ากับผู้จัดรายการมืออาชีพที่ดำเนินรายการเป็นประจำ

วีรวรรณ ดัดเพ็ชร์ ผู้จัดรายการหลักของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี มีความเป็นมืออาชีพในการจัดรายการให้สัมภาษณ์ว่า การร่วมดำเนินรายการกับอาสาสมัครที่เป็นมือสมัครเล่นในการจัดรายการนั้นแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ กรณีเป็นผู้เชี่ยวชาญมาร่วมจัดก็จะมีที่น่าเชื่อถือ แต่ไม่ควรนำเสนอในเชิงวิชาการความรู้เกินไป จะทำให้เหมือนรายการที่หน่วยงานราชการมาจัด เพราะถ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่สนทนา ผู้ดำเนินรายการหลักก็สามารถตั้งคำถามได้ ทำให้ดำเนินรายการไม่ติดขัด แต่ถ้าผู้จัดรายการเป็นอาสาสมัครหากไม่ได้ทำความเข้าใจล่วงหน้า เวลาพูดก็อาจไปคนละทาง ลักษณะนี้ต้องคุยกันก่อนว่า จะพูดเรื่องอะไร การเตรียมตัวก็ต้องมากขึ้น แต่หากมีทั้งผู้เชี่ยวชาญและอาสาสมัคร ผู้จัดรายการหลักยิ่งต้องระวังต้องตั้งเกมให้อยู่ในประเด็นตลอดเวลา เพราะอาจพูดไปกันคนละทางก็ได้ หากไม่มีการเตรียมตัวที่ดี (วีรวรรณ ดัดเพ็ชร์, สัมภาษณ์)

การเปิดโอกาสให้ผู้มาร่วมรายการที่เป็นชาวบ้านธรรมดา ไม่เคยมีประสบการณ์จัดรายการวิทยุมาก่อนนั้น เป็นเรื่องที่คุณะอนุกรรมการผลิตรายการให้ความสำคัญมาก เนื่องจากชาวบ้านซึ่งเป็นผู้อยู่ในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้นเป็นผู้รู้ข้อมูลดีกว่าผู้จัดรายการ เพียงแต่กระตุ้นให้กล้าแสดงออก

“ระดับชาวบ้านจะคุยดี บางทีเขามีอะไรในใจลึกๆเขาสามารถที่จะมาพูดได้เลย เพียงแต่เราให้โอกาสเขาใน 1 สัปดาห์เนี่ย ถ้าเขาอยากมาพูดคุยออกรายการนั้น คิดว่าเขาทำได้” (รังสิต จันทนิยมานนท์, สัมภาษณ์)

การจัดอบรมหรือการฝึกทักษะด้านจัดรายการวิทยุเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครวิทยุชุมชนให้ก้าวไปสู่ความเป็นมืออาชีพ

“อาสาสมัครที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วจะสามารถจัดรายการได้ดีกว่า ดังนั้นผู้ที่สนใจจะร่วมเป็นทีมงานผลิตรายการต้องผ่านการฝึกอบรม เพื่อจะได้รู้จักวิธีการจับประเด็นข่าวนำมาเล่าให้น่าสนใจ” (ผดุง จตุรภักดิ์, สัมภาษณ์)

“อาสาสมัครที่เข้ามาเป็นอนุกรรมการผลิตรายการหรือมาร่วมเป็นผู้จัดรายการหรือ

คณะกรรมการบริหารรายการประจำวันนี้ ควรต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม จิตวิทยาสังคม หลักการจัดการรายการ และเป็นคนทันสมัย ซึ่งเริ่มต้นเราทำไป บ้างแต่ยังไม่เต็มที่ ขาดการเทรนนิ่ง(ฝึกอบรม-ผู้วิจัย) จึงอาจเป็นข้อบกพร่องส่วนหนึ่งของการ บริหารเครือข่าย ” (บัณฑิต ตั้งประเสริฐ,สัมภาษณ์)

อาสาสมัครวิทยุชุมชน เป็นบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับรายการด้วยความเสียสละ โดยเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งในการทำให้รายการวิทยุบรรลุเป้าหมายทั้งการเป็นผู้รายงานข่าว ประสานงานผลิตรายการ ร่วมจัดรายการและเป็นทีมงานขยายเครือข่ายวิทยุชุมชนอีกด้วย

“ผู้บริหารเข้าใจที่มาทำรายการนี้เป็นการช่วยเหลือชุมชน และก็ไม่เคยคิดเรื่องค่าตอบแทน ต้องการเสียสละเพื่อบ้านเกิด” (ประสิทธิ์ เทตสูงเนิน, สัมภาษณ์)

“เมื่อรับมาทำแล้ว เราต้องทำให้สม่ำเสมอ ไม่ใช่ทำแล้วหายไป ซึ่งไม่ใช่ทัศนคติของผม ในเรื่องการทำงานแล้ว คิดว่าเราต้องแบ่งเวลา แยกแยะเวลาให้ถูกต้อง แล้วทำอะไรที่จะเป็น ประโยชน์ต่อชุมชน สังคม หน่วยงานที่อยู่ไม่ได้หวังห้ามอะไร” (รังสิต จันทนิยมานนท์, สัมภาษณ์)

ทางด้านผู้ให้การสนับสนุนในการจัดรายการที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งคือเจ้าหน้าที่ของ สถานีวิทยุชุมชนซึ่งเป็นทั้งผู้จัดรายการมีอาชีพที่ให้การช่วยเหลือและฝึกทักษะการจัดการรายการให้ กับอาสาสมัคร ช่างเทคนิคที่คอยแก้ไขปัญหาด้านเสียงให้มีคุณภาพชัดเจน ซึ่งแนวทางที่จะเข้ามา ร่วมงานด้วยความเต็มใจนั้นต้องเน้นหลักการว่า รายการวิทยุชุมชนไม่ได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด แต่ เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะช่วยสนับสนุนรายการให้ดำเนินงานไปได้โดยเฉพาะช่วงเวลาของการจัด รายการ

“การจัดรายการในห้องส่งจะต้องมีการประสานงานกันโดยเฉพาะบทวิทยุหรือโครงร่าง การออกอากาศต้องทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายทั้งช่างเทคนิค ผู้จัดรายการ ผู้ร่วมรายการ เพื่อให้ เข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะบรรณาธิการประจำวันต้องเป็นผู้ประสานงานได้ดี เจ้าหน้าที่ของสถานีก็ ต้องพร้อมที่จะเข้าไปช่วย ” (ผดุง จตุรภักดิ์, สัมภาษณ์)

จากการศึกษา การบริหารงานของคณะกรรมการวิทยุชุมชน ของคนโคราช ได้ข้อสรุป ว่ารายการวิทยุชุมชน ควรมีการบริหารงานจากคณะกรรมการบริหารชุดเดียว จำนวนประมาณ 20-25 คน โดยสรรหาผู้แทนชุมชนที่พร้อมเข้ามาร่วมทำงานในการเป็นอาสาสมัครหรืออาจมีเจ้าหน้าที่ของรายการโดยตรง เป็นผู้ประสานงานโดยได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรายการวิทยุชุมชนต้องทำหน้าที่เต็มเวลา โดยไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ

ข. การบริหารจัดการด้านงบประมาณ

คณะกรรมการบริหารรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนระดับจังหวัดและคณะกรรมการผลิตรายการ ได้ดำเนินการบริหารงบประมาณตามความเห็นชอบของคณะกรรมการในการดำเนินโครงการวิทยุชุมชนของคนโคราช

การดำเนินงานรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมาได้รับงบประมาณ 15,000 บาท โดยใช้ดำเนินการเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดรายการ อาทิ กระดาษ หมึกพิมพ์ น้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อเป็นการเตรียมการสำหรับการดำเนินงานวิทยุชุมชน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2541 เป็นต้นไป

- ปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 กรมประชาสัมพันธ์ จัดสรรงบประมาณให้สถานีที่ดำเนินงานวิทยุชุมชน อีก 20,000 บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้จัดการอบรมสัมมนาอาสาสมัคร และเครือข่ายที่มาร่วมดำเนินรายการวิทยุชุมชน โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา ได้จัดอบรมสัมมนาแนวทางการมีส่วนร่วมกับรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2542 ซึ่งมีอาสาสมัครเข้ารับการอบรมจำนวน 72 คน

ในการดำเนินงานวิทยุชุมชน เพื่อให้เป็นรายการวิทยุที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน จนถึงขั้นการบริหารจัดการด้วยตนเอง หรือการที่ชุมชนเป็นเจ้าของสถานี เจ้าของคลื่นความถี่วิทยุ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติไว้ นั้น ผู้ที่รับผิดชอบดำเนินงานวิทยุชุมชน จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจากการศึกษารายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา แม้ว่าจะระยะแรก กรมประชาสัมพันธ์จะให้การสนับสนุนงบประมาณเข้ามาบริหารจัดการ ในการวางรากฐานของรายการในลักษณะวิทยุชุมชนแล้วแต่ต่อไปในอนาคต องค์กรของวิทยุชุมชนต้องมีการพัฒนาทั้งด้านรูปแบบดำเนินงาน ศักยภาพรายการ ตลอดจนการสามารถเลี้ยงองค์กรวิทยุชุมชนให้อยู่ได้ด้วยตัวเอง งบประมาณจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานวิทยุชุมชน ในรูปของสถานีหรือรายการ

คณะทำงานวิทยุชุมชนของคนโคราชได้ตระหนักในเรื่องงบประมาณเป็นอย่างดี มีการแสวงหาความสนับสนุน หรือความร่วมมือจากองค์กรอื่นหรือหน่วยงานในท้องถิ่นที่พร้อมให้การสนับสนุน ทั้งการจัดอบรมสัมมนา การเสริมศักยภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมด้านประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ได้รู้จักรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช นอกจากนี้ คณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน และคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน ยังเห็นชอบที่จะจัดให้มีกองทุนวิทยุชุมชนขึ้น เพื่อเป็นกองทุนจัดหาเงินงบประมาณมาบริหารจัดการ

รายการวิทยุชุมชนต่อไป

ด้านงบประมาณในการจัดรายการวิทยุชุมชนนี้ คณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนได้มีการหารือเรื่องนี้ตั้งแต่ครั้งแรกของการประชุม เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2541 โดย นายสมศักดิ์ กาญจนวัฒนา ประธานคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน ได้ยืนยันกับที่ประชุมในการรับเรื่องการจัดทำงบประมาณไปดำเนินการ ซึ่งช่วงแรกๆ นั้น ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดประชุมคณะอนุกรรมการผลิตรายการ รวมทั้งค่าเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการประสานงาน ประธานคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน ได้เป็นผู้รับภาระทั้งหมด ดังนั้นจึงไม่ใช่รูปแบบการบริหารจัดการตนเองด้านงบประมาณตั้งแต่เริ่มต้น

นอกจากนั้นคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมาเพื่อเขียนโครงการ แผนงาน การดำเนินงานวิทยุชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณสนับสนุน ซึ่งประกอบด้วย

นายจිරศักดิ์ สีหะรัตน์
 นายสมบัติ ราชวงศ์
 นายบุญมี เดชาวุธ
 นางวีรวรรณ ดัดเพ็ชร์
 นางธัญญรัตน์ โรจนหัสติน
 นางสาวทิวาพร แสนเมืองชิน

คณะทำงานชุดดังกล่าว ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2541 โดยมี นายจिरศักดิ์ สีหะรัตน์ เป็นประธานกลุ่มย่อยและนายบัณฑิต ตั้งประเสริฐ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา เป็นประธานการประชุม มีมติด้านงบประมาณว่า ในการดำเนินงานจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ควรจะมีเจ้าหน้าที่ มาทำหน้าที่ประสานงานรายการโดยเฉพาะ เนื่องจากคณะทำงานคนอื่นๆ ส่วนใหญ่จะมีภาระหน้าที่ประจำมากอยู่แล้ว อาจไม่มีเวลาสำหรับการประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพได้ โดยจัดหาค่าตอบแทนให้กับผู้ทำหน้าที่นี้ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้นางสาวเพ็ญแข ธรรมอินทร์ เป็นเจ้าหน้าที่ประสานงานรายการ

นางวีรวรรณ ดัดเพ็ชร์ ซึ่งทำหน้าที่เลขานุการคณะทำงานย่อยได้เสนอต่อที่ประชุมในคณะอนุกรรมการผลิตรายการผลิตรายการวิทยุชุมชน เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2541 เกี่ยวกับงบประมาณดำเนินโครงการวิทยุชุมชนของคนโคราช ดังนี้

- ค่าตอบแทน เจ้าหน้าที่ประสานงานเดือนละ 6,500 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมรายการเป็นสวัสดิการค่าอาหาร และการเดินทาง (พาหนะ) เดือนละ 9,000 บาท
- ค่าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เดือนละ 1,000 บาท

- ค่าสัมมนาผู้ร่วมเครือข่าย เฉลี่ยเดือนละ 5,000 บาท
 - ค่าใช้จ่ายกองสวัสดิการ เดือนละ 4,000 บาท
 - ค่าโทรศัพท์ติดต่อประสานงานและระหว่างดำเนินรายการเดือนละ 3,000 บาท
- รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานวิทยุชุมชนของคนโคราชเดือนละ 22,500 บาท
- รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานวิทยุชุมชนของคนโคราชปีละ 270,000 บาท

จากตัวเลขงบประมาณในการดำเนินงานของรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ที่เสนอ โดยคณะทำงานเขียนโครงการ แผนงาน ดังกล่าวข้างต้น ที่ประชุมได้รับทราบในหลักการ โดยประธานการประชุมคือ นายสมศักดิ์ กาญจนวัฒนา ได้แจ้งที่ประชุมว่าในเรื่องการจัดหางบประมาณ จะเป็นผู้ประสานงานเอง เพราะขณะนี้ได้ขอสนับสนุนส่วนราชการบางแห่ง และ ภาคเอกชนไว้ (รายงานการประชุมคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน 10 พฤศจิกายน 2541)

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช การจัดการค่าใช้จ่าย ให้กับผู้มาร่วมดำเนินรายการทั้งสวัสดิการค่าอาหารกลางวัน หรือ สวัสดิการค่าพาหนะในการ เดินทางมาร่วมรายการ ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าสัมมนาผู้ร่วมเครือข่าย ค่าใช้จ่ายกองสวัสดิการ และ ค่าโทรศัพท์ติดต่อประสานงานนั้น คณะทำงานไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่ระบุไว้ในโครงการ เนื่องจากยังไม่มียกงบประมาณที่มาสับสนุนอย่างจริงจัง มีเพียงงบประมาณที่กรมประชาสัมพันธ์ จัดสรรให้ในช่วงการเตรียมการจัดรายการ ปีงบประมาณ 2540 และงบประมาณสำหรับจัดอบรม สัมมนาผู้ร่วมเครือข่าย ในปีงบประมาณ 2541 ส่วนการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรอื่น หรือ หน่วยงานราชการ เอกชน ในท้องถิ่น ก็เป็นการสนับสนุน ให้เป็นค่าจัดอบรมสัมมนาผู้จัดรายการ ที่มาร่วมทำงานวิทยุชุมชน การขยายเครือข่ายอาสาสมัครวิทยุชุมชน ตลอดจนการสนับสนุนงาน ด้านประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในรูปแบบวิทยุชุมชน

ดังนั้นการจัดหางบประมาณยังเป็นหัวข้อที่อยู่ในความสนใจของคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนโดยตลอด งบประมาณจากกองทุนเพื่อการลงทุน ทางสังคม ธนาคารออมสิน (Social Fund Office The Government Saving Bank) หรือ ซิป (SIF) เป็นเป้าหมายหนึ่งที่คณะทำงานวิทยุชุมชนของคนโคราชได้หารือร่วมกัน ในการประชุมวันที่ 23 กรกฎาคม 2542 แต่จนถึงสิ้นปีงบประมาณ 2541 ก็ยังไม่มีความสำเร็จเนื่องจาก การของบ งบประมาณจากกองทุนเพื่อสังคม (SIF) นั้นคณะทำงานมองว่า รูปแบบ และผู้ร่วมเครือข่ายของวิทยุ ชุมชนของคนโคราช ยังไม่เพียงพอที่จะขอรับการสนับสนุนจึงชะลอเรื่องนี้ไว้ก่อน

นอกจากนั้นการจัดหางบประมาณดำเนินงานวิทยุชุมชน คณะทำงาน ทั้งในส่วนคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการผลิตรายการได้มีความเห็นว่า ควรมีกองทุนวิทยุชุมชนซึ่ง กองทุนดังกล่าวนี้ จะต้องตั้งขึ้นพร้อมการเปิดตัวรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช

ประทวน กลางนอก ประธานอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะกรรมการบริหารวิทยุชุมชนประจำจังหวัดนครราชสีมา ได้กล่าวในการสัมมนาแนวทางการมีส่วนร่วมกับรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ว่า รายการวิทยุชุมชนก็เปรียบเสมือนวิทยุของพี่น้องประชาชน รวมถึงหน่วยงานทั้งภาครัฐราชการ เอกชน ที่อยู่ในท้องถิ่น ดังนั้น การให้ทุกคนร่วมมือกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ต้องสร้างการมีส่วนร่วมโดยให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ด้วยการจัดตั้ง “กองทุนวิทยุชุมชน” มาบริหารจัดการ

นอกจากนั้นผู้แทนประชาชนที่เข้าร่วมการอบรมสัมมนา ยังได้แสดงความคิดเห็น จากการแบ่งกลุ่มการระดมความคิดเห็น เป็นข้อเสนอแนะต่อการจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชว่า ขอให้จัดตั้งกองทุนวิทยุชุมชนมาบริหารจัดการ เพราะประชาชนต้องการมีรายการวิทยุที่พวกเขาสามารถเป็นเจ้าของเอง (สรุปผลการอบรมสัมมนา แนวทางการมีส่วนร่วมกับรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ,12 ก.พ. 2542)

การประชุมคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ครั้งที่ 2/2542 วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2542 ประธานคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชน ได้แจ้งให้ที่ประชุม ทราบถึงการสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์มือสองจำนวน 4 เครื่อง จากมูลนิธิร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งมีนายภูษณปริทย์มาโนช เป็นประธานได้ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ ที่ใช้ในการดำเนินงานวิทยุชุมชนของคนโคราช เนื่องจากว่า มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกัน ได้มีโครงการส่งเสริมหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยได้มาส่งเสริมเกษตรกรที่บ้านจระเข้หิน อ.ครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ในการติดตั้งอุปกรณ์ที่ใช้ตรวจสอบราคาสินค้าจากตลาดกลาง และตลาดอื่นๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มกัน ตอรองกับพ่อค้าคนกลางได้ ได้ติดตั้งเครื่องเพจเจอร์ ไว้ที่บ้านของผู้ใหญ่บ้าน เครื่องเพจเจอร์ดังกล่าวนี้ จะเชื่อมข้อมูลด้านการตลาดของสินค้าการเกษตร จากตลาดกลาง อ.ต.ก. กรุงเทพมหานคร เมื่อคณะทำงานวิทยุชุมชน ทราบว่ามูลนิธิร่วมด้วยช่วยกัน พร้อมสนับสนุนองค์กรภาคประชาชน ในการพัฒนาชุมชน และสังคมชนบทจึงได้ทาบทามเสนอขอรับการสนับสนุน เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อนำมาใช้ในงานวิทยุชุมชนของคนโคราช โดยขอเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์มือสอง (เครื่องที่เข้ามาแล้ว) เนื่องจากมูลนิธิสามารถให้การสนับสนุนได้

ส่วนกองทุนวิทยุชุมชน ได้รับการพูดถึงอีกครั้งจากแกนนำ อาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน (อปม.) เนื่องจากได้เป็นผู้ที่เข้ามาบริหารจัดการรายการวิทยุชุมชนและร่วมแจ้งข่าวเหตุการณ์ต่างๆ กับวิทยุชุมชนของคนโคราชเป็นประจำ บางครั้งได้นำกลุ่มผู้นำชุมชน คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มาร่วมออกรายการด้วย แต่ทางรายการไม่สามารถสนับสนุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง หรือค่าอาหารได้ทุกครั้ง จึงได้เสนอว่าควรมีกองทุนวิทยุชุมชนเพื่อนำมาบริหารจัดการในส่วนนี้ได้ เพราะอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านหลายคนอยู่ห่างจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมาก ประมาณ 70 กิโลเมตร การเดินทางมาร่วมรายการจึงต้องใช้เวลา

และใช้งบประมาณในค่าพาหนะพอสมควร

การทำงานของอาสาสมัครวิทยุชุมชน ที่มาร่วมแจ้งข่าวสารและเป็นคณะทำงานขยายเครือข่าย ด้วยการประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก แนะนำให้ประชาชนรับฟังรายการ เป็นการทำความเสียสละ เพราะมีใจรักงานด้านวิทยุที่เป็นสื่อกลางในการพัฒนาชุมชนได้ บุคคลเหล่านี้แม้จะมีความตั้งใจเข้ามาเป็นอาสาสมัครวิทยุชุมชน โดยไม่หวังผลตอบแทนในรูปของเงิน ผลประโยชน์ส่วนตัว แต่หลายคนระบุว่าถ้าเป็นไปได้ หากคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน หรือคณะอนุกรรมการสามารถพัฒนารายการจนมีกองทุนค่าใช้จ่ายสำหรับผลิตรายการแล้ว อาสาสมัครวิทยุชุมชนเหล่านี้ น่าจะได้รับการตอบแทนในเรื่องค่าใช้จ่ายในการส่งข่าวหรือค่าเดินทางมาร่วมจัดรายการบ้าง อาจเป็นเงินหรือน้ำมันรถ เพื่อให้สามารถทำงานวิทยุชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

“ควรมีค่าใช้จ่าย สำหรับประชาชนที่โทรศัพท์เข้ามาแจ้งเหตุการณ์ ถึงแม้มันจะเป็นสิ่งเล็กน้อย แต่มันเป็นงานบริการที่จะซึ้งใจ ให้ประชาชนมาใช้วิทยุชุมชน เนื่องจากว่าวิทยุชุมชนนี้ตั้งแต่ผมเกิดมาก็ฟังได้ยิน เป็นของใหม่ของชุมชนเราแล้วก็ก็เป็นสิ่งที่ดีด้วย”(ประสิทธิ์ เทคสูงเนิน, สัมภาษณ์)

“ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันนี้ ก็มีความรู้สึกว่ามันอึดอัดนิดหน่อย ก็เลยทำให้เกิดความไม่สะดวกที่จะมาทำรายการตรงนี้ แต่ก็ด้วยใจรักมาด้วยความศรัทธา หรือว่าเห็นแก่ประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม อันไหนที่เราทำได้อะไรก็จะพยายามทำถึงแม้ว่ามันจะมีค่าใช้จ่ายบ้างเล็กน้อย” (บุญนาค กองสุข ,สัมภาษณ์)

ในส่วนของคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน และคณะอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนหลายคนก็มองว่า ถ้าเป็นในรูปการบริหารงานวิทยุชุมชนจริงๆ ควรมีงบประมาณที่จะมาสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสมาชิกอาสาสมัคร เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

“วิทยุชุมชนในเบื้องต้น จำเป็นต้องมีงบประมาณ มาเป็นขวัญกำลังใจ เชื่อเพลิงแก่ผู้มาร่วมรายการต้องมีบ้าง” (บัณฑิต ตั้งประเสริฐ,สัมภาษณ์)

“คนมาประชุม นอกจากออกหัวสมอง ออกความคิด ออกแรงแล้วต้องออกค่าใช้จ่ายเอง ต้องเสียสละ ซึ่งคนนี่มันมีขอบเขตจำกัดอยู่ ไม่ใช่จะเสียสละตลอดเวลา ถ้าสิ่งเหล่านี้ต้องทำไปเรื่อยๆ มันก็อาจจะฝ่อไปได้” (สำเร็จ แหียงกระโทก ,สัมภาษณ์)

“บางคน เขาอาจจะอยากทำงานกับเรา แต่ว่าด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจ ไม่สามารถที่จะทุ่มเทได้เต็มที่ถึง 100% ตอนนี้อยู่ปัญหาคือตรงนี้และจริงๆ เขาอยากมาแต่ติดขัดตรงนี้อยู่” (สมศักดิ์ กาญจนวัฒนา, สัมภาษณ์)

“ลูกข่ายรายงานเข้ามา แต่ไม่เข้าใจว่าที่เขารายงานนั้นมีค่าตอบแทน มีค่าข่าวเหมือนกับนักข่าวบ้างหรือไม่ เขาได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการที่มาส่งข่าวบ้างหรือเปล่า เพราะถ้ามีน่าจะช่วยกระตุ้นขึ้น เขาเป็นนักข่าวสมัครเล่น ต่อไปอาจจะเก่ง อาจชำนาญ เขาก็อาจจะหวังว่ามีค่าตอบแทนบ้าง” (สุเทพ อ่อนระยับ,สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตามเรื่องของงบประมาณสนับสนุนอาสาสมัครในการรายงานข่าว หรือมาร่วมออกข่าวนั้น กรรมการหรืออนุกรรมการบางคนมองว่า การทำงานวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นรายการเพื่อชุมชนโดยคนในชุมชน และเป็นของชุมชนในที่สุดนั้น เรื่องงบประมาณไม่ควรเป็นจุดเริ่มต้นในการทำงาน

“การทำงานไม่ใช่เริ่มต้นที่งบประมาณ เรามีสถานีให้ ซึ่งการดำเนินงานแต่ละจุด แต่ละฝ่าย แต่ละคนก็มีข้อมูลของตัวเองอยู่แล้ว ตรงนี้เริ่มต้นใหม่ ๆ เราน่าจะเสียสละ ซึ่งก็ไม่มากมายนัก เพื่อสังคมของเรา ไม่ใช่เพื่อสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย แต่เพื่อสังคมของเรา” (ถวิล บาทขุนทด, สัมภาษณ์)

อปม.ประทวน กลางนอก ประธานอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านจังหวัดนครราชสีมา ได้เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2542 ในการปรับปรุงการดำเนินงาน รายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ว่าควรยึดธรรมนูญ 10 ประการ คือ ทุกฝ่ายปรองดอง กองทุนต้องตั้ง ชาวตั้งปรากฏ หลากกรส ชาวสาร ผลงานยอมรับ กระชับฉับไว คล่องใจผู้ฟัง ที่หวังมหาชน อดทนอดสู่อำนาจ เสียสละเวลาเพื่อชุมชน

ในการประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนของคนโคราชดังกล่าว ประธานการประชุม คือ นายบัณฑิต ตั้งประเสริฐ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนจังหวัดนครราชสีมา มีความเห็นด้วยกับการจัดตั้งกองทุน เพื่อหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการวิทยุชุมชนของคนโคราช

จากการเสนอแนะของประธานอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน(อปม.) ซึ่งได้เข้ามาร่วมดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชตั้งแต่แรกที่ย้ำถึงการจัดตั้งกองทุนวิทยุชุมชน เพื่อเป็นกองทุนจัดหางบประมาณในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมนั้น เป็นการแสดงถึงความสำคัญของงบประมาณในการดำเนินงาน รายการวิทยุชุมชน แม้ว่ารายการนี้เกิดขึ้นจากการสนับสนุนของสถานีวิทยุชุมชนให้มีการรวมตัวกันของผู้แทนในชุมชน เพื่อให้มีรายการที่เป็นศูนย์กลางข่าวสาร และผู้ที่เข้ามาทำงาน ก็ทำด้วยความเสียสละ ไม่หวังผลประโยชน์อื่นใดตอบแทนก็ตาม แต่ถ้าพิจารณาตามเหตุผลและข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ที่เข้ามาร่วมงานนั้นหากเป็นบุคคลที่มีหน้าที่การงาน หรือมีฐานะที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตลอดจนการสามารถช่วยเหลือสังคมได้ ก็คงไม่มีปัญหาในการเข้ามาทำงาน โดยต้องมีใจรัก และเสียสละเป็นอย่างมาก ทว่าประชาชนทั่วไปที่มีอาชีพไม่มั่นคง แต่มีใจรักในงานวิทยุชุมชนแล้ว การมาทำงานวิทยุชุมชนต้องอาศัยความเสียสละ ทั้งด้านเวลา กำลังใจ กำลังกาย ค่าใช้จ่ายบางส่วนในการติดต่อประสานงาน การเดินทางจึงยอมเป็นอุปสรรคสำหรับผู้ที่ยังไม่พร้อมด้านฐานะ จากการสังเกตของผู้วิจัยเกี่ยวกับการเดินทางมาร่วมจัดรายการ

ของอาสาสมัครวิทยุชุมชนของคนโคราช ทั้งอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน หรือสมาชิก ลูกข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในระยะแรกของการจัดรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช (เดือนตุลาคม 2541 - กุมภาพันธ์ 2542) อาสาสมัครเหล่านี้จะทำงานด้วยความขยันขันแข็ง มีการติดต่อกับรายการชักจูงและนำชาวบ้านหรือ แกนนำชุมชนต่างๆมาร่วมรายการ หรือโทรศัพท์ เข้ามาร่วมแจ้งข่าวชาวบ้านเป็นระยะ และเมื่อมาร่วมประชุม หรือมาจัดรายการที่สถานี เจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นคณะทำงานของสถานี ก็ได้ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่าย ทั้งค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่าติดต่อ ประสานงาน (โทรศัพท์) โดยนำงบประมาณส่วนนี้มาจากเงินงบประมาณของสถานี หรือการ สนับสนุนคูปองน้ำมันเชื้อเพลิงที่กรมประชาสัมพันธ์ อนุมัติให้ดำเนินการจัดซื้อได้ในปีงบประมาณ 2540 แต่พอระยะหลังต่อมา คูปองน้ำมันเชื้อเพลิงและเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายของอาสาสมัครของ สถานีไม่มี ทำให้เจ้าหน้าที่ ไม่สามารถให้ความอนุเคราะห์ค่าใช้จ่าย ในการมาร่วมจัดรายการได้ กลุ่มของอาสาสมัครเหล่านี้ก็ค่อยๆ ห่างออกไปโดยมีการรายงานข่าวในระยะที่ห่างขึ้น นานๆ จะ เดินทางมาที่สถานี ซึ่งจากการสอบถามหลายคนก็บอกว่า มีภารกิจมาก ต้องทำมาหากิน เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันฝืดเคืองทำให้ไม่สามารถ มาจัดรายการที่สถานีได้บ่อยๆ

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ การที่อาสาสมัครวิทยุชุมชนกลุ่มนี้เริ่มห่างกับรายการเพราะว่า คนกลุ่มนี้มีที่อยู่ห่างไกลจากสถานีนั่นเอง (ประมาณ 70 กิโลเมตร) และอาสาสมัคร ประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน (อปม.) ก็เป็นบุคคลที่อยู่อาศัยในชนบท ตามตำบลต่างๆ ของ อำเภอรอบนอกห่างจากอำเภอเมืองนครราชสีมา ออกไปหลายสิบกิโลเมตร ทำให้เป็นอุปสรรคใน การเดินทางมาร่วมรายการ อย่างไรก็ตาม อาสาสมัครกลุ่มนี้ ได้หันมาใช้รูปแบบรายงานข่าวทาง โทรศัพท์แทนการเดินทางมาที่สถานี โดยที่พวกเขายังคงคิดว่า เขามีส่วนเป็นเจ้าของรายการวิทยุ ชุมชนของคนโคราชอยู่ แต่หลายคนเห็นว่า รายการควรหางบประมาณมาบริหารจัดการ

“สำหรับการดึงงบประมาณมาคงเป็นในรูปแบบของการร่วมมือของลูกข่ายบ้าง (สมาชิก ลูกข่ายสวท.ผู้วิจัย) แล้วก็จัดหางบประมาณจากส่วนต่างๆ ที่พอจะจัดหามาได้ เนื่องจากมีหลาย ทิศทาง ก็อาจจะเป็นรูปของผ้าป่าบ้าง ในรูปของการรวมหุ้น หรือร่วมแรงร่วมใจกัน” (สมชิต ทองสุกนอก, สัมภาษณ์)

สมศักดิ์ กาญจนวัฒนา ประธานอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ระบุว่า ปัญหาของการดำเนินงานวิทยุชุมชนงบประมาณเป็นส่วนหนึ่ง คือ ถ้าปล่อยให้วิทยุชุมชนเดินไปอย่างนี้ ในรูปแบบอย่างนี้ และจัดหาทุนเอง ความเป็นไปได้ก็สูง แล้วก็จะเป็นตัวของตัวเองมาก ผมว่าก็ดี เป็นส่วนดี แต่ว่าตอนนี้ไม่ชัดเจนว่างบประมาณจะมาจากตรงไหน ซึ่งมองว่าน่าจะมาจากการ บริจาคส่วนหนึ่ง ถ้ามาจากการบริจาคจะเป็นจุดดี วิทยุชุมชนจะไม่อยู่ในอาณัติของใคร ถ้ามาจาก ประชาชนเห็นชอบด้วย ตรงนี้ผมว่าเป็นไปได้สูงตอนนี้มันอยู่ในโอกาสที่เราเริ่มทำเท่านั้นเอง (สมศักดิ์ กาญจนวัฒนา, สัมภาษณ์)

“อยากให้มีกระดมทุนได้ในภาพกว้าง อาจคล้ายกับการเป็นสปอนเซอร์ (Sponser)

(ผู้สนับสนุนเงินทุน - ผู้วิจัย) แต่ไม่ควรเอ่ยถึงหรือประกาศมากเท่าการโฆษณาตรงๆ อาจมีการเปิดตัววิทยุชุมชนเพื่อระดมทุน จากนั้นระยะต่อไปก็ต้องหางบประมาณมาเพิ่มเรื่อยๆ คงต้องขอรับการสนับสนุน หรือวิทยุชุมชนต้องขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ” (รัตนา วิริยะกุล, สัมภาษณ์)

จากความคิดเห็นดังกล่าว ได้เป็นแนวคิดเชิงรูปธรรมในการจัดตั้งกองทุนวิทยุชุมชน ที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่เห็นด้วยและศรัทธาต่อการดำเนินงานของวิทยุชุมชนได้บริจาคเงินคนละเล็กคนละน้อย เข้ากองทุนวิทยุชุมชน โดยคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุชุมชนของ คนโคราช ได้มีการหารือกันเรื่องนี้หลายครั้งในการประชุมคณะกรรมการผลิตรายการประจำเดือนจนกระทั่งถึงเวลาที่ทีมงานคณะกรรมการวิทยุชุมชนของคนโคราชจัดงานเปิดตัว วิทยุชุมชน ขึ้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2544 แนวคิดการเปิดรับบริจาคหรือสมทบทุนเพื่อตั้งกองทุนวิทยุชุมชนก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากทีมงานเกรงว่าประชาชนจะไม่เข้าใจเจตนารมณ์และหลักการวิทยุชุมชน คณะทำงานจึงมีมติให้รอระยะเวลาที่เหมาะสมในการสมทบทุนเพื่อเป็นงบประมาณดำเนินการ โครงการวิทยุชุมชน ที่มาจากประชาชนในชุมชน

จากการศึกษาการบริหารจัดการด้วยตนเองของประชาชนในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช พบว่าคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการผลิตรายการยังไม่มี ความพร้อมเข้ามาจัดการเองทั้งหมดโดยเฉพาะเรื่องบุคลากรดำเนินงาน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการกระจายเสียงเป็นการสนับสนุนของสถานี เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโทรศัพท์หรือการบริการต้อนรับผู้ร่วมรายการ ค่าตอบแทนผู้ประสานงานรายการ ที่ต้องใช้งบสนับสนุนจาก ประธานคณะกรรมการหรือบสวัสดิการของสถานี บางส่วน สำหรับงบประมาณสนับสนุนรายการวิทยุชุมชนโดยตรงจากกรมประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการได้มีการบริหารงบประมาณในเรื่องการจัดอบรมสัมมนา รวมทั้งงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ส่วนการประชุมคณะกรรมการประจำเดือนนั้นหน่วยงาน องค์กรหรือบุคคลที่ร่วมเป็นกรรมการได้ผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ ซึ่งเป็นการกระตุ้นการมีส่วนร่วมบริหารจัดการโดยการประสานงานของเจ้าหน้าที่ เพราะการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนเป็นโครงการที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา รับเป็นนโยบายดำเนินการสนับสนุนให้เกิดรายการวิทยุชุมชนขึ้น

อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการด้วยตนเองของคณะกรรมการบริหารวิทยุชุมชน ควร มีการเลือกตั้งประธาน เลขานุการ เทรย์ญิก เพื่อทำหน้าที่บริการงานด้านต่างๆ ในการดำเนินงานวิทยุชุมชน เช่น

ด้านการเงิน (Money) การวางแผนและการจัดการเกี่ยวกับงบประมาณ ทั้งการจัดทำแผนการใช้งบประมาณ การแต่งตั้งผู้มีอำนาจหน้าที่อนุมัติเงิน การหางบประมาณ การแต่งตั้งผู้

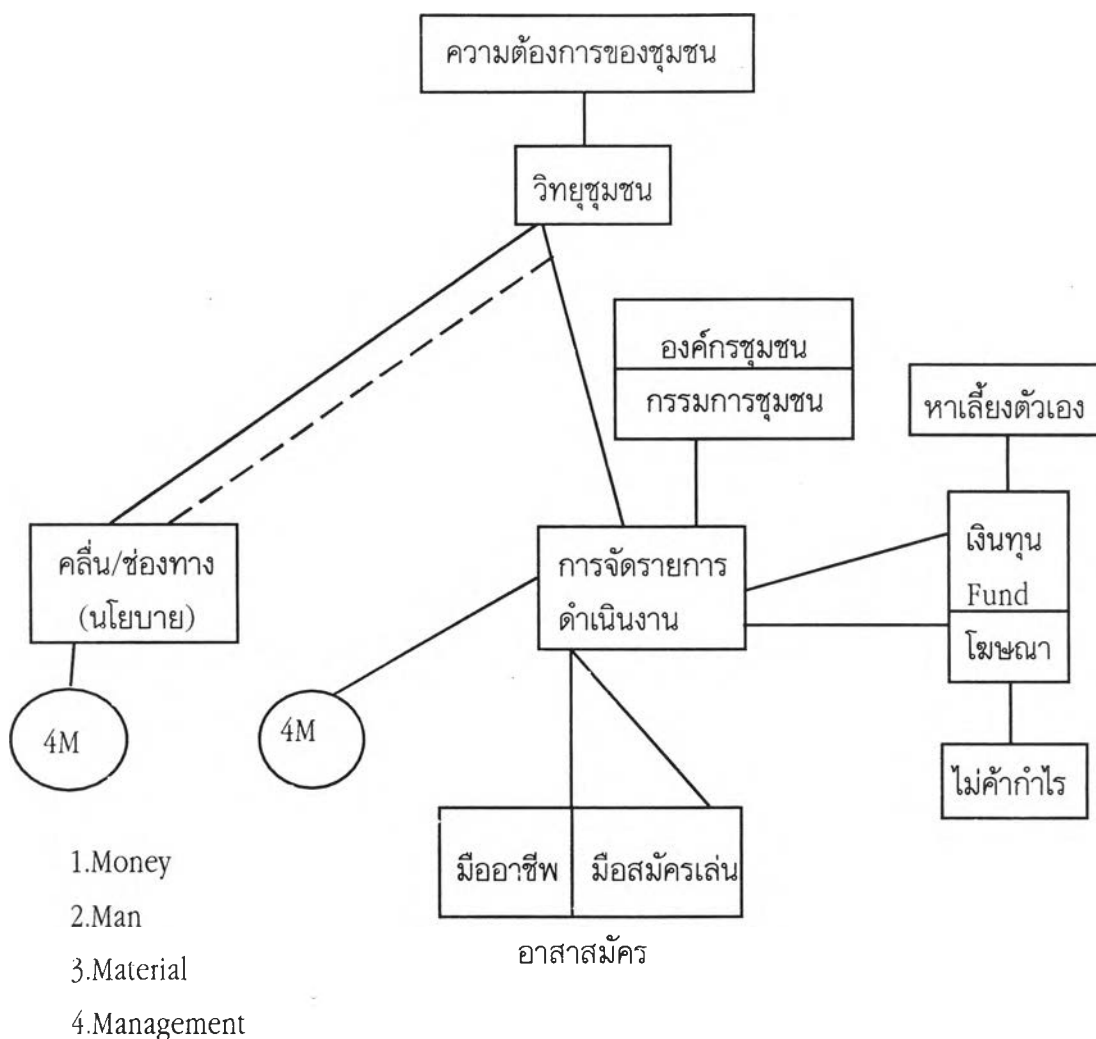
ดูแลการใช้งบประมาณ การตรวจสอบการใช้งบประมาณเป็นต้น

ด้านบุคลากร (Man) เกี่ยวข้องกับการแบ่งงานด้านต่างๆ ในการผลิตรายการ การเพิ่มทักษะความเป็นมืออาชีพของการจัดรายการ การคัดเลือกผู้จัดรายการ

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี (Material) การกำหนดผู้รับผิดชอบด้านเทคนิค ตลอดจนการจัดหาเครื่องมือ ในการจัดรายการและการออกอากาศสดนอกสถานที่ หรือวิทยุชุมชนสัญจร

ด้านการบริหารจัดการ (Management) เกี่ยวข้องกับการวางแผนและจัดการเกี่ยวกับระบบข้อมูล และการบริหารงานด้านเวลา ทั้งในการดำเนินการองค์กรและการวางแผนรายการ การตัดสินใจในการนำเสนอรายการเรื่องอะไรในเวลาใด มีความยาวเท่าไร

การบริหารจัดการด้วยตนเองของประชาชนในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช ไม่สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ตามหลัก 4 M แม้ว่าการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนด้วยหลักของการบริหารงาน 4M คือ Money Man Material Management เป็นแนวทางหนึ่งของหลักการบริหารองค์กร ซึ่งวิทยุชุมชนนับเป็นองค์กรสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นในลักษณะองค์กรที่เป็นของชุมชน ตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยแสดงเป็นแผนผังการบริหารงานได้ดังนี้

ภาพที่ 7 แผนผังการบริหารจัดการรายการวิทยุชุมชน

การศึกษาวิจัยการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนโดยผ่านรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเข้าถึงรายการวิทยุชุมชนของประชาชนเป็นการเข้าถึงในลักษณะเป็นผู้ติดตามรับฟังรายการเพราะเห็นประโยชน์ของรายการวิทยุชุมชน การแจ้งข่าวสาร สาระ ความรู้ต่าง ๆ การร้องทุกข์และการร่วมจัดรายการวิทยุชุมชนสัญจรไปในพื้นที่ต่าง ๆ

ส่วนการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนนั้น ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการผลิตรายการและการวางแผน โดยหน่วยงาน องค์กรในชุมชนมีความพร้อมสนับสนุนข้อมูลและบุคลากรในการจัดรายการ ประชาชนในชุมชนได้เข้ามาเป็นอาสาสมัครวิทยุชุมชน ดังนั้นความรู้สึกของประชาชนในการเป็นเจ้าของรายการเกิดขึ้นส่วนหนึ่ง จากการเสีย

สละมาจัดรายการโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน ทั้งนี้การดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามกระบวนการประชาธิปไตยที่แท้จริงเนื่องจากเจ้าหน้าที่สถานีต้องเป็นฝ่ายกระตุ้นหรือเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งการผลิตรายการและการวางแผน

สำหรับการบริหารจัดการด้วยตนเองของประชาชนตามหลักการบริหารงานขององค์กร 4 ประการ (4 M) ยังไม่สามารถทำได้ แต่มีแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้วยตนเองของประชาชนได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพราะสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชน คือสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมาได้สนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ รวมทั้งการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งสามระดับยังต้องใช้เวลาในการพัฒนาให้เป็นวิทยุชุมชนตามแนวคิดที่แท้จริง